

Ο Οδηγός Ενημέρωσης και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων είναι το αποτέλεσμα της συνεργασίας μιας Εκπαιδευτικής Ομάδας Δράσης, που απαρτίζεται από 5 διαφορετικούς ευρωπαϊκούς φορείς: [Institut international des droits de l'Homme et de la paix \(Γαλλία\)](#), [Oxfam Italia Intercultura](#) (Ιταλία), [ActionAid Hellas](#) (Ελλάδα), [Carmarthenshire County Council Education Department](#), (Ουαλία) και [Dolen Cymru \(Ουαλία και Λεσότο\)](#), με τη συνεργασία των 7 άλλων εταίρων από Πορτογαλία, Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρο και Ρουμανία. Το προϊόν αυτό αντικατοπτρίζει τη βασική του ευρωπαϊκή διάσταση και προβλέπει πλήρη προσαρμοστικότητα σε κάθε εθνικό πλαίσιο, με στόχο την ανάπτυξη μιας κοινής ευρωπαϊκής μαθησιακής κοινότητας.

Ευχαριστίες:

Συντονίστρια Σύνταξης Εκπαιδευτικού Οδηγού: Claudia Maffei, Oxfam Italia Intercultura

Αρχικός Γραφιστικός Σχεδιασμός: Nicola Zeloni, Region of Tuscany

Συγγραφική Ομάδα Εργασίας:

Claudia Maffei, Oxfam Italia Intercultura, Alexandra Frontali Institut international des droits de l'Homme et de la paix; Δέσποινα Καρογέρου και Χρυσούλα Σταματούκου, ActionAid Ελλάς; Mandy Ballett, Dolen Cymru Lesotho; Polly Seton, Carmarthenshire County Council; Ines Alves, Lesley Atkins, Ria Dunkley, University of Glasgow)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΟΙΝΗ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ.....	21
ΟΛΑ ΑΡΧΙΖΟΥΝ ΕΔΩ	22
ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 1 – ΕΙΡΗΝΗ.....	34
ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΕΙΡΗΝΙΚΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΩΝ.....	35
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΙΑΣ ΕΙΡΗΝΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	41
ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 2 – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ.....	50
ΤΟ ΓΛΥΠΤΟ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	51
ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ	61
Ο ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ.....	66
ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 3 - ΙΣΧΥΡΟΙ ΘΕΣΜΟΙ.....	81
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΙ, ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥΣ ΘΕΣΜΟΙ;.....	82
ΕΧΟΥΜΕ ΟΛΟΙ ΙΣΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΘΕΣΜΟΥΣ;	86
ΠΟΙΟΣ ΕΧΕΙ ΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ;.....	92

Λογικο Πλαίσιο για το προγράμματος εκπαίδευσης (αυξανόμενη πολυπλοκότητα - γραμμική προσέγγιση)

Ο παρών Οδηγός Ενημέρωσης και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων (τεύχος 3) εστιάζει στην ειρήνη, στη δικαιοσύνη και στους υπεύθυνους ισχυρούς θεσμούς. Ως εκ τούτου, αποφασίσαμε να δομήσουμε τις δραστηριότητες σύμφωνα με αυτά τα τρία θεμελιώδη ζητήματα και με βάση μια διαθεματική λογική που συνδέεται με τις ανθρώπινες, περιβαλλοντικές και οικονομικές διαστάσεις της βιώσιμης ανάπτυξης. Κατ' αυτόν τον τρόπο μπορείτε να εργαστείτε είτε πάνω στο δικό σας αντικείμενο είτε μέσω μιας διεπιστημονικής προσέγγισης. Κάθε διάσταση ακολουθεί την παιδαγωγική διαδικασία **μαθαίνω-σκέφτομαι-ενεργώ**, επομένως είναι πραγματικά σημαντικό να οικοδομήσετε μια σταθερή γνωστική βάση, να ζητήσετε από τους/τις μαθητές/τριες να αναστοχάζονται τις γνώσεις τους με κριτικό τρόπο και να ολοκληρώσετε τη διαδικασία μέσα από μικρές απτές δράσεις με τη συμμετοχή των μαθητών/τριών, του σχολείου και/ή των γονέων.

Μην ξεχνάτε πως ο ρόλος των πολιτών στην υλοποίηση των ΣΒΑ είναι καίριος.

0) Κοινό εισαγωγικό σχέδιο μαθήματος

Οι ΣΒΑ είναι αλληλένδετοι και η επίτευξή τους προϋποθέτει τη συνεργασία όλων των ανθρώπων σε παγκόσμιο επίπεδο. Με την πρώτη δραστηριότητα «Εξερευνώντας τους ΣΒΑ», οι μαθητές/τριες ενσαρκώνουν τα εικονίδια των ΣΒΑ και καλούνται να ζευγαρώσουν με τον αντίστοιχο τίτλο τους, βασιζόμενοι/ες στη βοήθεια των συμμαθητών/τριών τους. Από τους 17 ΣΒΑ, εστιάζουν εν συνεχεία στον Στόχο 16 ζωγραφίζοντας ένα λουλούδι που αντικατοπτρίζει τις ανάγκες τους. Αναλογίζονται τις συνέπειες της πανδημίας και κάνουν τη μετάβαση από την προσωπική στη συλλογική και από την τοπική στην παγκόσμια διάσταση. Πρόκειται για μια εισαγωγή στον Στόχο 16 και στις πραγματικότητες με τις οποίες έρχεται αντιμέτωπος.

1) Ειρήνη

Κουλτούρα ειρήνης επιτυγχάνεται εφόσον οι πολίτες του κόσμου κατανοούν τα παγκόσμια προβλήματα, αποκτούν δεξιότητες επίλυσης των συγκρούσεων, αγωνίζονται για τη δικαιοσύνη χωρίς βία μέσα και ζουν με γνώμονα τα διεθνή πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ισότητα. Για να ορίσουν την ειρήνη, οι μαθητές/τριες ξεκινούν από ένα αστέρι με πέντε κορυφές που περιλαμβάνει τις δικές τους λέξεις-κλειδιά και διευρύνουν τους ορίζοντές τους όχι μόνο μέσα από τη μεταξύ τους συζήτηση, αλλά και με τη βοήθεια μιας προσομοίωσης ώστε να αντιληφθούν καλύτερα τις διαφορετικές μορφές βίας. Εξετάζουν τις διαφορές ανάμεσα στις ειρηνικές και τις μη ειρηνικές κοινωνίες, διευρύνουν την έννοια της ειρήνης, της βίας και τη σχέση με τη δικαιοσύνη. Καθοδηγούμενοι/ες από μια δραστηριότητα τύπου «ρίζες και κλαδιά» και μια νέα εποικοδομητική προσομοίωση, οι μαθητές/τριες διερευνούν τον τρόπο με τον οποίο μπορούμε να αγωνιζόμαστε χωρίς βία για την ειρήνη.

2) Δικαιοσύνη

Ρίχνοντας μια ματιά στο εικονίδιο του Στόχου 16, μπορεί κανείς να διαπιστώσει ότι «ειρήνη χωρίς δικαιοσύνη δεν υπάρχει». Σε αυτήν την ενότητα, οι μαθητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να διερευνούν την ανθρώπινη, την περιβαλλοντική και την οικονομική διάσταση της δικαιοσύνης σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο, να αναστοχάζονται με κριτικό τρόπο την ισότητα και να προβαίνουν στις κατάλληλες ενέργειες ώστε να καθιστούν τα άδικα συστήματα δίκαια. Μέσα από συμμετοχικές μορφές θεάτρου ή διαδικτυακά κόμικς, από πραγματικές περιπτώσεις, αφήγηση ιστοριών και παιχνίδια ρόλων με βάση μια νέα εκδοχή της βιωματικής άσκησης «privilege walk», οι μαθητές/τριες κατακτούν τόσο τις έννοιες και όσο και τους τρόπους δράσης που τους επιτρέπουν να εντοπίζουν τα άδικα και άνισα συστήματα και να προτείνουν αλλαγές.

3) Ισχυροί Θεσμοί

Μέσω μιας συνεχούς σύγκρισης μεταξύ του ατομικού και του συλλογικού επιπέδου, ξεκινώντας από πραγματικότητες που είναι εξοικειωμένοι, οι μαθητές θα μάθουν τι σημαίνει «θεσμοί χωρίς αποκλεισμούς» και τις συναφείς έννοιες «αποτελεσματικότητα», «λογοδοσία», «ποικιλομορφία». Ελπίζουμε ότι οι μαθητές θα είναι σε θέση να εντοπίσουν ορισμένες από τις έννοιες λέξεις-κλειδιά. Μέχρι το τέλος του σχεδίου μαθήματος, θα είναι σε θέση να κατανοήσουν τους βασικούς ρόλους και ευθύνες των θεσμών χωρίς αποκλεισμούς και να βελτιώσουν το δικό τους σχολικό περιβάλλον.

ΚΟΙΝΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:

Εξερευνώντας τους ΣΒΑ

Στόχος 16: Ειρήνη, Δικαιοσύνη και Ισχυροί Θεσμοί

Τι μου λείπει πιο πολύ;

Απολογισμός και σύνδεση με τον Στόχο 16

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 1 – ΕΙΡΗΝΗ

- Τι είναι η ειρήνη;
- Το κατώφλι της βίας

- Ρίζες και κλαδιά
- Μέσα δράσης

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 2 – ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

- Το γλυπτό της δικαιοσύνης
- Κλιματική δικαιοσύνη

- Ο θησαυρός της οικονομικής δικαιοσύνης

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 3 – ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΙΣΧΥΡΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

- Τι είναι αποτελεσματικοί, υπεύθυνοι και χωρίς αποκλεισμούς θεσμοί;

- Έχουμε όλοι ίση πρόσβαση στους θεσμούς;

- Ποιος είναι στην εξουσία;

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο παρών Οδηγός Ενημέρωσης και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων (τεύχος 3) αποτελεί μέρος του εκπαιδευτικού προγράμματος Walk the Global Walk και παρέχει στους εκπαιδευτικούς πολυήμες ευκαιρίες εργασίας πάνω σε παγκόσμια ζητήματα που σχετίζονται με τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης. Εισάγει μοντέλα ενεργού συμμετοχής και ηγεσίας των νέων, ενώ δημιουργεί έναν συνεχή διάλογο γύρω από την έννοια του ενεργού πολίτη σε παγκόσμιο και τοπικό επίπεδο.

Πρόκειται για ένα απλό και σαφές εκπαιδευτικό εργαλείο, το οποίο απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς που θέλουν να ενσωματώσουν θεματικές και μεθοδολογίες της Εκπαίδευσης για τον Ενεργό Πολίτη (Global Citizenship Education) στη διδακτική πρακτική τους και να αναπτύξουν διαθεματικά σχέδια εργασίας, συνεργαζόμενοι με άλλους συναδέλφους. Παρέχει στους εκπαιδευτικούς τις πληροφορίες, την καθοδήγηση και την υποστήριξη για τον σχεδιασμό μαθημάτων με καινοτόμες παιδαγωγικές προσεγγίσεις, στις οποίες οι μαθητές έχουν ενεργό ρόλο.

Το 3ο τεύχος του Οδηγού Ενημέρωσης και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων εστιάζει στον Στόχο 16: Ειρήνη, Δικαιοσύνη και Ισχυροί Θεσμοί και αποτελεί συνέχεια του 1ου τεύχους του Οδηγού Ενημέρωσης και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων που εστιάζει στον Στόχο 11: Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες (σχολική χρονιά 2018-2019) και του 2ου τεύχους του Οδηγού Ενημέρωσης και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων που εστιάζει στον Στόχο 13: Δράση για το Κλίμα (σχολική χρονιά 2019-2020). [Οι οδηγοί είναι διαθέσιμοι δωρεάν στην ιστοσελίδα

<https://walktheglobalwalk.eu/en/teacher-space/resources-training-material/>

Ο παρών Οδηγός εκπονήθηκε το 2020, ενόσω η ανθρωπότητα βίωνε ένα ισχυρό σοκ: την πανδημία της νόσου του κορωνοϊού COVID-19 και το επακόλουθο κλείσιμο των σχολείων που έπληξε 1,2 δισεκατομμύρια παιδιά και νέους σε 150 χώρες, οξύνοντας τις ανισότητες και υπονομεύοντας σοβαρά (ή και σε μερικές περιπτώσεις παραβιάζοντας) τα θεμελιώδη δικαιώματα των παιδιών. Με εφελτήριο τις ενέα ιδέες για δημόσια δράση της UNESCO σχετικά με την «εκπαίδευση στη μετά-Covid-19 εποχή» (Education in a post-COVID world: nine ideas for public action), αναγνωρίζουμε αφενός ότι η εκπαίδευση αποτελεί κοινό αγαθό που πρέπει να ανανεώνεται με νέες μορφές μαθησιακού περιβάλλοντος και παράλληλα να προστατεύει τους κοινωνικούς χώρους που παρέχουν τα σχολεία, και αφετέρου ότι οι εκπαιδευτικοί αποτελούν έναν από τους σημαντικότερους πυλώνες της κοινωνίας μας και είναι ικανοί να οικοδομούν ανθεκτικά συστήματα ακόμη και εν μέσω μιας άνευ προηγουμένου κατάστασης έκτακτης ανάγκης όπως η πανδημία. Τέλος, πρεσβεύουμε ότι «η προώθηση της συμμετοχής και των δικαιωμάτων μαθητών, νέων και παιδιών» είναι θεμελιώδους σημασίας. «Η διαγενεακή δικαιοσύνη και οι δημοκρατικές αρχές μεταξύ γενεών μας επιβάλλουν να δίνουμε προτεραιότητα στη συμμετοχή μαθητών και νέων σε μια από κοινού οικοδόμηση της επιθυμητής αλλαγής». Θα διαπιστώσετε ότι αυτή η συλλογιστική διέπει όλες τις δραστηριότητες που περιλαμβάνει το παρόν τεύχος, ενώ αποτελεί και τη βάση της Εκπαίδευσης για τον Ενεργό Πολίτη.

Αυτή η παιδαγωγική πρόταση, την οποία μπορείτε να εφαρμόσετε είτε σε διαπροσωπικό επίπεδο με φυσική παρουσία, είτε διαδικτυακά ή ακόμη και με τους δύο τρόπους, περιλαμβάνει:

- μια κοινή εισαγωγική δραστηριότητα για την Ατζέντα 2030, τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, τον Στόχο 16 και την Covid-19 (1 ώρα), σχέδια μαθήματος διάρκειας 3 ωρών που εστιάζουν σε μια από τις διαστάσεις του Στόχου 16:

- 1) Ειρήνη·
- 2) Δικαιοσύνη·
- 3) Υπεύθυνοι και Ισχυροί Θεσμοί.

Επομένως, μπορείτε να επιλέξετε να εργαστείτε με τους/τις μαθητές/τριες σε διαφορετικά επίπεδα, υλοποιώντας 1 έως 3 σχέδια, πέραν της εισαγωγικής δραστηριότητας. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η διάρκεια του μαθήματος μέσα στην τάξη μπορεί να κυμαίνεται από 4 έως 10 ώρες.

Το πρόγραμμα σπουδών είναι εκ φύσεως γραμμικό, συνεπώς το 1ο μέρος αποτελεί το γενικό πλαίσιο και έπειτα προοδευτικά εισέρχεται σε πιο διαφοροποιημένες και εξειδικευμένες θεματικές, καθεμία εκ των οποίων ολοκληρώνεται με σημαντικές μικρές δράσεις που πρέπει να υλοποιούνται με σκοπό την ευαισθητοποίηση στον Στόχο 16. Μολονότι η σπονδυλωτή δομή είναι δυνατή, η συζήτηση κάθε πτυχής, με βάση τη σειρά που σας προτείνουμε, επιτρέπει στους συμμετέχοντες να αποκτούν μια πιο σύνθετη προοπτική για θέματα που γίνονται ολοένα και πιο διχαστικά και αμφιλεγόμενα. Πρέπει να σημειωθεί ότι τα σχέδια μαθήματος είναι

«ευπροσάρμοστα» και σε καμία περίπτωση απολύτως δεσμευτικά.

Επιπλέον, οι μαθησιακές στρατηγικές είναι εναλλάξιμες. Στην περίπτωση που τα σχέδια υλοποιούνται με φυσική παρουσία των συμμετεχόντων, προσπαθήστε κατά την προετοιμασία του υλικού για τις δραστηριότητες να εφαρμόζετε τις πλέον φιλικές στο περιβάλλον επιλογές, π.χ. προβολή εικόνων και όχι εκτύπωση τους.

Ακολουθεί ένα παράδειγμα σχεδίου μαθήματος για το παρόν τεύχος.

TITLE:	I Participate
AGE GROUP	15-18 years old
ESTIMATED DURATION:	60 minutes
MATERIALS:	Computer, data show, sound columns, blank paper, pens, flipchart, stickers and images.
ROOM REQUIREMENTS:	Movable tables, movable chairs and space to work in group
OBJECTIVES:	To sensitise to the importance of incorporating the voice of young people into politics and actions.
GCSE Main Competences developed	☐ Systems thinking competencies ☐ Articulatory competency ☐ Normative competency ☐ Strategic competency ☐ Collaboration competency ☐ Critical thinking competency ☐ Self-awareness competency ☐ Integrated problem-solving competency
SUBJECTS	Citizenship Education and Portuguese
00:00 - 00:15	Participation is... <ul style="list-style-type: none"> • Invite each learner to write in a small paper what it is for him/her to participate in the society. • Join in pairs and discuss what mean for them to participate in the society. They both write the resumed idea in another paper. • Join 2 pairs (groups of 4) and do the same exercise. • Ask groups to present their definitions/ideas to all participants. • Resume the shared ideas and present the definition of participation according to the European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life (2002): "The active participation of young people in decisions and actions at local and regional level is essential if we are to build more democratic, inclusive and prosperous societies. Participation in the democratic life of any community is about more than voting or standing for election, although these are important elements. Participation and active citizenship is about having the right, the means, the space and the opportunity and where necessary the support to participate in and influence decisions and engage in actions and activities so as to contribute to building a better society."
IDEAS FOR FOLLOW-UP AND ACTIONS <ul style="list-style-type: none"> • Complement the "Ladder of participation" activity and give each learner stickers with different themes: "Poverty", "Hunger", "Health", "Inclusion of refugees", "Environment", "Gender Equality", "Human Rights" and "Peace". Ask them to choose 2 of the themes that are most important for them and write to place those themes near the step of the ladder they would like to be involved in terms of participation (example: Inclusion of refugees - step number 7). Share thoughts and opinions. • Watch videos about initiatives made and promoted by young's towards Human Rights and Sustainable Development. For example "Hondra shooting: students walk out of schools to call for gun control" (2:03) of North American students that mobilized for a protest against the free access of guns. 	
ADAPTATION SUGGESTIONS FOR YOUNGER LEARNERS <ul style="list-style-type: none"> • Instead of using a ladder of participation, spend more time sharing and debating the ways of participation in the society, showing images and videos. 	
LINKS TO OTHER TBP ACTIVITIES <ul style="list-style-type: none"> • ALL THE OTHER ACTIVITIES OF THE LESSON PLANS • 1.1 "I PARTICIPATE", 1.2 "BE INCLUSIVE", 1.3 "I BELONG" 	
REFERENCES <p>The activity "The colours of a sustainable world" is inspired by http://worldlargesession.globalgoals.org/incooduc-the-global-goals/.</p> <p>The "Let's build SustainabilityLans" is inspired by the North South Center of the Col's activity https://www.coe.int/en/web/north-south-centre.</p>	

Κάθε δραστηριότητα περιλαμβάνει έναν αναστοχασμό των πεπραγμένων, ο οποίος είναι πολύ σημαντικός τόσο για εσάς τους εκπαιδευτικούς όσο και για τους/τις μαθητές/τριες. Στην ουσία, προσφέρει σημαντικές ευκαιρίες για εμπέδωση της μάθησης, αναστοχασμό και αξιολόγηση, έκφραση των συναισθημάτων, και κατανόηση του τι αποδίδει και τι επιδέχεται βελτίωση. Γενικά, ο χρόνος και η προσοχή που αφιερώνετε στον αναστοχασμό πρέπει να συνάδει με τη διάρκεια και τη σημασία των δραστηριοτήτων που υλοποιείτε μέσα στην τάξη. Ως εκ τούτου, μπορείτε να αποφασίσετε να θέσετε μόνο μία ή λιγοστές ερωτήσεις, ή ακόμη να μοιράσετε ερωτήσεις στους/στις μαθητές/τριες τις οποίες καλούνται να απαντήσουν είτε υπό μορφή εργασίας είτε μέσω προτεινόμενων διαδικτυακών εργαλείων. Σε κάθε περίπτωση, συνιστούμε θερμά να αφιερώνετε πάντοτε αρκετό χρόνο ώστε ο αναστοχασμός να λαμβάνει χώρα μέσα στην ολομέλεια της τάξης. Οι δραστηριότητες έχουν σχεδιαστεί με τρόπο που εξασφαλίζει τη μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή. Απευθύνονται εκτός των άλλων σε: άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών, άτομα με αναπηρίες. Έχουμε ενσωματώσει μεθόδους ώστε να καλύπτουμε όλες τις ειδικές ανάγκες. Εσείς βέβαια γνωρίζετε καλύτερα από τον καθέναν τους/τις μαθητές/τριές σας. Σε κάθε περίπτωση, μην ξεχνάτε να απευθύνεστε σε όλους. Προσαρμόστε λοιπόν ανάλογα τις δραστηριότητες, εάν έχετε την παραμικρή υπόνοια ότι ενδέχεται να πληγώσετε τα αισθήματα κάποιου μαθητή ή να αποκλείσετε μια μερίδα μαθητών.

Για να αξιοποιήσετε στο έπακρο αυτήν τη διαδικασία, προτείνουμε να διαβάσετε

προσεκτικά όλες τις ενότητες και έπειτα να ακολουθήσετε τις συμβουλές σχετικά με τον τρόπο διασύνδεσης των δραστηριοτήτων με τα γνωστικά αντικείμενα. Φυσικά, εσείς γνωρίζετε καλύτερα από τον καθέναν τι ταιριάζει στο δικό σας γνωστικό αντικείμενο.

Επίσης, σε ορισμένα σημεία του Οδηγού, θα συναντήσετε ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟ. Σκοπός των ερωτημάτων είναι να σας βοηθούν να πλαισιώνετε τις σκέψεις και τον σχεδιασμό των δραστηριοτήτων, σε συνάρτηση με τις ευκαιρίες για μάθηση και διδασκαλία.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο παρών οδηγός παρέχει αναλυτικές οδηγίες για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης. Θα βρείτε τις σχετικές οδηγίες προσαρμογής σε κάθε ενότητα με τον τίτλο «Ψηφιακή προσαρμογή δραστηριότητας».

Τέλος, θα θέλαμε να τονίσουμε ότι ο παρών οδηγός είναι το αποτέλεσμα της συνεργασίας 5 χωρών, γι' αυτό και θα δείτε ότι υπάρχει μια ποικιλία στον τρόπο και στο ύφος της συγγραφής των σχεδίων μαθημάτων της κάθε ενότητας.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΝΕΡΓΟ ΠΟΛΙΤΗ, ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΣΧΟΛΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Εκτός από τη διεύρυνση των ανισοτήτων, ο COVID-19 επέφερε αύξηση των περιστατικών μίσους, διακρίσεων και στιγματισμού. Σύμφωνα με την UNESCO, για να καταπολεμήσουν την έλλειψη κατανόησης του άλλου και την εγωιστική στάση υπό τη σκιά του COVID-19, τα

κράτη μέλη οφείλουν να ενισχύσουν τη διεθνή αλληλεγγύη μέσω της προαγωγής της Εκπαίδευσης για τον Ενεργό Πολίτη (ΕΕΠ-GCE).

«Η ΕΕΠ παίζει καθοριστικό ρόλο καθώς βοηθά τους ανθρώπους, νέους και ηλικιωμένους, να αναπτύξουν ενσυναίσθηση, αλληλεγγύη και σεβασμό προς τους άλλους ανεξαρτήτως φυλής, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, φύλου ή θρησκείας. Ευελπιστούμε να συμβάλλουμε στην ενίσχυση της κοινωνικής εμπιστοσύνης μέσω της μετασχηματιστικής δύναμης της ΕΕΠ. Σας καλούμε όλους να ενώσετε τη φωνή σας με τη δική μας». - Ομάδα Φίλων για τη προαγωγή της Αλληλεγγύης και της Ένταξης μέσω της Εκπαίδευσης για τον Ενεργό Πολίτη που δημιουργήθηκε από την UNESCO στις 26 Μαΐου 2020.

Η πανδημία COVID-19 κατέστησε ακόμη πιο πρόδηλο το γεγονός ότι ζούμε σε έναν περίπλοκο και διασυνδεδεμένο κόσμο, όπου οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και οι περιβαλλοντικές παραβιάσεις, η ανισότητα και η φτώχεια, εξακολουθούν να απειλούν την ειρήνη και τη βιωσιμότητα. Η παγκόσμια διάσταση αποτελεί μέρος της καθημερινότητάς μας και θέτει προκλήσεις, ιδίως για τους νέους που δυσκολεύονται να κατανοήσουν, να εκφράσουν τη δική τους ενημερωμένη άποψη, τα συναισθήματά τους και να αναλάβουν δράση, ενώ τόσο το παρόν όσο και το μέλλον τους τίθενται σε κίνδυνο. Το επίσημο σχολικό σύστημα αντιπροσωπεύει τον πιο ασφαλή και χωρίς αποκλεισμούς χώρο. Στους κόλπους του, οι μαθητές/τριες έχουν την ευκαιρία να μαθαίνουν, να αναστοχάζονται και να βάζουν σε

δοκιμασία νέες παγκόσμιες δεξιότητες απαραίτητες στην παγκοσμιοποιημένη κοινωνία όπου ζουν. Επιπλέον, την περίοδο 2019-2020, εκδηλώσεις διαμαρτυρίας ξέσπασαν σε ολόκληρο τον πλανήτη: από την Ευρώπη έως τη Λατινική Αμερική και την Ασία, οι δρόμοι πλημμύρισαν από διαδηλωτές που διεκδικούσαν πολιτική ελευθερία για όλους. Αυτές οι διαμαρτυρίες, ανεξαρτήτως αιτίας, είτε πηγάζουν από κοινωνικές και περιβαλλοντικές είτε από οικονομικές αδικίες, έχουν κάτι κοινό: πολλοί από τους διαδηλωτές διαμαρτύρονται για την ανισότητα και τη διαφθορά, εκφράζουν δυσαρέσκεια προς τις κυβερνήσεις τους και είναι κυρίως νέοι.

Ευελπιστούμε ότι ο Οδηγός Ενημέρωσης και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων θα αποτελέσει αρωγό στις καθημερινές σας δραστηριότητες μέσα στην τάξη προκειμένου να θίγονται αυτά τα ζητήματα σε κάθε γνωστικό αντικείμενο και, ενδεχομένως, μέσω διαθεματικών προσεγγίσεων. Στο παρόν κείμενο, επιλέξαμε να χρησιμοποιούμε τον όρο «Εκπαίδευση για τον Ενεργό Πολίτη», δεδομένου ότι εμπερικλείει και την Εκπαίδευση για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

Σε ολόκληρο τον κόσμο, και ειδικότερα στην Ευρώπη, η κοινωνία των πολιτών και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα συνεργάζονται για να προχωρήσουν στην εφαρμογή της Εκπαίδευσης για τον Ενεργό Πολίτη σε επίσημα πλαίσια. Το Συμβούλιο της Ευρώπης, η UNESCO, το GENE (Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Παγκόσμια Εκπαίδευση) και άλλοι σημαντικοί οργανισμοί και δίκτυα ανά τον κόσμο συνέβαλαν στην ανάπτυξη στρατηγικών και πρακτικών για την

Εκπαίδευση για τον Ενεργό Πολίτη και τη Βιώσιμη Ανάπτυξη σε συνεργασία με εθνικές και τοπικές κυβερνήσεις.

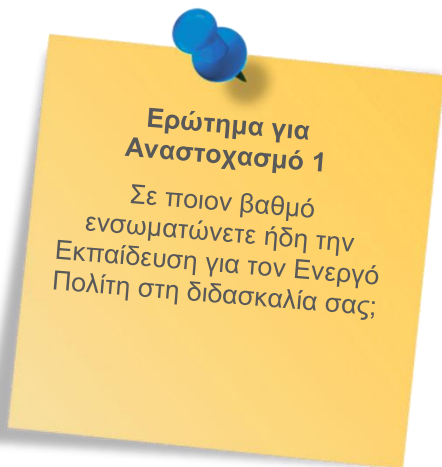
Στη Διακήρυξη του Μάαστριχτ το 2002, η Παγκόσμια Εκπαίδευση (Global Education) ορίστηκε ως «η εκπαίδευση που ανοίγει τα μάτια και τον νου των ανθρώπων στις πραγματικότητες του παγκοσμιοποιημένου κόσμου και τους αφυπνίζει, ώστε να επιδιώκουν έναν κόσμο με περισσότερη δικαιοσύνη, ισότητα και ανθρώπινα δικαιώματα για όλους». Αναπτύσσει δεξιότητες, όπως η κριτική σκέψη, η επίλυση προβλημάτων και ο δημόσιος λόγος, οι οποίες είναι απαραίτητες προκειμένου οι νέοι να κατανοούν, να σκέφτονται και να δρουν στον σύγχρονο διασυνδεδεμένο κόσμο και να λειτουργούν ως καταλύτες μετασχηματιστικής και βιώσιμης αλλαγής.

Η ιστορία της Εκπαίδευσης για τον Ενεργό Πολίτη μας δείχνει ότι περιλαμβάνει διαφορετικά είδη Εκπαίδευσης: Την Αναπτυξιακή Εκπαίδευση (Development Education), την Εκπαίδευση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (Human Rights Education), την Εκπαίδευση για τη Βιωσιμότητα (Education for Sustainability), την Εκπαίδευση για την Ειρήνη (Peace Education), την Πρόληψη των Συγκρούσεων (Conflict Prevention), τη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση (Intercultural Education) και την Αγωγή του Πολίτη (Citizenship Education). Ωστόσο, όπως επισημαίνεται από την UNESCO στο έγγραφο «Εκπαίδευση για τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης - Μαθησιακοί Στόχοι» (2017), η Εκπαίδευση για τον Ενεργό Πολίτη «πρέπει να ενσωματωθεί σε όλα τα προγράμματα σπουδών της επίσημης εκπαίδευσης [...] Δεν πρέπει να θεωρείται μεμονωμένο αυτοτελές

μάθημα. Αντιθέτως, πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της διδασκαλίας όλων των βασικών μαθημάτων».

Μέσω μιας διαθεματικής προσέγγισης που βασίζεται στις δεξιότητες, ο παρών Οδηγός υποστηρίζει τους/τις εκπαιδευτικούς προκειμένου να ενσωματώνουν στο σχολικό πρόγραμμα σπουδών μαθήματα που σχετίζονται με την ιδιότητα του ενεργού πολίτη και την εκπαίδευση με επίκεντρο τα ανθρώπινα δικαιώματα, εφαρμόζοντας μια πρωτοποριακή, ολοκληρωμένη και συμπεριληπτική μεθοδολογία χωρίς αποκλεισμούς.

Οι δραστηριότητες είναι μαθητοκεντρικές, χρησιμοποιούν

ποικίλα εργαλεία και μεθόδους και μπορούν να προσαρμοστούν στις διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες. Προωθούν τη συνεργασία, την επίλυση προβλημάτων, τον διάλογο, την κριτική σκέψη, κεντρίζουν την περιέργεια και ενισχύουν τη δημιουργικότητα μέσα από διαπροσωπικές, ψηφιακές αλλά και βιωματικές δραστηριότητες. Πάντοτε έχουν μια τοπική-παγκόσμια προσέγγιση, ενώ παρέχουν

πληροφορίες από όλο τον κόσμο, δρομολογώντας μια διαδικασία αναστοχασμού από το προσωπικό στο συλλογικό λαμβάνοντας υπόψη τόσο τη λογική όσο και το συναίσθημα.

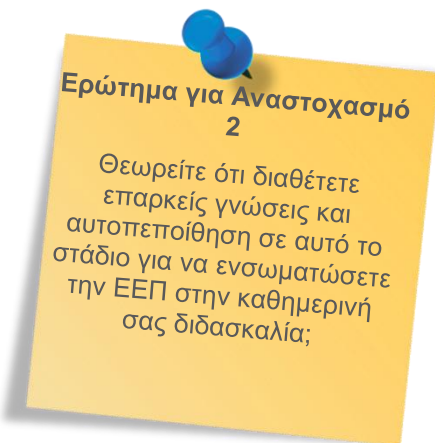
Οι δεξιότητες που πρέπει να αναπτύσσονται από τους/τις μαθητές/τριες μέσω του προγράμματος ευθυγραμμίζονται με τις βασικές δεξιότητες της UNESCO για τη βιωσιμότητα, οι οποίες περιγράφονται στο έγγραφο «Sustainable Development Education. Learning Objectives» («Εκπαίδευση για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Εκπαιδευτικοί Στόχοι») <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000247444>

Επιπλέον, συνάδουν με τις παγκόσμιες δεξιότητες του Προγράμματος Διεθνούς Αξιολόγησης Μαθητών (PISA) που ορίζει ο ΟΟΣΑ στο έγγραφό του «Preparing our youth for an inclusive and sustainable world. The OECD PISA global competence framework» (2018) («Προετοιμάζοντας τους νέους για έναν βιώσιμο κόσμο χωρίς αποκλεισμούς. Το παγκόσμιο πλαίσιο δεξιοτήτων PISA του ΟΟΣΑ»), <http://www.oecd.org/pisa/Handbook-PISA-2018-Global-Competence.pdf>.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΝΕΡΓΟ ΠΟΛΙΤΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι ζωτικής σημασίας για τη δημιουργία ενός πιο βιώσιμου κόσμου. Σε ολόκληρο τον πλανήτη, οι εκπαιδευτικοί ενώνουν τις δυνάμεις τους για να προωθήσουν την

Εκπαίδευση για τον Ενεργό Πολίτη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, το πρόγραμμα **Walk the Global Walk**.

Είναι αλήθεια ότι δεν είσαστε μόνοι: κάθε Σεπτέμβριο, ο ΟΗΕ παρουσιάζει το World's Largest Lesson («Το μεγαλύτερο μάθημα του κόσμου», <http://worldslargestlesson.globalgoals.org/>), μια πλατφόρμα με σχέδια μαθημάτων και υλικό, προκειμένου να παρακινήσει τους/τις εκπαιδευτικούς να δουλέψουν τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ, 17 Στόχοι ή Ατζέντα 2030) μέσα στις τάξεις.

Εδώ και δεκαετίες, ο κόσμος γίνεται ολοένα και πιο διασυνδεδεμένος σε πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο. Έχοντας συνείδηση της αλληλεξάρτησης του κόσμου μας, οι παγκόσμιοι ηγέτες παρουσίασαν το 2015 τους **17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ)**, «ένα σχέδιο δράσης για τους ανθρώπους, τον πλανήτη και την ευημερία» που πρέπει να υλοποιηθεί έως το 2030.

Οι 17 Στόχοι παρέχουν σαφείς ποσοτικούς στόχους, αναμενόμενα αποτελέσματα και έχουν παγκόσμιο πεδίο εφαρμογής. Αναδεικνύουν την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης και τονίζουν τις ενέργειες που απαιτούνται για μια πραγματική, βιώσιμη λύση, με σκοπό την αντιμετώπιση ευρέως φάσματος κρίσιμων παγκόσμιων ζητημάτων όπως η κλιματική αλλαγή, η εκπαίδευση, η ισότητα, η πείνα, η φτώχεια, η δημόσια υγεία, και μια σειρά από παγκόσμιες προκλήσεις», «οι οποίες εξ ορισμού ενθαρρύνουν τα έθνη και τους πολίτες σε ολόκληρο τον κόσμο να προχωρήσουν μαζί με έναν κοινό σκοπό.

Η παγκόσμια ευαισθητοποίηση και η κοινή δέσμευση για δράση, συντονισμό και κινητοποίηση άλλων είναι τα ορόσημα της ιδιότητας του παγκόσμιου πολίτη». (Evan Saperstein και Daniel Saperstein, *Global Citizenship in a COVID-19 World*, *Global Citizenship Review*). Πρόσφατα, ωστόσο, βλέπουμε ότι αρκετά έθνη εγκαταλείπουν την πολυμέρεια και κάνουν στροφή στον προστατευτισμό και τον εθνικισμό (ταξιδιωτικές απαγορεύσεις, μεταναστευτικοί περιορισμοί, εμπορικοί φραγμοί), καθώς και ότι «οι παγκόσμιοι ηγέτες χρησιμοποίησαν δυνάμεις έκτακτης ανάγκης για να αυξήσουν το μέγεθος και το πεδίο ελέγχου της κυβέρνησής τους». Επιπλέον, σημαντικοί οργανισμοί, όπως η ΕΕ και ο ΟΗΕ, δυσκολεύτηκαν να διατηρήσουν τη συνοχή στις τάξεις τους.

Παρά τη γενική τάση για απομόνωση, η πανδημία COVID-19 κατέδειξε ότι η λύση για ένα παγκόσμιο πρόβλημα, σε έναν τόσο διασυνδεδεμένο κόσμο, είναι δυνατή μόνο μέσω της συνεργασίας, της αλληλεγγύης και της ενότητας. Από το κίνημα «Παρασκευές για το Μέλλον»

(«Fridays for Future») για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής έως το κίνημα «Οι ζωές των μαύρων έχουν αξία» («Black Lives Matter») για την πλήρη εξάλειψη του ρατσισμού, άνθρωποι σε όλο τον κόσμο (και ιδίως νέοι) ενώνονται για να διεκδικήσουν δικαιοσύνη, ελευθερία και ισότητα για τους ανθρώπους, το περιβάλλον και την οικονομία. Στόχος τους είναι να εξασφαλίσουν μια βιώσιμη ανάπτυξη για τις επερχόμενες γενιές.

Ως εκπαιδευτικοί, έχετε την ευκαιρία αφενός να ενθαρρύνετε τους/τις μαθητές/τριες να αναστοχάζονται τις προκλήσεις με τις οποίες έρχονται αντιμέτωποι/ες με κριτικό τρόπο και υπό το πρίσμα της ιδιότητας του παγκόσμιου πολίτη, και αφετέρου να διασφαλίζετε την ενεργό συμμετοχή τους, χωρίς αποκλεισμούς, περνώντας από την παγκόσμια στην τοπική διάσταση και αντίστροφα, και εμπλουτίζοντας τις μεθόδους διδασκαλίας σας με ψηφιακά εργαλεία.

Όπως οραματίστηκε η Ατζέντα 2030, η Ποιοτική Εκπαίδευση (ΣΒΑ 4), λαμβάνοντας υπόψη την αξία της συνδεσιμότητας και της πρόσβασης σε γνώση και πληροφορίες, οφείλει να εφοδιάζει τους πολίτες με ένα σύνολο γνώσεων, αξιών, στάσεων και δεξιοτήτων τις οποίες θα μπορούν να χρησιμοποιούν σε οποιοδήποτε πεδίο εργασίας, σε οποιοδήποτε μέρος του κόσμου. Η Ποιοτική Εκπαίδευση πρέπει να «εξασφαλίζει τη χωρίς αποκλεισμούς και ισότιμη ποιοτική εκπαίδευση καθώς και την προώθηση των ευκαιριών διά βίου μάθησης για όλους». Ειδικότερα, προάγει επίσης την Εκπαίδευση για τον Ενεργό Πολίτη ως παγκόσμια πρακτική:

Στόχος 4.7	Δείκτης 4.7.1
<p>Να διασφαλίσει, έως το 2030, ότι όλοι συμμετέχοντες θα αποκτήσουν τη γνώση και θα καλλιεργήσουν τις δεξιότητες που χρειάζονται για να προάγουν τη βιώσιμη ανάπτυξη και μεταξύ άλλων, μέσω της εκπαίδευσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη και μέσω του βιώσιμου τρόπου ζωής, να προάγουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ισότητα των φύλων, την προώθηση της ειρήνης και της μη-βίας, την ταυτότητα του παγκόσμιου πολίτη, καθώς και την αναγνώριση της πολιτιστικής ποικιλίας και της συμβολής της στη βιώσιμη ανάπτυξη.</p>	<p>Επίπεδο στο οποίο (i) η Εκπαίδευση για τον Ενεργό Πολίτη και (ii) η εκπαίδευση για τη βιώσιμη ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας των φύλων και των ανθρώπινων δικαιωμάτων, ενσωματώνονται σε όλες τις βαθμίδες: α) εθνικές εκπαιδευτικές πολιτικές, β) προγράμματα σπουδών, γ) κατάριση εκπαιδευτικών και δ) αξιολόγηση μαθητών.</p>

Για περισσότερες πληροφορίες:

Βίντεο:

- United Nations Development Programme: Transitioning from the MDGs to the SDGs («Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για την Ανάπτυξη: Μετάβαση από τους ΑΣΧ στους ΣΒΑ») https://www.youtube.com/watch?v=5_hLuEui6ww
- United Nations Foundation: A Look at the Sustainable Development Goals («Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών: Μια ματιά στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης») <https://www.youtube.com/watch?v=5G0ndS3uRdo>
- Michael Green, Ομιλία TED με τίτλο: How We Can Make the World a Better Place by 2030 («Πώς μπορούμε να κάνουμε καλύτερο

τον κόσμο έως το 2030»)

https://www.ted.com/talks/michael_green_how_we_can_make_the_world_a_better_place_by_2030

Ιστοσελίδες:

- <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>
- Education 2030: Incheon Declaration and Framework for Action towards SDG («Εκπαίδευση 2030, Διακήρυξη του Incheon και Πλαίσιο δράσης για την υλοποίηση του ΣΒΑ 4») <http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002456/245656E.pdf>
- Learning Cities and the SDGs: A Guide to Action (Πόλεις μάθησης και ΣΒΑ: Οδηγός δράσης) <http://unesdoc.unesco.org/images/0026/002604/260442e.pdf>

ΣΤΟΧΟΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 16 – ΕΙΡΗΝΗ, ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΙΣΧΥΡΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

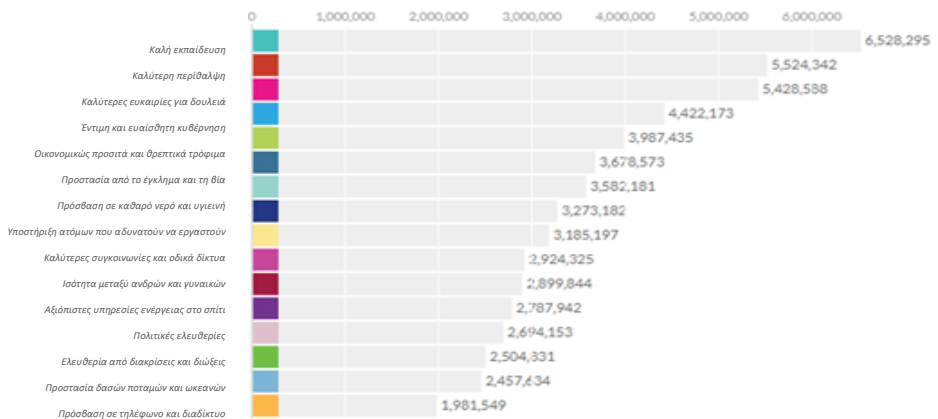
Οι ειρηνικές, δίκαιες και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίες είναι απαραίτητες για την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης. Οι άνθρωποι παντού πρέπει να ζουν χωρίς τον φόβο οποιασδήποτε μορφής βίας και να αισθάνονται ασφαλείς καθώς πορεύονται στη ζωή τους ανεξαρτήτως εθνικής καταγωγής, θρησκείματος ή γενετήσιου προσανατολισμού.

Για την επίτευξη των ΣΒΑ χρειαζόμαστε αποτελεσματικούς δημόσιους φορείς ικανούς να παρέχουν ποιοτική εκπαίδευση και υγεία, δίκαιες οικονομικές πολιτικές και περιβαλλοντική προστασία χωρίς αποκλεισμούς. Οι κυβερνήσεις, η κοινωνία των πολιτών και οι κοινότητες οφείλουν να συνεργάζονται προς την υλοποίηση μακροπρόθεσμων λύσεων για τον περιορισμό της βίας, την απόδοση δικαιοσύνης, την καταπολέμηση της διαφθοράς και την εξασφάλιση της συμμετοχής χωρίς αποκλεισμούς, ανά πάσα στιγμή.

Η ελευθερία έκφρασης, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο βίο, πρέπει να είναι απρόσκοπτη. Οι άνθρωποι πρέπει να μπορούν να συμμετέχουν στις αποφάσεις που επηρεάζουν τη ζωή τους. Οι νόμοι και οι πολιτικές πρέπει να εφαρμόζονται χωρίς διακρίσεις. Οι διαφορές πρέπει να επιλύονται μέσω της λειτουργίας του πολιτικού συστήματος και του θεσμού της δικαιοσύνης. Τα εθνικά και τοπικά θεσμικά όργανα πρέπει να είναι υπεύθυνα και να διαθέτουν την κατάλληλη δομή ώστε να παρέχουν ισότιμα βασικές υπηρεσίες σε οικογένειες και κοινότητες, χωρίς ανάγκη δωροδοκίας.

Όπως βλέπετε στο γράφημα που ακολουθεί, προϋπόθεση για την επίτευξη των ΣΒΑ είναι η καλή εκπαίδευση, η οποία θεωρείται βασική συνιστώσα (#1), καθώς και η έντιμη και ευαίσθητη κυβέρνηση (#4), η προστασία από το έγκλημα και τη βία (#6), οι πολιτικές ελευθερίες (#12) και η ελευθερία από διακρίσεις και διώξεις (#13). Όλες αυτές οι πτυχές διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στον Στόχο 1.6

19,736,484 ψήφοι για Όλες τις Χώρες & Ομάδες Χωρών / Όλα τα Γένη / Όλα τα Εκπαιδευτικά Επίπεδα / Ηλικιακές Ομάδες

Στοιχεία και αριθμοί

- Οι θεσμοί που πλήττονται περισσότερο από τη διαφθορά είναι το δικαστικό σώμα και η αστυνομία.
- Η διαφθορά, η δωροδοκία, η κλοπή και η φοροδιαφυγή κοστίζουν ετησίως περίπου 1,26 τρισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ στις αναπτυσσόμενες χώρες. Αυτό το ποσό θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ώστε να αυξηθεί, για περίοδο τουλάχιστον έξι ετών, το ποσό των 1,25 δολαρίων ΗΠΑ ημερησίως με το οποίο ζουν πολλοί άνθρωποι στον κόσμο.
- Η ληξιαρχική καταχώρηση των γεννήσεων αφορά το 73 % των παιδιών κάτω των 5 ετών, ωστόσο στην υποσαχάρα Αφρική το εν λόγω ποσοστό αφορά μόλις το 46 % των γεννήσεων.
- Περίπου 28,5 εκατομμύρια παιδιά σχολικής ηλικίας που δεν πηγαίνουν σχολείο ζουν σε περιοχές που πλήττονται από συγκρούσεις.
- Το κράτος δικαίου και η ανάπτυξη συνδέονται στενά μεταξύ τους και αλληλοενισχύονται, γεγονός ζωτικής σημασίας για τη βιώσιμη ανάπτυξη σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.
- Το ποσοστό των ανθρώπων που παραμένουν υπό κράτηση χωρίς καταδίκη ανέρχεται σε 31 % επί του συνόλου των κρατουμένων και διατηρείται σχεδόν σταθερό την τελευταία δεκαετία.

Βία σε βάρος παιδιών

- Η βία σε βάρος παιδιών πλήττει πάνω από 1 δισεκατομμύριο παιδιά σε ολόκληρο τον κόσμο και το κόστος της για τις κοινωνίες υπερβαίνει τα 7 τρισεκατομμύρια

δολάρια ΗΠΑ ετησίως.

- Κάθε χρόνο, το 50 % των παιδιών παγκοσμίως βιώνει τη βία.
- Κάθε 5 λεπτά, κάπου στον κόσμο, ένα παιδί πεθαίνει με βίαιο τρόπο.
- 1 στα 10 παιδιά πέφτει θύμα σεξουαλικής κακοποίησης πριν την ηλικία των 18 ετών.
- 9 στα 10 παιδιά ζουν σε χώρες όπου η σωματική τιμωρία δεν απαγορεύεται πλήρως, με αποτέλεσμα 732 εκατομμύρια παιδιά να μένουν χωρίς νομική προστασία.
- 1 στους 3 χρήστες του διαδικτύου παγκοσμίως είναι παιδί και 800 εκατομμύρια εξ αυτών χρησιμοποιούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Όλα τα παιδιά ενδέχεται να πέσουν θύματα διαδικτυακής βίας.
- Οι αναφορές για διαδικτυακή κακοποίηση παιδιών στο Εθνικό Κέντρο των ΗΠΑ για τα αγνοούμενα και εξαφανισμένα παιδιά (NCMEC) έχουν αυξηθεί από 1 εκατομμύριο το 2014 σε 45 εκατομμύρια το 2018.
- Κάθε χρόνο 246 εκατομμύρια παιδιά παγκοσμίως πλήττονται από βία που σχετίζεται με το σχολείο.
- 1 στους 3 μαθητές έχει πέσει θύμα εκφοβισμού από συμμαθητές στο σχολείο τον περασμένο μήνα και τουλάχιστον 1 στα 10 παιδιά έχει

πέσει θύμα διαδικτυακού
εκφοβισμού.

Πηγή:
<https://www.un.org/sustainabledevelopment/peace-justice/>

Ακολουθούν οι 12 Υποστόχοι που θέτει ο Στόχος 16 και οι δείκτες τους.

	ΥΠΟΣΤΟΧΟΙ	ΔΕΙΚΤΕΣ
16.1	Σημαντική μείωση όλων των μορφών βίας και των σχετικών ποσοστών θανάτων παντού	16.1.1 - Αριθμός θυμάτων ανθρωποκτονιών εκ προθέσεως ανά 100 000 άτομα, φύλο και ηλικία 16.1.2 - Θάνατοι που σχετίζονται με συγκρούσεις ανά 100 000 άτομα, φύλο, ηλικία και αιτία 16.1.3 - Ποσοστό πληθυσμού που έχει υποστεί σωματική, ψυχολογική ή σεξουαλική βία τους τελευταίους 12 μήνες 16.1.4 - Ποσοστό ατόμων που αισθάνονται ασφαλή όταν περπατούν μόνα στην περιοχή όπου διαμένουν
16.2	Τερματισμός της κακοποίησης, της εκμετάλλευσης, της εμπορίας ανθρώπων, καθώς και όλων των μορφών βίας και βασανιστηρίων που υφίστανται τα παιδιά	16.2.1 - Ποσοστό παιδιών ηλικίας 1-17 ετών που έχουν βιώσει τον τελευταίο μήνα σωματική τιμωρία και/ή ψυχολογική επιθετικότητα από τα άτομα που έχουν αναλάβει τη φροντίδα τους 16.2.2 - Αριθμός θυμάτων εμπορίας ανθρώπων ανά 100 000 άτομα, φύλο, ηλικία και μορφή εκμετάλλευσης 16.2.3 - Ποσοστό νέων γυναικών και ανδρών ηλικίας 18-29 ετών που έχουν πέσει θύματα σεξουαλικής βίας έως την ηλικία των 18 ετών
16.3	Προαγωγή του κράτους δικαίου, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, και διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης στη δικαιοσύνη για όλους	16.3.1 - Ποσοστό θυμάτων βίας τους τελευταίους 12 μήνες που ανέφεραν τη θυματοποίησή τους στις αρμόδιες αρχές ή σε άλλους επίσημα αναγνωρισμένους μηχανισμούς επίλυσης συγκρούσεων

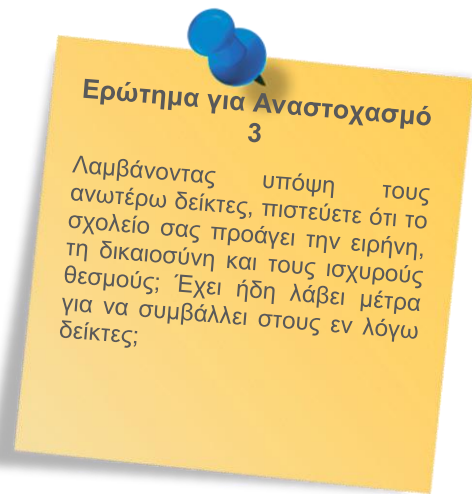
		16.3.2 - Κρατούμενοι που δεν έχουν καταδικαστεί ως ποσοστό επί του συνολικού πληθυσμού των φυλακών
16.4	Έως το 2030, σημαντική μείωση των παράνομων ροών χρημάτων και όπλων, ενίσχυση της ανάκτησης και επιστροφής κλεμμένων περιουσιακών στοιχείων και καταπολέμηση κάθε μορφής οργανωμένου εγκλήματος	16.4.1- Συνολική αξία εισερχόμενων και εξερχόμενων παράνομων οικονομικών ροών (σε τρέχοντα δολάρια ΗΠΑ) 16.4.2 - Ποσοστό κατασχεθέντων, ανευρεθέντων ή παραδοθέντων όπλων των οποίων η παράνομη προέλευση ή χρήση έχει εντοπιστεί ή διαπιστωθεί από μια αρμόδια αρχή σύμφωνα με διεθνείς πράξεις
16.5	Ουσιαστική μείωση κάθε μορφής διαφθοράς και δωροδοκίας	16.5.1 - Ποσοστό ατόμων που είχαν τουλάχιστον μία επαφή με δημόσιο λειτουργό και που έχουν δωροδοκήσει δημόσιο λειτουργό ή τους ζητήθηκε δωροδοκία από αυτόν τον δημόσιο λειτουργό, κατά τους τελευταίους 12 μήνες. 16.5.2 - Ποσοστό επιχειρήσεων που είχαν τουλάχιστον μία επαφή με δημόσιο λειτουργό και που έχουν δωροδοκήσει δημόσιο λειτουργό ή τους ζητήθηκε δωροδοκία από αυτόν τον δημόσιο λειτουργό κατά τους τελευταίους 12 μήνες
16.6	Ανάπτυξη αποτελεσματικών, υπεύθυνων και διαφανών θεσμών σε όλα τα επίπεδα	16.6.1 - Πρωτογενείς δημόσιες δαπάνες ως ποσοστό του αρχικής εγκριθέντος προϋπολογισμού, ανά τομέα (ή ανά κωδικό προϋπολογισμού ή κάτι ανάλογο) 16.6.2 - Ποσοστό πληθυσμού που έμεινε ικανοποιημένο από την τελευταία εμπειρία του με δημόσιες υπηρεσίες
16.7	Διασφάλιση της υπεύθυνης, χωρίς αποκλεισμούς, συμμετοχικής και αντιπροσωπευτικής λήψης αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα	16.7.1 - Ποσοστά θέσεων (ανά φύλο, ηλικία, αναπηρία και πληθυσμιακές ομάδες) σε δημόσιους οργανισμούς (εθνικά και τοπικά νομοθετικά σώματα, δημόσιες υπηρεσίες και δικαστικό

		<p>σώμα) σε σύγκριση με την εθνική κατανομή</p> <p>16.7.2 - Ποσοστό πληθυσμού που θεωρεί ότι η λήψη αποφάσεων είναι επιδεκτική και χωρίς αποκλεισμούς, ανά φύλο, ηλικία, αναπηρία και ηλικιακή ομάδα</p>
16.8	Διεύρυνση και ενίσχυση της συμμετοχής των αναπτυσσόμενων χωρών στους θεσμούς παγκόσμιας διακυβέρνησης	16.8.1 - Ποσοστό μελών και δικαιωμάτων ψήφου των αναπτυσσόμενων χωρών σε διεθνείς οργανισμούς
16.9	Έως το 2030, παροχή νομικής ταυτότητας σε όλους, συμπεριλαμβανομένης της ληξιαρχικής καταχώρησης των γεννήσεων	16.9.1 - Ποσοστό παιδιών κάτω των 5 ετών των οποίων οι γεννήσεις έχουν καταχωριστεί σε κάποια πολιτική αρχή, ανά ηλικία
16.10	Διασφάλιση της δημόσιας πρόσβασης σε πληροφορίες και προστασία των θεμελιωδών ελευθεριών, σύμφωνα με τις εκάστοτε εθνικές νομοθεσίες και διεθνείς συμφωνίες	<p>16.10.1 - Αριθμός εξακριβωμένων περιπτώσεων ανθρωποκτονιών, απαγωγής, βίαιης εξαφάνισης, αυθαίρετης κράτησης και βασανισμού δημοσιογράφων, συναφούς προσωπικού των μέσων ενημέρωσης, συνδικαλιστών και υπέρμαχων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους τελευταίους 12 μήνες</p> <p>16.10.2 - Αριθμός χωρών που υιοθετούν και εφαρμόζουν συνταγματικές, νομοθετικές εγγυήσεις και/ή εγγυήσεις πολιτικής για την πρόσβαση του κοινού στις πληροφορίες</p>
16.α	Ενίσχυση των σχετικών εθνικών θεσμών, μέσω της διεθνούς συνεργασίας, για την οικοδόμηση ικανοτήτων σε όλα τα επίπεδα, ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες, με στόχο την πρόληψη της βίας και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του εγκλήματος	16.α.1 - Ύπαρξη ανεξάρτητων εθνικών ιδρυμάτων ανθρωπίνων δικαιωμάτων που έχουν συσταθεί στο πλαίσιο των «βασικών αρχών των Παρισίων» του ΟΗΕ
16.β	Προαγωγή και εφαρμογή νόμων που δεν δημιουργούν διακρίσεις και πολιτικών βιώσιμης ανάπτυξης	16.β.1 - Ποσοστό πληθυσμού που αναφέρει ότι έχει προσωπικά βιώσει δυσμενή διάκριση ή παρενόχληση τους τελευταίους 12 μήνες οφειλόμενη σε έναν από τους λόγους δυσμενούς διάκρισης που απαγορεύονται από τη διεθνή

		νομοθεσία για τα ανθρώπινα δικαιώματα https://www.un.org/sustainabledevelopment/peace-justice/
--	--	--

<https://www.un.org/sustainabledevelopment/peace-justice/>

Ερώτημα για Αναστοχασμό 3

Λαμβάνοντας υπόψη τους ανωτέρω δείκτες, πιστεύετε ότι το σχολείο σας προάγει την ειρήνη, τη δικαιοσύνη και τους ισχυρούς θεσμούς; Έχει ήδη λάβει μέτρα για να συμβάλει στους εν λόγω δείκτες;

ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΡΙΑ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ

Μετά το σοκ της δολοφονίας του George Floyd στις 25 Μαρτίου 2020, στην πόλη Μινεάπολη της Μινεσότα, μέλη του κινήματος «Black Live Matters» («Οι ζωές των μαύρων έχουν αξία»), με τη συμπαράσταση εκατομμυρίων ανθρώπων σε ολόκληρο τον πλανήτη, ξεχύθηκαν τους δρόμους για να διατρανώσουν το σύνθημα «Όχι δικαιοσύνη, όχι ειρήνη». Κατά τη διάρκεια μιας διαδήλωσης στην πόλη Merrick (της πολιτείας της Νέας Υόρκης) στις 2 Ιουνίου, ένας άντρας που συμμετείχε στην πορεία τράβηξε ένα

βίντεο 15 δευτερολέπτων. Στο βίντεο πρωταγωνιστούσε η 7χρονη Wynta-Amor Rogers, από το Uniondale, η οποία βάδιζε στο πλευρό της μητέρας της, Lakyia Jackson. Ενώνοντας τη φωνή της με αυτή των διαδηλωτών, η Wynta-Amor φώναζε: «Όχι δικαιοσύνη, όχι ειρήνη!». Στις 9 Ιουνίου, στεκόταν με ένα μικρόφωνο στο χέρι, περιτριγυρισμένη από 200 διαδηλωτές του κινήματος «Black Lives Matter», ζητώντας δικαιοσύνη για τον George Floyd και απαιτώντας να μπει ένα τέλος στον συστημικό ρατσισμό.

«Wynta;» είπε η Jada Gillenwater, παρουσιάστρια του προγράμματος «The Jada G Show», που προβάλλεται ζωντανά στο Facebook Live κάθε Τετάρτη. «Μάλιστα κυρία;» απάντησε το κορίτσι απτόητο ενώ το πλήθος γελούσε και χειροκροτούσε. Για ποιον λόγο, αναρωτήθηκε η Gillenwater, είχαν όλοι συγκεντρωθεί εκεί;

«Αγωνιζόμαστε για την ειρήνη!» κραύγασε η Wynta-Amor, για να ακολουθήσουν επευφημίες και περισσότερα χειροκροτήματα. **«Χωρίς δικαιοσύνη δεν μπορούμε να έχουμε ειρήνη. Το δηλώνω σε όλους σας σήμερα. Πρέπει να παλέψουμε για τη δικαιοσύνη»**. Ήρωάς της, όπως είπε, ο αιδεσιμότατος Μάρτιν Λούθερ Κινγκ. «Είναι ο αρχηγός» είπε. «Είναι ο αρχηγός μου και εγώ είμαι η δική σας αρχηγός». Στη διαδήλωση της 9ης Ιουνίου, η Wynta-Amor δήλωσε στο

πλήθος ότι επιθυμία της είναι να ζει εν ειρήνη. «Μπορούμε να το κάνουμε αυτό;» φώναξε.

«Ναι!»

«Μπορούμε να το κάνουμε αυτό;!»

«Ναι!»

Η Gillenwater σχολίασε ότι, σε μερικά χρόνια, η Wynta-Amor θα θυμάται πως οι διαδηλωτές «βρίσκονταν εκεί για κείνη». Η ενότητά μας είναι η δύναμή μας», είπε. «Η διχόνοια εξυπηρετεί τους εχθρούς μας».

Scott Scott Brinton, Herald «Τι διδάσκει ένα μικρό κορίτσι για τον ρατσισμό». Εάν θέλετε να διαβάσετε ολόκληρο το άρθρο, κάντε κλικ στη διεύθυνση: <https://www.liherald.com/stories/what-a-little-girl-is-teaching-the-world-about-racism.12>

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΚΟΙΝΗ
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
ΤΙΤΛΟΣ:

ΚΟΙΝΗ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Όλα Αρχίζουν Εδώ

ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ	11-18
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ:	1 ώρα
ΥΛΙΚΑ:	Κόλλες Α4, χαρτί πίνακα σεμιναρίων, μαρκαδόροι, κολλητική ταινία, λάπτοπ/PC με σύνδεση στο διαδίκτυο, ηχεία και βιντεοπροβολέας (προτζέκτορας) Παράρτημα 1 – Συσχετίζοντας τους ΣΒΑ Παράρτημα 2 - ΣΒΑ Παράρτημα 3 - Λουλούδι
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΙΘΟΥΣΑΣ:	Μια αίθουσα αρκετά ευρύχωρη ώστε οι συμμετέχοντες να μπορούν να κινούνται ελεύθερα και να εργάζονται σε ομάδες
ΣΤΟΧΟΙ:	<ul style="list-style-type: none"> • Κατανόηση της Ατζέντας 2030 και των 17 ΣΒΑ • Αναστοχασμός των ανθρώπινων αναγκών κάθε μαθητή/τριας και των προϋποθέσεων που απαιτούνται για την ικανοποίησή τους • Κριτική αξιολόγηση των ζητημάτων της ειρήνης, της δικαιοσύνης και των ισχυρών θεσμών σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο
Βασικές Δεξιότητες Παγκόσμιας Εκπαίδευσης	☒ Συστημική σκέψη ☒ Προνοητική δεξιότητα ☒ Κανονιστική δεξιότητα ☒ Στρατηγική δεξιότητα ☒ Δεξιότητα συνεργασίας ☒ Δεξιότητα κριτικής σκέψης ☒ Δεξιότητα αυτοεπίγνωσης ☒ Δεξιότητα επίλυσης προβλημάτων
ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ	Όλοι οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης με εστίαση στον Στόχο 16

Περιγραφή Δραστηριοτήτων

00:00 – 00:15

Ξεκινώντας με τους ΣΒΑ

- Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να σχηματίσουν κύκλο και έπειτα να κλείσουν τα μάτια. Εάν είναι δυνατόν, βάλτε απαλή μουσική να παίζει για να δημιουργήσετε μια ήρεμη, χαλαρή ατμόσφαιρα. Βεβαιωθείτε όμως ότι η ένταση είναι αρκετά χαμηλή ώστε οι συμμετέχοντες να σας ακούνε.
- Εξηγήστε τους ότι πρόκειται να κολλήσετε ένα κομματάκι χαρτί στην πλάτη τους και να τους ζητήσετε να σκεφτούν σιωπηλά τι μπορεί να είναι.

- Κολλήστε ένα εικονόγραμμα ή μια κάρτα με τον τίτλο ενός ΣΒΑ (παράρτημα 1) στην πλάτη κάθε συμμετέχοντα. Εάν ο αριθμός των συμμετεχόντων είναι περιττός, μπορείτε να ζητήσετε από κάποιον συμμετέχοντα να υιοθετήσει τον ρόλο του εξωτερικού παρατηρητή ή εναλλακτικά να συμμετάσχετε και εσείς ως μέλος της ομάδας κολλώντας ένα εικονόγραμμα/μία κάρτα στη δική σας πλάτη.
- Όταν όλοι οι συμμετέχοντες έχουν από ένα χαρτί κολλημένο στην πλάτη, εξηγήστε τους ότι δεν επιτρέπεται να το ξεκολλήσουν.
- Καλέστε τους να ανοίξουν τα μάτια και ζητήστε από 2-3 άτομα να μαντέψουν τι έχουν κολλημένο στην πλάτη. Εξηγήστε ότι στο πλαίσιο της Ατζέντας 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη, υπάρχουν συνολικά 17 ΣΒΑ (μπορείτε να τους χρησιμοποιήσετε όλους εφόσον η ομάδα είναι πολυμελής). Κάθε συμμετέχων φέρει είτε ένα εικονόγραμμα είτε έναν τίτλο ΣΒΑ. Ρόλος της ομάδας των συμμετεχόντων είναι να σχηματίσουν ζευγάρια συνδυάζοντας σωστά κάθε εικονόγραμμα με τον τίτλο του.
- Εάν δύο συμμετέχοντες πιστεύουν ότι έχουν σχηματίσει το σωστό ζευγάρι, πρέπει να σταθούν ο ένας πλάι στον άλλον. Επιτρέπεται να μιλούν ή να κινούνται στον χώρο, ωστόσο δεν επιτρέπεται να κοιτάξουν το χαρτί ή να το αποσπάσουν από την πλάτη τους.

Εάν διαπιστώσετε ότι έχουν μπερδευτεί και αδυνατούν να βρουν τη λύση, δώστε τους μια συμβουλή: εξηγήστε τους ότι πρέπει να βασίζονται ο ένας στον άλλον για βοήθεια (Το σκεπτικό είναι ότι έστω κι αν δεν βλέπεις τι έχεις στην πλάτη σου, οι άλλοι το βλέπουν και μπορούν να σου πουν. Επίσης, μπορείς να δεις τι έχουν οι άλλοι στη δική τους πλάτη, επομένως μόλις εντοπίσεις δύο ανθρώπους που πιστεύεις ότι σχηματίζουν το σωστό ζευγάρι, μπορείς να τους πείσεις να παραμείνουν μαζί).

- Μόλις αποφασίσουν ότι έχουν φτιάξει τα σωστά ζευγάρια, δείξτε την εικόνα με τους 17 ΣΒΑ (παράρτημα 2) και ελέγξτε. Δώστε τους να καταλάβουν ότι όπως ακριβώς ο ένας συμμετέχων εξαρτάται από τον άλλο για να επιτευχθεί ο στόχος αυτού του σύντομου παιχνιδιού, έτσι και οι 17 Στόχοι είναι αλληλένδετοι και εξαρτώνται ο ένας

από την επιτυχία του άλλου για να υλοποιηθούν οι στόχοι της Ατζέντας 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

Ψηφιακή προσαρμογή της δραστηριότητας

Εάν αυτή η πρώτη δραστηριότητα λαμβάνει χώρα μέσω διαδικτύου, σας προτείνουμε δύο εναλλακτικούς τρόπους:

ΕΠΙΛΟΓΗ 1: Παιχνίδι μνήμης

- Ενημερώστε τους συμμετέχοντες ότι πρόκειται να κάνετε διαμοιρασμό οθόνης (share screen).
- Τρέξτε αυτό το παιχνίδι μνήμης (μόνο στα αγγλικά) (<https://view.genial.ly/5ef754ae6c5e990d98ea3d60/game-untitled-genially>) που δημιουργήσαμε σχετικά με τους ΣΒΑ και διαμοιράστε την οθόνη σας και, εάν είναι δυνατόν, τον ήχο.
- Εξηγήστε στους συμμετέχοντες ότι πρόκειται να παίξουν ένα παιχνίδι μνήμης που αφορά τους ΣΒΑ και περιλαμβάνει τρεις γύρους. Για τον πρώτο γύρο, ζητήστε τους να ακολουθήσουν τις οδηγίες που προβάλλονται στην οθόνη και να απομνημονεύσουν τα εικονογράμματα και τη θέση των ΣΒΑ που προβάλλονται. Δείξτε την οθόνη με τα 8 εικονογράμματα και ενημερώστε τους ότι έχουν το πολύ 1 λεπτό στη διάθεσή τους για να τα μελετήσουν.
- Μόλις είναι έτοιμοι, μεταβείτε στην επόμενη σελίδα και ζητήστε από έναν συμμετέχοντα να μαντέψει τη θέση του επιλεγμένου ΣΒΑ. Εξηγήστε ότι δεν επιτρέπεται να βοηθάει ο ένας τον άλλον. Για τον δεύτερο γύρο δώστε στους συμμετέχοντες 1 λεπτό για να προετοιμάσουν τη στρατηγική τους. Κατόπιν τρέξτε τον δεύτερο γύρο ακριβώς όπως τον πρώτο επιτρέποντας όμως στους συμμετέχοντες να μιλούν και να βοηθούν ο ένας τον άλλον.
- Επαναλάβετε την ίδια διαδικασία στον τρίτο γύρο.
- Κάντε έναν απολογισμό της δραστηριότητας, ρωτώντας τους συμμετέχοντες εάν τους άρεσε, τι συνέβη σε κάθε γύρο και τι άλλαξε όταν τους δώσατε τη δυνατότητα να καταστρώσουν από κοινού σχέδιο και να συνεργαστούν. Είχαν μεγαλύτερη επιτυχία;
- Εξηγήστε ότι όπως, χάρη στη συνεργασία, σημείωσαν μεγαλύτερη επιτυχία και το έργο τους

ήταν ευκολότερο, έτσι και οι 17 Στόχοι είναι αλληλένδετοι και εξαρτώνται ο ένας από την επιτυχία του άλλου για την υλοποίηση της Ατζέντας 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

ΕΠΙΛΟΓΗ 2: Μάντεψε ποιος είμαι;

- Εξηγήστε στους συμμετέχοντες ότι πρόκειται να παίξουν το παιχνίδι «Μάντεψε ποιος είμαι;» με τους ΣΒΑ.
- Περιγράψτε τους κανόνες: επιλέξτε έναν συμμετέχοντα ή καλέστε έναν εθελοντή και δείξτε του/της κρυφά έναν από τους 17 Στόχους. Εξηγήστε ότι οι άλλοι πρέπει να του/της κάνουν ερωτήσεις τύπου ΝΑΙ/ΟΧΙ ώστε να μαντέψουν ποιος Στόχος είναι. Δεν επιτρέπεται να θέτουν άμεσες ερωτήσεις, όπως: Είσαι ο Στόχος 11; Δώστε μερικά παραδείγματα ερωτήσεων: π.χ. Έχεις σχέση με φαγητό;
- Παίξτε όσους γύρους προλαβαίνετε στον διαθέσιμο χρόνο.
- Παρακολουθήστε το βίντεο όλοι μαζί κάνοντας διαμοιρασμό της οθόνης σας (share screen), για να υπενθυμίσετε στους συμμετέχοντες τι είναι η βιώσιμη ανάπτυξη και τι οι ΣΒΑ. Εναλλακτικά, στείλτε τους παρακάτω συνδέσμους σε κάθε έναν/μία συμμετέχων/ουσα για να παρακολουθήσει τα βίντεο στις δικές τους συσκευές.
<https://www.youtube.com/watch?v=7V8oF14GYMY> – 03:40 λεπτά
<https://www.youtube.com/watch?v=cBxN9E5f7pc> – 03:00 λεπτά
- Ανακεφαλαιώστε εν συντομία θέτοντας τις εξής ερωτήσεις:
  - Τι είναι οι ΣΒΑ;
  - Πότε υιοθετήθηκαν; Από ποιον;
  - Ποιοι είναι οι κυριότεροι Στόχοι;

Δώστε στους συμμετέχοντες τις σωστές απαντήσεις με βάση πληροφορίες που παρέχονται σε προηγούμενες ενότητες του Οδηγού Ενημέρωσης και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων.

Στόχος 16 - Ειρήνη, Δικαιοσύνη και Ισχυροί Θεσμοί

- Εξηγήστε γιατί η ευημερία των ανθρώπων συνδέεται με την κάλυψη ορισμένων αναγκών. Στους νεαρούς μαθητές/τριες, διευκρινίστε ότι

00:15 – 00:35

ανάγκη είναι κάτι χωρίς το οποίο δεν μπορούμε να ζήσουμε. Ορισμένες ανάγκες είναι βασικές, δηλαδή απαραίτητες για την επιβίωσή μας, όπως ο καθαρός αέρας, η τροφή, το νερό και ο ύπνος, ωστόσο έχουμε επίσης ανάγκη να αισθανόμαστε ασφαλείς, υγιείς, αποδεκτοί, προστατευμένοι, να απολαμβάνουμε την αγάπη και την υποστήριξη, ώστε να εξελισσόμαστε και να ολοκληρωνόμαστε ως άτομα.

- Ζητήστε από κάθε συμμετέχοντα ξεχωριστά να ζωγραφίσει ένα λουλούδι που θα περιέχει τις ανάγκες του/της ως ανθρώπινου όντος. Αυτό το λουλούδι θα πρέπει να έχει οκτώ πέταλα: βασικές ανάγκες, προσωπική ασφάλεια, οικονομική ασφάλεια, υγεία, φιλία, οικογένεια, εκτίμηση και προσωπική ολοκλήρωση. Το μέγεθος των πετάλων θα πρέπει να αντιστοιχεί στον βαθμό σπουδαιότητας που ο συμμετέχων αποδίδει σε καθεμία από τις οκτώ ανάγκες, αυτή τη στιγμή, στη ζωή του.
- Ζωγραφίστε ενδεικτικά ένα λουλούδι (παράρτημα 3) στον πίνακα πίνακα και τονίστε στους συμμετέχοντες ότι πρόκειται απλώς για παράδειγμα. Κάθε ανθρώπινο ον είναι μοναδικό, επομένως, κάθε λουλούδι είναι διαφορετικό.
- Μοιράστε χαρτιά, ξυλομπογιές ή μαρκαδόρους και δώστε 7-10 λεπτά στους συμμετέχοντες για να ζωγραφίσουν τα λουλούδια τους. Τονίστε ότι δεν υπάρχουν σωστές ή λάθος απαντήσεις, απλώς μοναδικά λουλούδια που μας αντιπροσωπεύουν ως ανθρώπινα όντα.
- Όταν κάποιος/α ολοκληρώσει το λουλούδι του/της, ζητήστε του/της να σκεφτεί ποιες προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται ώστε να καταφέρει να αξιοποιήσει πλήρως τις δυνατότητές του και να γίνει ολοκληρωμένος άνθρωπος.
- Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να ζωγραφίσουν φύλλα γύρω από το λουλούδι και να γράψουν λέξεις-κλειδιά. Δώστε μερικά παραδείγματα: «ειρήνη», «να μπορώ να εκφράζομαι ελεύθερα», «να βλέπω την οικογένειά μου όσο συχνά θέλω». Για αυτήν τη δραστηριότητα, έχουν στη διάθεσή τους 5 λεπτά.

Ψηφιακή προσαρμογή της δραστηριότητας

00:35 – 00:50

Εάν εργάζεστε μέσω διαδικτύου, μπορείτε είτε να αποστείλετε το υπόδειγμα με το λουλούδι μέσω chat είτε να κάνετε διαμοιρασμό οθόνης (share screen) και να δώσετε ένα παράδειγμα. Αυτή η δραστηριότητα υλοποιείται σχετικά εύκολα από κάθε άτομο ξεχωριστά. Απλώς δώστε σε όλους λίγο χρόνο για να βρουν το χαρτί και τα χρώματα που χρειάζονται.

Τι μου έλειψε περισσότερο;

- Μόλις ολοκληρώσουν όλοι το λουλούδι, χωρίστε τους συμμετέχοντες σε ομάδες των 3-4 ατόμων και δώστε τους περίπου 2-3 λεπτά για να δείξουν τη δημιουργία τους στα υπόλοιπα μέλη της ομάδας και να δώσουν μερικές εξηγήσεις για το λουλούδι.

Ψηφιακή προσαρμογή της δραστηριότητας

Εάν εργάζεστε μέσω διαδικτύου, επιλέξτε μια πλατφόρμα που σας επιτρέπει να χωρίζετε τους συμμετέχοντες σε μικρότερες ομάδες (**στην πλατφόρμα Zoom έχετε τη δυνατότητα να χωρίζετε τους συμμετέχοντες σε επιμέρους εικονικές αίθουσες, τα λεγόμενα breakout rooms**) για να συζητήσουν και να κατακτάγραψουν στα λουλούδια τους τα παράπανω. Έπειτα γυρίστε στην ολομέλεια (διακόψτε τα breakout rooms).

- Κατόπιν, ζητήστε από τους συμμετέχοντες να σκεφτούν όλοι μαζί τι ήταν αυτό που τους έλειψε περισσότερο κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid-19, ως αποτέλεσμα των ειδικών μέτρων που υιοθέτησαν οι κυβερνήσεις παγκοσμίως εκείνη την περίοδο. Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να αναλογιστούν ένα-ένα τα πέταλα, αλλά και τις απειλές που αισθάνθηκαν και αφορούσαν τις οκτώ ανάγκες.
- Πρέπει να συζητήσουν αυτές τις σκέψεις στο πλαίσιο της ομάδας και να καταγράψουν τις απειλές που όλοι εντοπίζουν προσθέτοντας αγκάθια στο λουλούδι τους ή απλώς γράφοντας τις σκέψεις τους σε μια άλλη κόλλα χαρτί.
- Μπορείτε φυσικά να δώσετε ορισμένα παραδείγματα στον πίνακα παρουσίασης: «να μην μπορώ να βλέπω την οικογένειά μου», «να φοβάμαι μήπως αρρωστήσω». Για αυτήν τη διαδικασία έχουν στη διάθεσή τους 7 λεπτά.

Ψηφιακή προσαρμογή της δραστηριότητας

Εάν εργάζεστε μέσω διαδικτύου, επιλέξτε μια πλατφόρμα που σας επιτρέπει να χωρίζετε τους συμμετέχοντες σε μικρότερες ομάδες (**στην πλατφόρμα Zoom έχετε τη δυνατότητα να χωρίζετε τους συμμετέχοντες σε επιμέρους εικονικές αίθουσες, τα λεγόμενα breakout rooms**) για να συζητήσουν και να κατακτάγραψουν στα λουλούδια τους τα παράπανω. Έπειτα γυρίστε στην ολομέλεια (διακόψτε τα breakout rooms) και ζητήστε από την κάθε ομάδα να παρουσιάσει περιληπτικά τα όσα συζητήσαν και κατεγραψαν στα λουλούδια τους.

- Ζητήστε, έπειτα, από τους συμμετέχοντες να σκεφτούν άλλες παγκόσμιες απειλές που θα μπορούσαν να «βλάψουν» τα πέταλά τους.
- Επιτρέψτε τους να ρίξουν μια ματιά στους ΣΒΑ αν τους λείπει η έμπνευση. Υπάρχουν απειλές που δεν είχαν ποτέ σκεφτεί, αλλά που άνθρωποι σε άλλα σημεία του πλανήτη βιώνουν σε καθημερινή βάση; Για αυτήν τη διαδικασία έχουν στη διάθεσή τους 5 λεπτά.

00:50 – 01:00

Απολογισμός και σύνδεση με τον Στόχο 16

Καλέστε τους συμμετέχοντες να επιστρέψουν στην αρχική ομάδα (**εάν εργάζεστε μέσω διαδικτύου, βεβαιωθείτε ότι όλοι επιστρέφουν στη μεγάλη ομαδική συζήτηση**) και ξεκινήστε. Συντονίστε τη διαδικασία με τις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Σας άρεσε αυτή η δραστηριότητα; Γιατί; Γιατί όχι;
- Συναντήσατε κάποια δυσκολία όταν χρειάστηκε να ζωγραφίσετε το λουλούδι;
- Πώς συμπεράνατε ποιο πέταλο είναι σημαντικότερο για σας;
- Υπάρχουν ανάγκες που έχετε την αίσθηση ότι δεν αποτυπώνονται στα πέταλα;
- Όταν αρχίσατε να συζητάτε σε ολιγομελείς ομάδες, σας εξέπληξε το γεγονός ότι ανακαλύψατε ομοιότητες ή διαφορές;
- Τι θα μπορούσε να βλάψει ορισμένα πέταλα;
- Ποιες οι συνέπειες από τα κατεστραμμένα πέταλα για κάθε συμμετέχοντα;
- Τι χρειάζεται για να προστατευτούν τα διαφορετικά πέταλα;
- Υπάρχει κάποια σχέση ανάμεσα σε όσα γράψατε στα φύλλα και στους ΣΒΑ;
- Υπάρχουν πράγματα που συνειδητοποιήσατε ότι

θεωρείτε δεδομένα στο μέρος όπου ζείτε, αλλά δεν αποτελούν πραγματικότητα για πολλούς ανθρώπους σε άλλα μέρη του κόσμου; Για παράδειγμα;

Αυτή είναι μια καλή ευκαιρία να μιλήσετε για τον Στόχο 16 και να εξηγήσετε στους συμμετέχοντες ότι, στο μεγαλύτερο μέρος της Ευρώπης, η ειρήνη, η δικαιοσύνη και η προστασία από κρατικούς θεσμούς που διέπονται από νόμους, θεωρούνται κάτι δεδομένο. Ωστόσο, δεν ισχύει το ίδιο για ανθρώπους που ζουν σε άλλα μέρη του πλανήτη. Χρησιμοποιήστε την ενότητα «Στοιχεία και αριθμοί» για να δώσετε κάποια στοιχεία σχετικά με τον Στόχο 16 και τις πραγματικότητες που καλείται να αντιμετωπίσει. Εξηγήστε στους συμμετέχοντες ότι η αξιοπρέπεια, η ισότητα και τα αναπαλλοτρίωτα δικαιώματα όλων των ανθρώπινων όντων αποτελούν το θεμέλιο της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης στον κόσμο (προοίμιο της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων).

Προβάλετε αυτό το βίντεο για να βοηθήσετε τους συμμετέχοντες να κατανοήσουν καλύτερα τον Στόχο 16. Εάν εργάζεστε μέσω διαδικτύου, μπορείτε είτε να κάνετε διαμοιρασμό οθόνης και ήχου και να παίξετε το βίντεο στη δική σας συσκευή είτε να αποστείλετε τον σύνδεσμο μέσω chat και κάθε συμμετέχων να το παρακολουθήσει στη δική του/της συσκευή.

<https://www.youtube.com/watch?v=us85Bu38KuY> 01:18 λεπτά

Ψηφιακή προσαρμογή της δραστηριότητας

Εάν η δραστηριότητα γίνεται ηλεκτρονικά, θα μπορούσατε είτε να κάνετε κοινή χρήση της οθόνης, ήχου και αναπαραγωγή του βίντεο στη συσκευή σας ή αποστολή του συνδέσμου στη συνομιλία και κάθε συμμετέχων το παρακολουθεί στη δική του συσκευή.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΓΙΑ ΝΕΟΤΕΡΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥΣ

- Προσαρμόστε την ενότητα «Στοιχεία και αριθμοί» σε μια πιο φιλική προς τα παιδιά εκδοχή ή χρησιμοποιήστε φωτογραφίες για να γίνετε πιο σαφείς.
- Αναδιατυπώστε έννοιες όπως ανάγκες, προσωπική ολοκλήρωση ή χρησιμοποιήστε αυτό το σύντομο βίντεο για να εξηγήσετε τη διαφορά ανάμεσα στην ανάγκη και στην επιθυμία: https://www.youtube.com/watch?time_continue=62&v=J8P3sCooGg0&feature=emb_logo
- Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να ζωγραφίσουν τα πέταλα και παραλείψτε τα επόμενα βήματα. Ξεκινήστε μια ομαδική συζήτηση σχετικά με τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για να καλύπτουμε αυτές τις ανάγκες, τις απειλές που είναι ικανές να βλάψουν τα πέταλά μας και όσα

θεωρούμε δεδομένα.

- Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να μεταφορτώσουν την εφαρμογή «SDGs in Action» (ΣΒΑ σε Δράση) <https://sdgsinaction.com/> και διερευνήστε σε βάθος τους 17 ΣΒΑ.

ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΟΔΗΓΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ – 2

Όλες οι δραστηριότητες

ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΟΔΗΓΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ - 1

Όλες οι δραστηριότητες

ΠΗΓΕΣ: Η δραστηριότητα αντλεί έμπνευση από τη δραστηριότητα «Η δύναμη των λουλουδιών» που περιλαμβάνεται στο «Compass - Εγχειρίδιο για την Εκπαίδευση των Νέων στα Ανθρώπινα Δικαιώματα» του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Παράρτημα 1- Συσχετίζοντας τους ΣΒΑ

1 ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΦΤΩΧΕΙΑ	2 ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΠΕΙΝΑ	3 ΚΑΛΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ	4 ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	5 ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	6 ΚΑΘΑΡΟ ΝΕΡΟ - ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ
7 ΦΤΗΝΗ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ	8 ΔΕΙΟΠΡΕΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	9 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	10 ΛΙΓΟΤΕΡΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ	11 ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	12 ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
13 ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ	14 ΖΩΗ ΣΤΟ ΝΕΡΟ	15 ΖΩΗ ΣΤΗ ΣΤΕΡΙΑ	16 ΕΙΡΗΝΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΙΣΧΥΡΟΙ ΘΕΣΜΟΙ	17 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ	

Παράρτημα 2 - ΣΒΑ

Παράρτημα 3 - Λουλούδι

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 1

ΕΙΡΗΝΗ

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 1	ΕΙΡΗΝΗ
ΤΙΤΛΟΣ:	Πρωώθηση Ειρηνικών Κοινωνιών
ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ	11-18
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ:	1 ώρα and 30 λεπτά
ΥΛΙΚΑ:	Χαρτί και συλό Εκτύπωση: Παράρτημα 4 (διαμάντι, ένα για κάθε ομάδα) Παράρτημα 5: Καταστάσεις – ένα για κάθε ομάδα Παράρτημα 6 για περαιτέρω δραστηριότητες
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΙΘΟΥΣΑΣ:	Μια αίθουσα αρκετά ευρύχωρη ώστε οι μαθητές/τριες να κινούνται ελεύθερα στο δεύτερο μέρος της δραστηριότητας και να εργάζονται σε ομάδες.
ΣΤΟΧΟΙ:	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοήσουν τι σημαίνει ειρήνη • Να κατανοήσουν τους διαφορετικούς τύπους βίας • Να σκεφτούν κριτικά αναφορικά με τη βαρύτητα διαφορετικών τύπων βίας
Βασικές Δεξιότητες Παγκόσμιας Εκπαίδευσης	☒ Συστημική σκέψη ☒ Προνοητική δεξιότητα ☒ Κανονιστική δεξιότητα ☒ Στρατηγική δεξιότητα ☒ Δεξιότητα συνεργασίας ☒ Δεξιότητα κριτικής σκέψης ☒ Δεξιότητα αυτοεπίγνωσης ☒ Δεξιότητα επίλυσης προβλημάτων
ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ	Στόχος 1, 2, 4, 5, 6, 8, 10, 11 και 17
Περιγραφή δραστηριοτήτων	
00: 00 – 00:10	Τι είναι η ειρήνη;
00:10 – 00:25	<ul style="list-style-type: none"> • Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να ζωγραφίσουν ένα αστέρι με 5 κορυφές σε μια κόλλα χαρτί. Σε κάθε γωνία πρέπει να γράψουν μια λέξη ή έκφραση που τους έρχεται στον νου μόλις ακούνε τη λέξη «ειρήνη». Σε αυτό το στάδιο καθένας/καθεμία ενεργεί ξεχωριστά. • Κατόπιν, ζητήστε να ελέγξουν τι έχουν γράψει οι υπόλοιποι και να σημειώσουν το όνομά τους στα αστέρια των άλλων εφόσον έχουν δώσει ίδιες απαντήσεις. Για αυτήν τη διαδικασία, οι

00:35 – 00:50

συμμετέχοντες έχουν στη διάθεσή τους 15 λεπτά, ώστε να προλάβουν να έρθουν σε επαφή με όσο το δυνατόν περισσότερους συμμαθητές.

Αναστοχασμός

- Σας άρεσε η δραστηριότητα; Σας εξέπληξαν κάποιες λέξεις/εκφράσεις που χρησιμοποίησαν οι συμμαθητές σας; Ποιες; Υπάρχουν λέξεις που δεν καταλάβατε; Πιστεύετε ότι λείπουν λέξεις; Ποιες ιδέες ήταν οι πιο επίκαιρες; Σε ποιο επίπεδο αντιλαμβάνεστε τη λέξη «ειρήνη» (τοπικό, παγκόσμιο). Σε ποια σημαντικά θέματα επικεντρωθήκατε; (για παραδείγματα, σκεφτείτε ορισμούς, συγκεκριμένα παραδείγματα μη ειρηνικών καταστάσεων, σύμβολα που αντιπροσωπεύουν την ειρήνη, άτομα/οργανισμούς που προασπίζονται την ειρήνη, μέσα επίτευξης της ειρήνης, ανθρώπινα δικαιώματα...) Πώς ορίζετε την ειρήνη; Υπάρχει δικαίωμα στην ειρήνη; Είναι σκόπιμο να κατοχυρώνεται το δικαίωμα των πολιτών στην ειρήνη; Βεβαιωθείτε ότι οι μαθητές/τριες αντιλαμβάνονται την ειρήνη όχι μόνο ως μη πόλεμο, αλλά και ως απουσία συγκρούσεων και/ή βίας μεταξύ των πολιτών.

Ψηφιακή προσαρμογή της δραστηριότητας

Εάν αδυνατείτε να πραγματοποιήσετε τη δραστηριότητα μέσα στην τάξη, μπορείτε να εργαστείτε μέσω διαδικτύου. Υπάρχουν δύο ιστότοποι που σας δίνουν αυτήν τη δυνατότητα. Ο πρώτος δεν χρειάζεται εγγραφή. Για τον δεύτερο απαιτείται εγγραφή, αλλά είναι πληρέστερος.

<https://answergarden.ch/>: Μοιραστείτε απλώς τον σύνδεσμο που θα δημιουργήσετε με τους/τις μαθητές/τριες και αφήστε τους/τις να καταγράψουν τις ιδέες τους!

Τραβήξτε ένα στιγμιότυπο οθόνης του ιστότοπου και ανεβάστε το στην ευρωπαϊκή πλατφόρμα για να είναι δυνατή η σύγκριση με άλλους/άλλες μαθητές/τριες στην Ευρώπη.

Βήμα προς βήμα χρήση του AnswerGarden:

1. Κάντε κλικ στο *Create Answer Garden* (Δημιουργία Κήπου Απαντήσεων) (<https://answergarden.ch/create/>)
2. Στην ενότητα «Topic» («Θέμα (υποχρεωτικό)»), πληκτρολογήστε την ερώτηση «*Η λέξη "ειρήνη" τι σας φέρνει στον νου;*»
3. Κάντε κλικ στη λειτουργία «Brainstorm» («Καταιγισμός

ιδεών»). Έτσι, οι μαθητές/τριες μπορούν να κάνουν όσες προτάσεις επιθυμούν, με αποτέλεσμα διαφορετικοί/ές μαθητές/τριες να δίνουν τις ίδιες απαντήσεις. Κατά προτίμηση ορίστε 5 προτάσεις ανά μαθητή/τρια.

4. Εάν θέλετε, κάντε κλικ στο «on» («ενεργό») στην ενότητα SpamFilter («Φίλτρο ανεπιθύμητων μηνυμάτων»), προκειμένου ανεπιθύμητες απαντήσεις όπως υβριστικές λέξεις να μην περνούν το φίλτρο.
5. Κάντε κλικ στο Create («Δημιουργία») και μοιραστείτε τον σύνδεσμο με τους/τις μαθητές/τριες!

Εναλλακτικά, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το [mentimeter.com](https://www.mentimeter.com) για να δημιουργήσετε ένα Word Cloud («σύννεφο λέξεων»), το οποίο θα ανεβάσει αυτόματα τις απαντήσεις των μαθητών/τριών στη διαμοιρασμένη οθόνη της βιντεοκλήσης.

1. Αφού ολοκληρώσετε τη διαδικασία της εγγραφής, στη δική σας αρχική σελίδα κάντε κλικ στο *New presentation* («Νέα παρουσίαση»).
2. Δώστε τίτλο στην παρουσίασή σας προκειμένου να οργανώσετε την αρχική σελίδα όπως επιθυμείτε.
3. Στην αριστερή στήλη «Type» («Είδος»), κάντε κλικ στο Word Cloud.
4. Στην καρτέλα «Content» («Περιεχόμενο»), πληκτρολογήστε την ερώτησή σας («Your question?»), π.χ.: «*Η λέξη “ειρήνη” τι σας φέρνει στον νου;*»
5. Δεχθείτε έως και 5 εγγραφές ανά συμμετέχοντα.
6. Έτοιμο! Κάντε κλικ στο «Present» («Παρουσίαση») στην πάνω δεξιά γωνία για να εμφανιστεί ο σύνδεσμος της δικής σας παρουσίασης και αποθηκεύστε τον κάπου.
7. Ξεκινήστε τη βιντεοκλήση με τους/τις μαθητές/τριες και ζητήστε τους να μεταβούν στο [menti.com](https://www.menti.com) και να χρησιμοποιήσουν τον κωδικό που βρίσκεται στο πάνω μέρος της παρουσίασης. Μόλις εμφανιστεί ο κωδικός, θα μπορέσουν να απαντήσουν στην ερώτηση.
8. Διαμοιράστε την οθόνη σας ώστε οι απαντήσεις τους να εμφανίζονται στην οθόνη ενώ συμμετέχουν στη δραστηριότητα.

00:35 – 00:50

Στο κατώφλι της βίας

- Τώρα που έχετε καταλήξει στον ορισμό της ειρήνης με τη συνεργασία όλων, εξηγήστε στους/στις μαθητές/τριες ότι πρόκειται να τους δώσετε κάποιες καταστάσεις (παράρτημα 5) τις οποίες θα κληθούν να ιεραρχήσουν σε μια κλίμακα από την πιο βίαιη έως τη

λιγότερο βίαιη.

- Δώστε σε κάθε ομάδα το διαμάντι του παραρτήματος 4 και εξηγήστε τους ότι για κάθε αριθμό πάνω στο διαμάντι θα πρέπει να βάλουν μία κατάσταση στην κορυφή, από τη βιαιότερη (αριθμοί 1) έως τη λιγότερη βίαιη (αριθμός 4). Εξηγήστε τους ότι οι ίδιοι αριθμοί αντιπροσωπεύουν το ίδιο επίπεδο βίας:
  - Πρέπει να επιλέξουν τις δύο βιαιότερες καταστάσεις και να τις βάλουν στους αριθμούς «1»
  - τρεις καταστάσεις περίπου ίσης βίας και να τις βάλουν στα τρία «2».
  - τρεις καταστάσεις περίπου ίσης βίας και να τις βάλουν στα τρία «3».
  - Και, τέλος, να βάλουν τη λιγότερη βίαιη στον αριθμό 4, στο κάτω μέρος του διαμαντιού.
- Αφού ολοκληρώσουν την ιεράρχηση του διαμαντιού τους, ρωτήστε τους πως θα ήταν μια ειρηνική κοινωνία
- Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να τραβήξουν μια γραμμή για να διαχωρίσουν τις καταστάσεις που προκύπτουν σε μια μη ειρηνική και σε μια ειρηνική κοινωνία. Δώστε τους λίγο χρόνο για να συγκρίνουν τη δική τους ιεράρχηση με αυτή των υπολοίπων.

00:35 – 00:50

01:00 – 01:20

Αναστοχασμός

Σας άρεσε η δραστηριότητα; Η ιεράρχηση των καταστάσεων ήταν εύκολη υπόθεση; Σε ποια κριτήρια βασιστήκατε; Ήσασταν όλοι σύμφωνοι; Γιατί; Πώς επιλύσατε τις διαφωνίες; Ποια μορφή βίας εντοπίσατε; Υπάρχει κάποια μορφή βίας χειρότερη από τις άλλες; Μήπως κάποια από τα δικαιώματα των παιδιών έχουν πληγεί από μια κατάσταση; Είναι επιτρεπτό να αναφερόμαστε σε τέτοιες καταστάσεις; Τι κινδύνους διατρέχουμε; Αξίζει τον κόπο; Θεωρείτε ότι όλες οι καταστάσεις έχουν προκύψει από μια μη ειρηνική κατάσταση; Γιατί; Πότε μια μη ειρηνική κοινωνία εξισώνεται με τη βία;

Ψηφιακή προσαρμογή της δραστηριότητας

Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να πραγματοποιήσουν τη δραστηριότητα ξεχωριστά και έπειτα να εξηγήσουν και να συζητήσουν την επιλογή τους με άλλους.

Εναλλακτικά, μπορείτε επίσης να δημιουργήσετε ένα διαδικτυακό κουίζ για να βαθμολογήσετε τις καταστάσεις. Χρησιμοποιήστε και πάλι το Mentimeter: στην αριστερή στήλη «Type» («Είδος»), κάντε κλικ στο «Ranking» («Ιεράρχηση»).

Για κάθε στοιχείο, γράψτε κατάσταση 1, 2, 3..., ανάλογα με τον αριθμό των καταστάσεων που θέλετε να χρησιμοποιήσετε.

Αποστέλλετε τις καταστάσεις στους/στις μαθητές/τριες για να τις διαβάσουν και να τις κατανοήσουν. Έπειτα ζητήστε τους να μεταβούν στο menti.com χρησιμοποιώντας τον κωδικό στο πάνω μέρος της παρουσίασής σας. Ζητήστε τους να ιεραρχήσουν τις καταστάσεις από τη βιαιότερη (1η) έως τη λιγότερο βίαιη. Συντονίστε τις διαβουλεύσεις και τις συζητήσεις κατά τη βιντεοκλήση, με τη συμμετοχή όλων.

Συμβουλές για τους/τις εκπαιδευτικούς: μπορείτε εύκολα να προσαρμόσετε τις καταστάσεις στο τοπικό σας πλαίσιο, αλλά και οποιαδήποτε κατάσταση προτίθεστε να συζητήσετε με τους/τις μαθητές/τριες. Αφού μπορούν να ταυτιστούν με κάποιες από τις καταστάσεις, βεβαιωθείτε ότι έχετε στη διάθεσή σας επαρκείς πληροφορίες και πόρους για να απαντάτε στις ερωτήσεις τους. Για παράδειγμα, μπορείτε να τους δώσετε πληροφορίες σχετικά με τις ποινικές δίωξεις που μπορεί κανείς να ασκήσει σε βάρος ενός δράστη, τις δυνατές ενέργειες από πλευράς θύματος, έναν δωρεάν τηλεφωνικό αριθμό για την προστασία των παιδιών κ.λπ.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ

Πού συναντάμε την ειρήνη;

- Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να αναλογιστούν έναν τόπο, μια κατάσταση, ένα κτίριο, μια στιγμή... κάτι που αντιπροσωπεύει την ειρήνη στην καθημερινή ζωή τους.
- Ζητήστε τους να βγάλουν μια φωτογραφία και να την κοινοποιήσουν σε όλους τους/τις ευρωπαίους/αίες μαθητές/τριες στην πλατφόρμα, εξηγώντας γιατί θεωρούν ότι αναπαριστά την ειρήνη στην καθημερινότητά τους.

«Χωρίς δικαιοσύνη, δεν υπάρχει ειρήνη;»

- Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να κάνουν κάποιες έρευνες σχετικά με τις ποινές που θα μπορούσαν να επιβληθούν στους δράστες των καταστάσεων της δεύτερης δραστηριότητας.
- Αυτό που θεωρούν χειρίστη μορφή βίας είναι η χειρότερη δυνατή τιμωρία;
- Θα πρέπει να δικάζονται οι δράστες για καταστάσεις που βρίσκονται κάτω από τη γραμμή;
- Ποια ποινή θεωρείται δικαιολογημένη σε τέτοιες καταστάσεις;
- Τι θεωρούν ότι προσφέρει η δικαιοσύνη στα θύματα;
- Μπορούμε να έχουμε ειρήνη χωρίς δικαιοσύνη;

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΓΙΑ ΝΕΟΤΕΡΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥΣ

Τι είναι η ειρήνη;

- Αντί να ξεκινήσετε από το μηδέν ρωτώντας τους/τις μαθητές/τριες τι έρχεται στον νου τους όταν αναλογίζονται την ειρήνη, μοιράστε φωτογραφίες/εικόνες ώστε να αντλήσουν έμπνευση για τις απαντήσεις τους. Οι κάρτες του επιτραπέζιου Dixit προσφέρονται για τον σκοπό αυτό: είναι χρωματιστές και βοηθούν τους/τις μαθητές/τριες να αναπτύσσουν τη φαντασία και την ευρηματικότητά τους.

Το κατώφλι της βίας

Μπορείτε να αλλάξετε την κατάσταση ώστε να γίνεται ευκολότερα κατανοητή ή να ασχοληθείτε με θέματα που τα παιδιά μπορούν να προσεγγίσουν και να συζητήσουν με μεγαλύτερη άνεση. Συνολικά, αυτές οι δραστηριότητες απευθύνονται σε εκπαιδευόμενους ηλικίας 11-18 ετών. Γνωρίζετε καλύτερα από εμάς τους/τις μαθητές/τριές σας και ασφαλώς αντιλαμβάνεστε καλύτερα ποια θέματα είναι σε θέση να κατανοήσουν και να διαχειριστούν. Μην διστάσετε να προσαρμόσετε μια δραστηριότητα. Εάν αποφασίσετε να προσαρμόσετε τις καταστάσεις που χρησιμοποιούνται στην παρούσα δραστηριότητα, σας προτείνουμε τα εξής:

- Μην ξεχνάτε ότι πρέπει να πραγματεύεστε ευρεία ποικιλία καταστάσεων, τοπικής έως και παγκόσμιας εμβέλειας – μπορείτε να ανατρέξετε στο βιο-οικολογικό μοντέλο του Bronfenbrenner (Παράρτημα 6)
- Οι μαθητές/τριες ταυτίζονται περισσότερο με καταστάσεις που αφορούν παιδιά της ηλικίας τους. Βεβαιωθείτε ότι εντάσσετε στη δραστηριότητα, όχι αποκλειστικά, αλλά ως επί το πλείστον, καταστάσεις στις οποίες πρωταγωνιστούν παιδιά.
- Κατά την επιλογή των καταστάσεων, μην λειτουργείτε με στερεότυπα. Μολονότι αληθεύει ότι ορισμένες μορφές βίας εμφανίζονται με μεγαλύτερη συχνότητα σε συγκεκριμένες περιοχές του κόσμου, στην πραγματικότητα συναντώνται σπουδήποτε. Προσπαθήστε να κλονίσετε τις αναπαραστάσεις των μαθητών/τριών.
- Προτιμήστε τις πραγματικές καταστάσεις! Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι μαθητές/τριες ενημερώνονται για κάτι που συμβαίνει κάπου στον κόσμο και εσείς, από την πλευρά σας, έχετε περισσότερες πληροφορίες στη διάθεσή σας εφόσον τα παιδιά εκδηλώσουν ενδιαφέρον.

ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ - ΤΕΥΧΟΣ 1

- Εισαγωγική δραστηριότητα – Ας οικοδομήσουμε τη γη της βιωσιμότητας
- Σχέδιο μαθήματος 3 – Κοινωνική Ένταξη

ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ - ΤΕΥΧΟΣ 2

Σχέδιο μαθήματος 1: Η ανθρώπινη διάσταση – Μέρος 2: Περπατώντας με τα παπούτσια του

ΠΗΓΕΣ:

Who are I? – Compass <https://www.coe.int/en/web/compass/who-are-i-saying-it-worse>, Bookmarks, Συμβούλιο της Ευρώπης : <https://rm.coe.int/bookmarksen2020-web2/16809e5789>

**ΣΧΕΔΙΟ
ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 1
ΤΙΤΛΟΣ:**

ΕΙΡΗΝΗ

Δημιουργία Μιας Ειρηνικής Κοινωνίας

ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ:	11-18 ετών
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ:	1 ώρα και 30 λεπτά
ΥΛΙΚΑ:	Χαρτιά και στυλό Διάφορα μέσα για: γράψιμο/ζωγραφική/εκτύπωση
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΔΙΘΥΣΑΣ:	Οι μαθητές/τριες πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να κινούνται σε διαφορετικά σημεία της αίθουσας.
ΣΤΟΧΟΙ:	<ul style="list-style-type: none"> • Κατανόηση των αιτιών της βίας • Κατανόηση των συνεπειών της βίας • Κατανόηση του τρόπου με τον οποίο διαφορετικές καταστάσεις απαιτούν διαφορετικές ενέργειες • Αναζήτηση τρόπων δράσης με την ιδιότητα του/της μαθητή/τριας
Βασικές Δεξιότητες Παγκόσμιας Εκπαίδευσης	☒ Συστημική σκέψη ☒ Προνοητική δεξιότητα ☒ Κανονιστική δεξιότητα ☒ Στρατηγική δεξιότητα ☒ Δεξιότητα συνεργασίας ☒ Δεξιότητα κριτικής σκέψης ☒ Δεξιότητα αυτεπίγνωσης ☒ Δεξιότητα επίλυσης προβλημάτων
ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ	Στόχος 16, 1, 2, 5, 6, 8, 10, 11, 17

Περιγραφή των δραστηριοτήτων

00:00 00:30

Ρίζες και κλαδιά

- Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να αναλογιστούν μια κατάσταση όπου συνάντησαν βία. Αυτό δεν σημαίνει κατ' ανάγκη καταστάσεις στις οποίες υπήρξαν θύματα/θύτες, αλλά οτιδήποτε είδαν, άκουσαν... εφόσον δεν αισθάνονται άνετα να μιλήσουν για την προσωπική τους εμπειρία.
- Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε ομάδες. Εξηγήστε τους ότι καθένας πρόκειται να ζωγραφίσει ένα δέντρο, στο κέντρο του οποίου θα βρίσκεται η δική του κατάσταση.
- Οι ρίζες θα αντιπροσωπεύουν τις αιτίες της κατάστασης. Οι συμμετέχοντες αναζητούν

απαντήσεις στην ερώτηση «γιατί συμβαίνει αυτό;». Πρέπει να γεμίσουν τις ρίζες με τις περισσότερες δυνατές αιτίες.

- Δώστε τους ένα παράδειγμα για το πώς μία αιτία μπορεί να έχει τις δικές της αιτίες. Οι συνέπειες της βίας τοποθετούνται στα κλαδιά. Εδώ, οι συμμετέχοντες διερευνούν τις πιθανές συνέπειες μιας κατάστασης. Ρωτήστε τους τι θα μπορούσε να συμβεί σε ένα άτομο ή σε μια ομάδα που βιώνει μια τέτοια κατάσταση.
- Μπορείτε να δώσετε στους/στις μαθητές/τριες τη δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο προκειμένου να αναζητήσουν αιτίες και συνέπειες. Σε αυτήν την περίπτωση, η δραστηριότητα θα έχει μάλλον μεγαλύτερη διάρκεια. Δώστε τους 20 λεπτά για να συμπληρώσουν το δέντρο και έπειτα ζητήστε τους να το παρουσιάσουν στην υπόλοιπη τάξη.

00:30 – 00:50

Αναστοχασμός

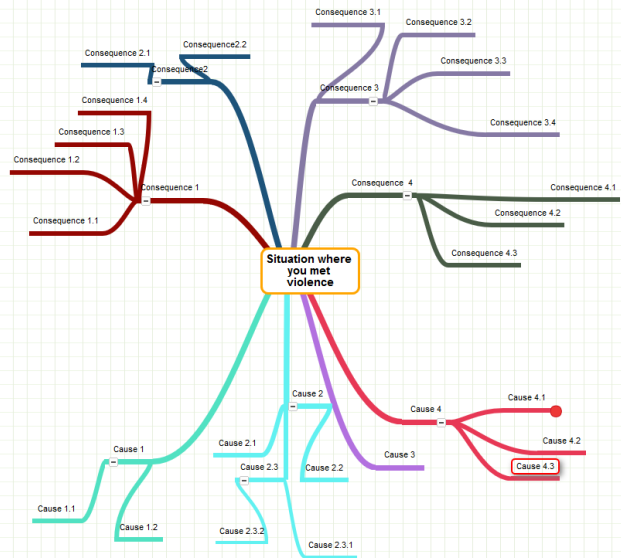
- Σας άρεσε η δραστηριότητα; Πόσο εύκολο/δύσκολο ήταν να εντοπίσετε τις αιτίες; Τι σας βοήθησε να τις βρείτε; Ποιο ήταν το βασικό πρόβλημα στη δική σας κατάσταση; Τι συνέβη; Πόσο μακριά προχωρήσατε για να βρείτε τις ρίζες; Γνωρίζετε άλλες αιτίες για την ύπαρξη των συγκρούσεων/της βίας;
- Οι συνέπειες με ποιους τρόπους επηρεάζουν τους ανθρώπους; Το περιβάλλον; Την οικονομία; Γιατί οι ΣΒΑ επηρεάζονται από τη μη επίτευξη του Στόχου 16; Ποια ανθρώπινα δικαιώματα κινδυνεύουν; Πώς θα μπορούσαμε να δράσουμε για να προλάβουμε/αντιμετωπίσουμε την κατάσταση (αιτίες ή συνέπειες); Γιατί; Ρίξτε μια ματιά στο προσάρτημα 2 για να ελέγξετε εκ νέου τους ΣΒΑ και εδώ (https://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/eng.pdf) για να Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Ψηφιακή προσαρμογή δραστηριότητας

Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε οποιοδήποτε από τα διαδικτυακά εργαλεία, όπως την εφαρμογή <https://www.mindmaps.app/#>

1. Στο πλαίσιο «κεντρική ιδέα», γράψτε την κατάστασή σας.
2. Κατόπιν, χρησιμοποιήστε την κόκκινη τελεία, σχηματίστε τις ρίζες και τα κλαδιά και σημειώστε τις αιτίες και τις συνέπειες του προβλήματός σας! Ζητήστε από τους/τις

μαθητές/τριες να τραβήξουν ένα στιγμιότυπο του δέντρου τους και να το ανεβάσουν στην ευρωπαϊκή πλατφόρμα.

Μετάφραση: Κατάσταση όπου βιώσατε τη βία, Συνέπεια 1.1 κ.λπ. Αιτία 1.1 κ.λπ.

Εναλλακτικά, μπορείτε να ζητήσετε από τους/τις μαθητές/τριες να σχεδιάσουν το δέντρο σε μια κόλλα χαρτί και εν συνεχεία να ανεβάσουν το δέντρο στην κοινή πλατφόρμα.

00:50 - 01:15

Μέσα δράσης

Στους τοίχους της αίθουσας, τοποθετήστε φωτογραφίες που αντιπροσωπεύουν διαφορετικά μέσα δράσης με σκοπό την επίτευξη της ειρήνης (μπορείτε επίσης να χρησιμοποιήσετε πρόχειρες κόλλες χαρτί που θα γράφουν τα παρακάτω):

- Μέσα κοινωνικής δικτύωσης
- Πυροβόλα όπλα
- Ειρηνικές διαδηλώσεις
- Υποβολή αιτημάτων
- Συζήτηση με αρχές
- Δικαστήρια
- Αστυνομία
- Άλλο

- Καμία ενέργεια
  - Διαβάστε στους συμμετέχοντες τις ακόλουθες καταστάσεις στο παράρτημα 5 και ζητήστε τους να μετακινηθούν και να σταθούν μπροστά στο μέσο δράσης που πρόκειται να χρησιμοποιήσουν για να επιλύσουν μια δεδομένη κατάσταση.
  - Μόλις επιλέξουν το μέσο, ζητήστε από όσους συμμετέχοντες θέλουν να μιλήσουν να εξηγήσουν γιατί επιλέγουν κάποιο μέσο έναντι άλλου. Διευκρινίστε ότι έχουν τη δυνατότητα να αλλάζουν θέση όποτε το επιθυμούν.

1:15 – 1:30

Αναστοχασμός

Σας άρεσε η δραστηριότητα; Δυσκολευτήκατε να επιλέξετε έναν τρόπο δράσης; Σε ποια κριτήρια βασιστήκατε για την επιλογή σας; Γιατί μερικοί από εσάς (ενδεχομένως) επηρεαστήκατε από τις επιλογές των άλλων; (Δεν διατυπώνουμε κρίσεις, το σημαντικό είναι να υπογραμμίζουμε ότι καμιά φορά είναι δύσκολο να υποστηρίξουμε τις ιδέες μας) Θα αντιδρούσατε διαφορετικά εάν είχατε διαφορετικό χρώμα δέρματος; Ηλικία; Θέση; Ρόλο στην κοινωνία; Είναι εύκολο να αντιδρά κανείς όταν η ζωή του βρίσκεται σε κίνδυνο; Πιστεύετε ότι μπορούμε να χρησιμοποιούμε βία για να επιτυγχάνουμε την ειρήνη; Μπορούμε να χρησιμοποιούμε αθέμιτα μέσα για να οδηγούμαστε στην ειρήνη; Γνωρίζετε ανθρώπους/οργανώσεις που μάχονται υπέρ της ειρήνης; Πώς; Τι πιστεύετε για τον τρόπο που επιλέγουν να απαντούν στις συγκρούσεις; Ως μαθητές/τριες έχετε τη δυνατότητα να αναλαμβάνετε δράση; Πώς; Πού; Ποια ζητήματα σας αφορούν περισσότερο;

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ

Κάθε χρόνο, το βραβείο Freedom Prize απονέμεται σε ένα άτομο ή σε μια οργάνωση που αγωνίζεται για μια ειρηνική κοινωνία και μάχεται υπέρ των ελευθεριών, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των στόχων της βιώσιμης ανάπτυξης. Παιδιά και νέοι (ηλικίας 15 έως 25 ετών) καλούνται να επιλέξουν τον νικητή.

Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να σκεφτούν ένα άτομο/μια οργάνωση που έχει αναπτύξει δράση, τουλάχιστον μία φορά κατά την περίοδο 2018-2021, με γνώμονα τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Για να απαντήσουν στην πρόσκληση

υποβολής προτάσεων «Our Freedom Prize 2021», οι μαθητές/τριες ενθαρρύνονται να παρέχουν πληροφορίες, να υποβάλλουν επιχειρήματα και να συνοψίζουν τη φύση και το πλαίσιο της δράσης που προτείνουν ως υποψήφια προς βράβευση, την/τις ελευθερία/ες που διακυβεύεται/ονται, τις ενέργειες που αναλαμβάνονται και τον αντίκτυπό τους στην παγκόσμια ειρήνη.

Καταληκτική ημερομηνία συμμετοχής: 18 Ιανουαρίου 2021.

<https://forms.zohopublic.eu/institutinternationaldesdroits/form/FreedomPrizePrixLibert2021LanguageLangue/formperma/X1dPVTdYR0RmhFQhbkJjo8o0t5ufYoxYPrHOur5bBoq>

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΓΙΑ ΝΕΟΤΕΡΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥΣ

Ρίζες και κλαδιά

Εάν νομίζετε πως οι νεότεροι/ες σε ηλικία μαθητές/τριες θα δυσκολευτούν να φέρουν σε πέρας τη δραστηριότητα Ρίζες και κλαδιά, αναζητήστε διαφορετικές ενέργειες που υπονομεύουν την ειρήνη. Για παράδειγμα, ζητήστε τους να εντοπίσουν αιτίες και συνέπειες για τον «διαδικτυακό εκφοβισμό», τις «διακρίσεις», τις «εθνοτικές συγκρούσεις» κ.λπ.

Μέσα δράσης

Προσαρμόστε τις ιστορίες της τελευταίας δραστηριότητας σε νεότερο κοινό. Εάν πιστεύετε ότι η συζήτηση δεν είναι κατάλληλη για τους/τις μαθητές/τριές σας, εκτυπώστε όλα τα μέσα δράσης τόσες φορές όσες είναι οι ιστορίες. Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να εργαστούν σε ομάδες και να συνδυάσουν κάθε ιστορία με τον καλύτερο τρόπο δράσης. Μια λευκή κάρτα, αντί για το «Άλλο» μέσο δράσης μπορεί να τους βοηθήσει να εκφραστούν ελεύθερα.

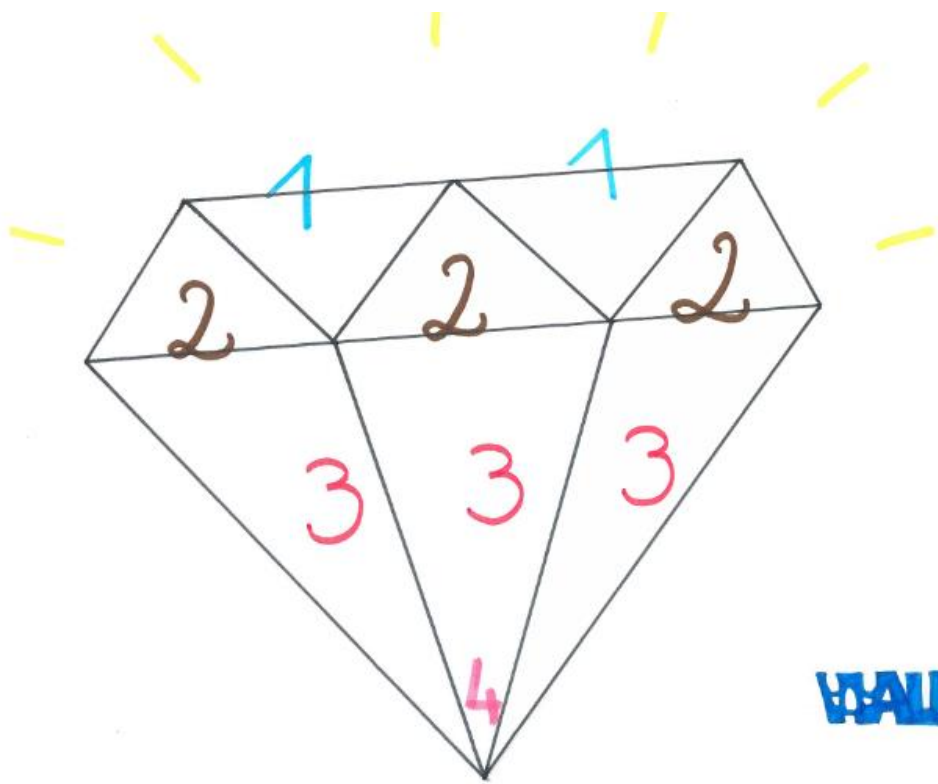
ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΟ 1^ο ΤΕΥΧΟΣ ΟΔΗΓΟΥ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Σχέδιο Μαθήματος 3 – «Το τοπικό συμβούλιο»

ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΟ 2^ο ΤΕΥΧΟΣ ΟΔΗΓΟΥ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

ΠΗΓΕΣ: Ρίζες και κλαδιά στο *Bookmarks*, Συμβούλιο της Ευρώπης:
<https://rm.coe.int/168065dac7>

Παράρτημα 4

Είστε δημοσιογράφος. Έχετε ήδη φυλακιστεί δύο φορές επειδή εκφράσατε τη γνώμη σας για την πολιτική δήλωση της κυβέρνησης σχετικά με τη μεταχείριση των ομοφυλόφιλων στη χώρα σας. Χθες, η κυβέρνηση ψήφισε νέο νόμο που καταδικάζει τους ομοφυλόφιλους σε θανατική ποινή. Τι θα κάνετε;

Είστε μαθητής και γίνεστε μάρτυρας πράξεων εκφοβισμού σε βάρος αλλοδαπού μαθητή στο σχολείο σας από μια ομάδα μεγαλύτερων παιδιών. Ποιο μέσο δράσης θα χρησιμοποιήσετε;

Είστε ακτιβιστής ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Γουατεμάλα και μέλος οργάνωσης που αγωνίζεται να διαφυλάξει τους φυσικούς πόρους και τα δικαιώματα των ανθρώπων από την επέκταση των βιομηχανιών εξόρυξης και γεωργίας. Ο λαός της Γουατεμάλας έχει υποστεί μια πραγματική εκστρατεία γενοκτονίας: βιασμοί, θάνατοι, πολιτισμική αλλοτρίωση και αρπαγή της γης ήταν τα δεινά του εμφύλιου πολέμου στη χώρα (1960-1996). Τον περασμένο Ιούλιο, βλέπετε στη γη σας ένα φορτηγό να μεταφέρει ξυλεία χωρίς άδεια. Τι θα κάνετε;

Είστε μαύρος μαθητής στις ΗΠΑ. Εδώ και πολλά χρόνια, η παγκόσμια κοινότητα βλέπει την αστυνομική βία κατά των μαύρων να κλιμακώνεται. Θέλετε να δοθεί ένα τέλος, τι θα κάνετε;

Είστε ένας νέος ακτιβιστής για την κλιματική αλλαγή. Αγωνίζεστε με πάθος να σώσετε τον πλανήτη, ωστόσο η κυβέρνηση της χώρας σας δεν φαίνεται να συμμερίζεται τις ανησυχίες σας. Θέλετε η κυβέρνησή σας να δείξει υπευθυνότητα και να λάβει μέτρα κατά της κλιματικής αλλαγής τώρα. Τι θα

Ασχολείστε με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης πριν πάτε για ύπνο και βλέπετε ότι την επόμενη μέρα θα γίνει στην πόλη σας διαδήλωση για την εκδίωξη πληθυσμών Ρομά που ζουν σε περιοχή της πόλης. Η φωτογραφία που συνοδεύει την ανακοίνωση έχει την εξής λεζάντα «Είστε ανεπιθύμητοι. Να πάτε σπίτι σας». Τι θα κάνετε;

Είστε μαθητής/τρια γυμνασίου που εμπλέκεται ενεργά στη ζωή της πόλης. Στο πάρκο σκέιτ όπου συχνάζετε δεν έχει γίνει καμία παρέμβαση από τότε που γεννηθήκατε. Πριν από δύο μήνες αποφασίσατε να στείλετε μια επιστολή στη δήμαρχο της πόλης, ζητώντας να γίνουν έργα για λόγους ασφαλείας αλλά και για να αναδειχθεί ένας τόπος ψυχαγωγίας για τους νέους της πόλης. Η επιστολή έμεινε αναπάντητη. Τι θα κάνετε;

Παράρτημα 6: Κατάστασεις

1: Κατά τη διάρκεια μιας εξέγερσης στην πρωτεύουσα, η χώρα σας αποφάσισε να στείλει ένοπλες δυνάμεις για να προστατεύσει τα κτίρια από τυχόν καταστροφές. Ωστόσο, τα πράγματα πήραν άσχημη τροπή και οι διαδηλωτές άρχισαν να ρίχνουν πέτρες στους αστυνομικούς, οι οποίοι απάντησαν με δακρυγόνα για να διαλύσουν το πλήθος. Δύο διαδηλωτές τραυματίστηκαν σοβαρά.

2: Η Σαμπρίνα είναι μια 17χρονη μαθήτρια λυκείου. Ενώ επιστρέφει σπίτι από το σχολείο, ένας μεγαλύτερος άντρας την πλησιάζει με το αυτοκίνητό του και της φωνάζει «Μωρή βρώμα, μπορώ να σε βάλω στο κρεβάτι μου όποτε θέλω».

3: Στην Ινδονησία ένα ζευγάρι νεόνυμφων αποκτούν την πρώτη τους κόρη, τη Νέγκα. Σύμφωνα με τις παραδόσεις, οι γονείς προτίθενται να την υποβάλλουν σε επέμβαση ακρωτηριασμού των γεννητικών οργάνων. Για τον σκοπό αυτό έχουν καλέσει μια παραδοσιακή μαία. Μετά την αφαίρεση, η Νέγκα θα είναι αγνή και η οικογένειά της θα το γιορτάσει.

4: Ο Χαλάν είναι ένας 10χρονος μαθητής. Εκείνος και η οικογένειά του είναι πρόσφυγες από τη Συρία. Στο σχολείο, δυσκολεύεται να ενταχθεί και πρόσφατα οι συμμαθητές του άρχισαν καθημερινά να του στέλνουν μηνύματα να επιστρέψει στη χώρα «του».

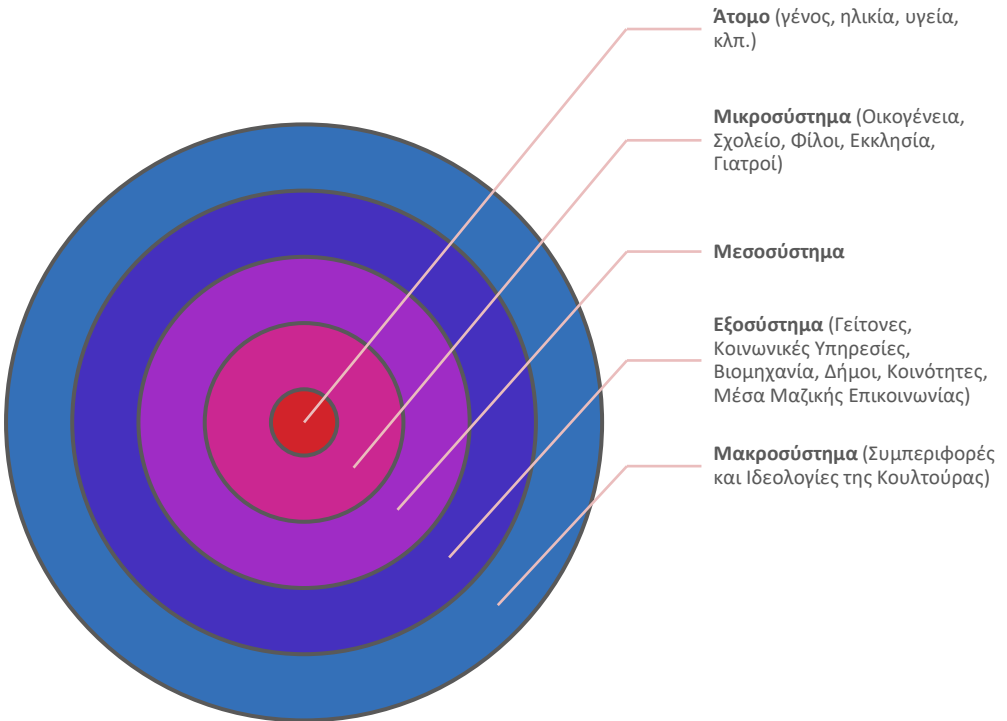
5: Ο Πίτερ εξομολογήθηκε πρόσφατα στον Μαρκ, τον καλύτερό του φίλο στο σχολείο, ότι είναι γκέι. Ο Μάρκ αηδιασμένος από τα νέα αποφάσισε να στείλει μήνυμα σε όλους τους γνωστούς του αποκαλύπτοντας τον γενετήσιο προσανατολισμό του Πίτερ παρά τη θέληση του ίδιου.

6: Ο 37χρονος Αμερικανός Λεζμόντ Μίσελ έχει διαπράξει έγκλημα σε νεότερη ηλικία. Αποπειράθηκε να κλέψει με βίαιο τρόπο ένα αυτοκίνητο, με αποτέλεσμα να σκοτώσει ένα κορίτσι μαζί με τη γιαγιά του. Στα 20 του καταδικάστηκε σε ποινή θανάτου, η οποία αναμένεται να εκτελεστεί σύντομα παρά τις προσπάθειες διαφόρων μη κυβερνητικών οργανώσεων.

7: Ο Λιονέλ είναι 11 ετών και ζει στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία. Στρατιώτες άλλης εθνοτικής ομάδας πυροβόλησαν και σκότωσαν τα μέλη της κοινότητάς του, μεταξύ άλλων και τους γονείς του. Ο Λιονέλ διέφυγε και κρύφτηκε. Όταν τον βρήκαν οι στρατιώτες της δικής του κοινότητας και του πρότειναν να ενταχθεί στις τάξεις τους, ο Λιονέλ συλλογίστηκε: «Δεν θέλω να γίνω παιδί στρατιώτης, μα η αντιπολίτευση σκότωσε την οικογένειά μου. Πρέπει να πάω στον στρατό για να παραμείνω ζωντανός και να προστατέψω τον εαυτό μου».

8: Οι κοινότητες Τσουσιμίζα και Ουσμαγκάμα ζουν ειρηνικά στη Χιλή. Πριν από λίγα χρόνια, η κυβέρνηση αποφάσισε να πουλήσει την πρόσβαση των κοινοτήτων στο νερό σε μια μεγάλη εταιρεία η οποία θα προσφέρει οφέλη μέσω φόρων. Αυτή η συμφωνία στέρησε από τις δύο κοινότητες την πηγή νερού που τις τροφοδοτούσε εδώ και αιώνες.

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 2

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

**ΣΧΕΔΙΟ
ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 2
ΤΙΤΛΟΣ**

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Το Γλυπτό Της Δικαιοσύνης

ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ	11-18
ΕΚΤΙΜΟΜΕΝΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ:	1 ώρα (προαιρετικά 1,5 ώρα)
ΥΛΙΚΑ:	Παράρτημα 8, μεγάλο σεντόνι, ρολόι για να τηρείται ο χρόνος
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΙΘΟΥΣΑΣ:	Τραπέζια και καρέκλες στην άκρη, ώστε να υπάρχει αρκετός ελεύθερος χώρος για κίνηση της ομάδας στην αίθουσα
ΣΤΟΧΟΙ:	<ul style="list-style-type: none"> • Να αντιληφθούν την έννοια της δικαιοσύνη σε προσωπικό και κοινωνικό επίπεδο • Να αντιληφθούν τις συνέπειες (αποκλεισμός, διακρίσεις) στην κοινωνία ενός κράτους χωρίς δικαιοσύνη • Να οραματιστούν μια κοινωνία ειρηνική, χωρίς αποκλεισμούς για όλους
Βασικές Δεξιότητες Παγκόσμιας Εκπαίδευσης	☒ Συστημική σκέψη ☒ Προνοητική δεξιότητα ☒ Κανονιστική δεξιότητα ☒ Στρατηγική δεξιότητα ☒ Δεξιότητα συνεργασίας ☒ Δεξιότητα κριτικής σκέψης ☒ Δεξιότητα αυτεπίγνωσης ☒ Δεξιότητα επίλυσης προβλημάτων
ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ	ΣΒΑ 16 Δικαιοσύνη της Ειρήνης και ισχυροί θεσμοί ΣΒΑ 1 Μηδενική φτώχεια ΣΒΑ 2 Μηδενική Πείνα ΣΒΑ 3 Καλή υγεία και ευημερία ΣΒΑ 4 Ποιοτική Εκπαίδευση ΣΒΑ 5 Ισότητα των Φύλων ΣΒΑ 11 Βιώσιμες Πόλεις και κοινότητες ΣΒΑ 11 Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες ΣΒΑ 13 Δράση για το Κλίμα ΣΒΑ 17 συνεργασίες για τους στόχους
Περιγραφή των δραστηριοτήτων	

00:00 – 00:10

1ο Βήμα - Οι γλύπτες

Εισαγωγή στην μεθοδολογία και στις έννοιες της δραστηριότητας καθώς και στις πολλαπλές ερμηνείες που έχει η έννοια της δικαιοσύνης στα μέλη μιας ομάδας

- Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να χωριστούν σε δυάδες. Αν ο αριθμός των συμμετεχόντων είναι μονός, δημιουργήστε μία τριάδα.
- Ζητήστε από τις δυάδες να αποφασίσουν ποιος θα είναι ο A και ποιος θα είναι ο B. Διευκρινίστε ότι κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού οι ρόλοι μεταξύ των ζευγαριών θα αλλάξουν. Στην περίπτωση της τριάδας ένας θα είναι ο A και 2 θα είναι οι B.
- Εξηγήστε ότι για τα επόμενα λεπτά όλοι οι A θα είναι οι γλύπτες και όλοι οι B θα ο πηλός, με τον οποίο οι γλύπτες θα φτιάχνουν τα γλυπτά τους. Συνεχίστε, εξηγώντας ότι με το που θα φωνάξετε αλλαγή οι ρόλοι μεταξύ των ζευγαριών θα αλλάξουν. Για την περίπτωση της τριάδας πλησιάστε και ψιθυρίστε πιο γρήγορα αλλαγή, ώστε και τα 3 μέλη να περάσουν από το ρόλο του γλύπτη. Εξηγήστε, επίσης, ότι οι γλύπτες θα δημιουργούν τα γλυπτά τους χωρίς να χρησιμοποιούν το λόγο, παρά μόνο το χέρι τους και αυτό χωρίς να αγγίζουν τον πηλό τους. Το χέρι τους και συγκεκριμένα η παλάμη τους, θα λειτουργεί σαν μαγνήτης, που θα μαγνητίζει το μέλος του σώματος που θέλει να κινηθεί πχ. αν ο γλύπτης θέλει να σηκώσει το χέρι του παρτενέρ του ψηλά, πλησιάζει με την παλάμη του το χέρι του πηλού του και του δείχνει, επί της ουσίας, την κίνηση που πρέπει να κάνει. Εναλλακτικά, μπορούν οι γλύπτες να αγγίζουν τον πηλό τους, χωρίς όμως να χρησιμοποιούν τον λόγο. Δώστε, τέλος, την οδηγία, ότι τα θέματα για τα γλυπτά θα τα δίνετε εσείς και κάθε γλύπτης θα έχει στην διάθεσή του 30 δευτερόλεπτα να δημιουργήσει (ρυθμίστε το ρολόι σας για να κρατάτε το χρόνο). Μην ξεχάσετε να τονίστε πόσο σημαντική είναι η έκφραση προσώπου στα γλυπτά, ώστε η γλύπτες να δώσουν έμφαση και σε αυτό!
- Ξεκινήστε με τους A στο ρόλο του γλύπτη, όπου διαδοχικά θα δημιουργήσουν γλυπτά με τα παρακάτω θέματα (προοδευτικά τα θέματα δυσκολεύουν): χορευτής/τρια, ποδοσφαιριστής/στρια, μπόξερ, συνεργασία, αλληλεγγύη, ελευθερία, δικαιοσύνη.
- Έπειτα, φωνάξετε αλλαγή και τα ζευγάρια αλλάζουν ρόλους. Ξεκινήστε τον 2ο γύρο του παιχνιδιού, δίνοντας ακριβώς τα ίδια θέματα και στον 2ο γλύπτη (ρόλος B).

00:10 – 00:20

2ο Βήμα- Κοινωνικοί Γλύπτες - Ομαδικό γλυπτό 1 (προαιρετικά)

Εξοικείωση με την μεθοδολογία και προετοιμασία της ομάδας για την βασική δραστηριότητα

- Χωρίστε την ομάδα σε μικρότερες των 4-5 ατόμων και ζητήστε να τοποθετηθούν στο χώρο η μία μακριά από την άλλη γιατί θα δουλεύουν παράλληλα.
- Κάθε ομάδα αποφασίζει ποιος θα είναι ο γλύπτης, ο οποίος με την ίδια τεχνική, όπως και στο προηγούμενο παιχνίδι, θα φτιάξει ένα ομαδικό γλυπτό.
- Τα θέματα θα τα δίνετε πάλι εσείς, τα οποία θα είναι: συνεργασία, ειρήνη, δικαιοσύνη, ισχυροί θεσμοί (μπορείτε να επιλέξετε, σε σχέση με το χρόνο σας, αν ο γλύπτης θα παραμένει ο ίδιος και για τα 3 θέματα ή θα αλλάζει).

00:20 – 00:40

3ο Βήμα- Από την αδικία στην ισότητα -Ομαδικό γλυπτό 2

Βιωματική αντίληψη και κατανόηση των εννοιών: ισότητα και δικαιοσύνη

- Ζητήστε 3 εθελοντές από την ομάδα για να φτιάξουν με την βοήθειά σας ένα ομαδικό γλυπτό. Ο εκπαιδευτής θα αποτελεί τον γλύπτη αυτή τη φορά.
- Οι υπόλοιποι θα αποτελέσουν τους θεατές αυτού του γλυπτού, οπότε μπορούν να καθίσουν αντίστοιχα και στον χώρο.
- Δείξτε την παρακάτω εικόνα (εικόνα 1) μόνο στα 3 μέλη της ομάδας, συζητήστε λίγο για το ποιο μήνυμα θέλει να «περάσει» και ζητήστε τους να την αναπαραστήσουν σε ομαδικό γλυπτό. Για την διαφορά στα ύψη των ανθρώπων της φωτογραφίας μπορείτε να δώσετε την οδηγία: ένας στέκεται όρθιος, ένας στέκεται στα γόνατα και ένας κάθεται οκλαδόν. Βοηθήστε την τελική εικόνα του ομαδικού γλυπτού, δίνοντας έμφαση, έκτος από το σώμα και στην έκφραση προσώπου. Για το φράχτη χρησιμοποιήστε ένα σεντόνι και φροντίστε από πριν να στερεώνεται και από τις 2 πλευρές (ή χρησιμοποιήστε 2 άλλα μέλη της ομάδας για να το κρατούν).

Εικόνα 1

- Αφού ολοκληρωθεί το γλυπτό, ξεκινήστε με την υπόλοιπη ομάδα μια συζήτηση ρωτώντας τα εξής:
  - Ποιος/α θα ήθελε να περιγράψει αυτό που βλέπει;
  - Τι νομίζετε ότι δείχνει το γλυπτό; Ποιο πιστεύετε ότι είναι το θέμα του γλυπτού;
- Αξιοποιήστε τις απαντήσεις των μαθητών/τριών και προτείνετε τους το παιχνίδι της Ανίχνευσης της Σκέψης, προκειμένου να εντοπίσουν το θέμα του γλυπτού αλλά και να μάθουν πώς νιώθουν ή τι σκέφτονται οι ήρωες. Το παιχνίδι παίζετε ως εξής: όποιος θέλει από την ομάδα των θεατών μπορεί να σηκωθεί και να πάει να αγγίξει κάποιον από τους ήρωες του ομαδικού γλυπτού στον ώμο. Αυτός που αγγίζεται στον ώμο, ζωντανεύει και με 2-3 φράσεις λέει αυτά που σκέφτεται ή νιώθει ο ήρωας, που αναπαράστα, αυτή τη στιγμή.
- Ρωτήστε, έπειτα, την ομάδα αν έχουν κάποια καινούργια ιδέα για το ποιο μπορεί να είναι το θέμα του ομαδικού γλυπτού ή αν οι απαντήσεις των ηρώων ενίσχυσαν κάποια προυπάρχουσα ιδέα.
- Συνεχίστε, εξηγώντας σε όλη την ομάδα ότι θα χρειαστείτε 1 λεπτό για να αλλάξετε κάτι στο ομαδικό γλυπτό. Δώστε και στους 3 ήρωες 3 ίδιες καρτέκλες, προκειμένου να αναπαράγετε την παρακάτω εικόνα (εικόνα 2), την οποία και δείχνετε στα μόνο στα μέλη του ομαδικού γλυπτού. Αφού τοποθετηθούν ανάλογα, τονίστε την ανάγκη να αλλάξουν την έκφραση προσώπου τους, σύμφωνα με την νέα κατάσταση, που βιώνουν.

00:40 – 00:50

Εικόνα 2

- Ακολουθήστε την ίδια διαδικασία, της Ανίχνευση της Σκέψεων των ηρώων, όπως περιγράφεται παραπάνω.

4ο Βήμα – Από την ισότητα στην δικαιοσύνη – Ανακριτική καρτέλα

Εμβάθυνση και διαφοροποίηση των εννοιών ισότητα και δικαιοσύνη βιωματικά

- Ζητήστε αμέσως μετά από τους ήρωες του ομαδικού γλυπτού να καθίσουν στις καρτέλες με πλάτη στην υπόλοιπη ομάδα και αποσύρετε το σεντόνι. Εξηγήστε στην υπόλοιπη ομάδα-θεατές ότι έχουν το δικαίωμα να «ανακρίνουν» τους ήρωες προκειμένου να μάθουν πώς ένιωσαν και στις 2 καταστάσεις που βίωσαν και ποιες γενικά σκέψεις τους γεννήθηκαν. Βοηθήστε την διαδικασία της ανάκρισης με τις παρακάτω ενδεικτικά ερωτήσεις:
  - Ρωτώ τον ήρωα στα αριστερά/δεξιά/στη μέση (είναι απαραίτητο να ξεκινούν οι ερωτήσεις με αυτή τη φράση, μια και οι ήρωες είναι με πλάτη στην υπόλοιπη ομάδα θεατών) πώς ένιωσα και στις δύο καταστάσεις;
  - Ρωτώ τον ήρωα στα αριστερά/δεξιά/στη μέση ποιες σκέψεις τους γεννήθηκαν για τους άλλους δύο ήρωες του ομαδικού γλυπτού;
  - Ρωτώ τον ήρωα στα αριστερά/δεξιά/στη μέση ποια συναισθήματα του γεννήθηκαν για τους διπλανούς του;
- Ολοκληρώστε την διαδικασία της ανάκρισης ρωτώντας εσείς οι ίδιοι (αν δεν έχει ερωτηθεί από την υπόλοιπη ομάδα) την εξής ερώτηση:
  - Ρωτώ και τους 3 ήρωες του ομαδικού γλυπτού κατά πόσο τους φαίνεται δείγμα ισότητας το μοίρασμα

00:50 – 01:00

01:00 – 01:20

- της ίδιας καρέκλες και στους 3 και για ποιο λόγο;
- Αξιοποιήστε ανάλογα τις απαντήσεις και προβείτε στην τελευταία ερώτηση της διαδικασίας της ανάκρισης:
    - Ρωτώ και τους 3 ήρωες του ομαδικού γλυπτού κατά πόσο πιστεύετε ότι το μοίρασμα της ίδια καρέκλας και στους 3 είναι δείγμα δικαιοσύνης και για ποιο λόγο;

5ο Βήμα- Κοινωνική Δικαιοσύνη -Συνεντεύξεις (προαιρετικά)

Ενδοσκοπήση για την έννοια της κοινωνικής δικαιοσύνης

- Αφού μιλήσουν και οι 3 ήρωες, σταματήστε απότομα την διαδικασία της ανάκρισης και ζητήστε από τους συμμετέχοντες να γίνουν δυάδες.
- Εξηγήστε ότι θα έχουν στην διάθεσή τους 5 λεπτά, ώστε να πάρει ο ένας συνέντευξη από τον άλλον με κεντρικά ερωτήματα: 1. Τι είναι δικαιοσύνη γι' αυτόν/ην σε προσωπικό επίπεδο; 2. Τι είναι δικαιοσύνη γι' αυτόν/ην σε κοινωνικό επίπεδο (κοινωνική δικαιοσύνη);

6ο Βήμα – Κοινωνική δικαιοσύνη και ενεργοί πολίτες - Αναστοχασμός

Αναστοχασμός πάνω στην έννοια της κοινωνικής δικαιοσύνης (κατά το στάδιο του αναστοχασμού, ανακαλείται, όπου κρίνετε σκόπιμο, την βιωματική μνήμη των συμμετεχόντων και τα όσα είπαν ή έπραξαν με αφορμή τα προηγούμενα παιχνίδια).

- Τελικά, τι είναι για σας (και για τους συνεντευξιαζόμενους σας, αν έχετε πραγματοποιήσει τις συνεντεύξεις) δικαιοσύνη σε κοινωνικό επίπεδο ή αλλιώς η κοινωνική δικαιοσύνη;
- Πώς αντιλαμβάνεστε την περιγραφή του στόχου 16 για την κοινωνία, «ως μιας ειρηνικής κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς» και πώς αυτή η περιγραφή συνδέεται με την κοινωνική δικαιοσύνη;
- Ποιος μπορεί να είναι ο αντίκτυπος, οι συνέπειες σε μια κοινωνία, όταν σε αυτήν δεν υπάρχει κοινωνική δικαιοσύνη;
- Ποια μπορεί να είναι η σύνδεση των εννοιών στο παρακάτω σύνθημα «No justice, no peace» και για ποιο λόγο;
- Σε ποιους τομείς της κοινωνίας πιστεύετε ότι πρέπει να γίνουν αλλαγές, προκειμένου να εξασφαλίσουμε μια κοινωνία ειρηνική χωρίς αποκλεισμούς (δώστε στους συμμετέχοντες παραδείγματα από μερικούς από τους Υποστόχους του στόχου 16 (σελ. 15-17)).
- Ποιοι πιστεύετε ότι είναι οι κύριοι φορείς αυτών των αλλαγών; Ποιος πιστεύετε ότι μπορεί να είναι ο δικός σας ρόλος για μια κοινωνία προς αυτή την κατεύθυνση;

(Στο πλαίσιο του βιωματικού αναστοχασμού υλοποιήστε τα παρακάτω, προαιρετικά.)

- Δώστε λίγο χρόνο στους συμμετέχοντες να αναστοχαστούν όλα όσα έγιναν και ειπώθηκαν μέχρι στιγμής.
- Ζητήστε, έπειτα, όλοι να σκεφτούν ως γλύπτες που θέλουν να δημιουργήσουν το ομαδικό γλυπτό της κοινωνικής δικαιοσύνης, «διορθώνοντας» τα προηγούμενα ομαδικά γλυπτά με του 3 ήρωες (εικόνα 1, 2).
- Παροτρύνετε τους συμμετέχοντες να δοκιμάσουν τις ιδέες τους για αυτό το νέο ομαδικό γλυπτό. Κάποιες από τις λύσεις θα μπορούσαν να είναι οι παρακάτω:

Εικόνες 3, 4

- Δώστε χρόνο στην ομάδα και αφού ολοκληρώσει τις ιδέες της προβάλετε στην ομάδα το [παράρτημα 8](#) και συζητήστε κατά πόσο συμφωνείτε με τους «τίτλους» της κάθε εικόνας και για ποιο λόγο.

Η παραπάνω διαδικασία, αν επιλέξετε να μην γίνει βιωματικά, μπορεί να γίνει με συζήτηση στην ολομέλεια.

- Συζητήστε γύρω από τις «λύσεις» που προτάθηκαν από συμμετέχοντες ή στις εικόνες 3,4, πάνω στην βάση τι τελικά σημαίνει ίσο και τι δίκαιο και πώς αυτά τα δύο μπορούν να συνδυαστούν ώστε να έχουμε μια κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ

Συζήτηση στη γυάλα (τεχνική fish bowl)

1. Προτείνετε στους μαθητές και στις μαθήτριες να προσκαλέσουν συμμαθητές τους από άλλες τάξεις για παίξουν όλοι μαζί ένα παιχνίδι που λέγεται «συζήτηση στη γυάλα». Εξηγήστε ότι το θέμα της συζήτησης είναι ισότητα και δικαιοσύνη.
2. Δημιουργήστε δύο κύκλους με τις καρέκλες. Ένα εξωτερικό και ένα εσωτερικό. Στον εσωτερικό κύκλο τοποθετούντε μέχρι 5 καρέκλες.
3. Οι μαθητές που κάθονται στον εσωτερικό κύκλο θα συμμετέχουν στη συζήτηση, ενώ οι υπόλοιποι μαθητές που κάθονται στον εξωτερικό κύκλο θα παρακολουθούν και θα παίρνουν σημειώσεις.
4. Το παιχνίδι-συζήτηση ξεκινάει από τον συντονιστή (καθηγητής ή μαθητής). Η συζήτηση ξεκινάει να λείει μία από τις ρήσεις (παραρτήμα 2 αλλά μπορείτε να προσθέσετε και άλλες) και βοηθά την ανάπτυχθει π.χ. ζητά τη γνώμη των συμμετεχόντων (καλό θα ήταν ο συντονιστής να έχει προετοιμάσει την ερώτηση σχετικά με τη ρήση που έχει επιλέξει).
5. Οι παρατηρητές στον εξωτερικό κύκλο κρατούν σημειώσεις για θέματα που τους έχουν κάνει εντύπωση και θα θέλουν να συζητήσουν στην ολομέλεια.
6. Για να γίνει η διαδικασία που διαδραστική, ο συντονιστής μπορεί να τοποθετήσει μια ακόμα καρέκλα στον εσωτερικό κύκλο και να επιτρέψει σε παρατηρητές από τον εξωτερικό κύκλο να εισέλθουν και να συζητήσουν. Ταυτόχρονα ένας από τους συμμετέχοντες στον εσωτερικό κύκλο οφείλει να μετακινηθεί στον εξωτερικό κύκλο ώστε πάντα να υπάρχει μια άδεια καρέκλα (Ακόμα μια ιδέα για να γίνει η δράση πιο συμμετοχική είναι ότι κάθε παρατηρητής που θέλει να συμμετέχει στην συζήτηση μπορεί να ακουμπήσει κάποιο συμμετέχοντα και να πάρει τη θέση του).
7. Επαφίεται στο συντονιστή πότε θα ξεκινήσει μια νέα ρήση, ειδικά σε σχέση με το ενδιαφέρον που υπάρχει εκείνη τη στιγμή στην αίθουσα.
8. Στο τέλος της διαδικασίας όλοι οι συμμετέχοντες επιστρέφουν στον εξωτερικό κύκλο και συζητούν το θέμα στην ολομέλεια.

Ψηφιακή Προσαρμογή της Δραστηριότητας

Μπορείτε να πραγματοποιήσετε αυτήν τη δραστηριότητα ηλεκτρονικά χρησιμοποιώντας ένα λογισμικό τηλεδιάσκεψης.

1. Οργανώστε μια κλήση και προσκαλέστε τους συμμετέχοντες να συμμετάσχουν.
2. Στην αρχή της συνομιλίας συμφωνούν ποιος κάθεται στο εσωτερικό εικονικό "κύκλο". Μόνο αυτοί θα είναι οι άνθρωποι στην κλήση που δεν θα είναι σε σίγαση.

Εάν ένα άτομο από τον εξωτερικό "κύκλο" θέλει να συμμετάσχει στη συζήτηση στη συνομιλία σηκώνει το "χέρι" του, και ένα άτομο που βρίσκεται ήδη στη συνομιλία κάνει σίγαση για να χορηγήσει στον εικονικό του κάθισμα στον εσωτερικό κύκλο και το άτομο που τώρα συμμετέχει στον κύκλο ο ίδιος.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΓΙΑ ΝΕΟΤΕΡΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥΣ

Δεν απαιτείται προσαρμογή για νεότερους εκπαιδευόμενους

Ψηφιακή προσαρμογή της δραστηριότητας

Ένα comic για την δικαιοσύνη! (ατομική δραστηριότητα)

- 1ο βήμα: δίνονται στους συμμετέχοντες οι εικόνες του Παραρτήματος 8.
- 2ο βήμα: ζητείται από τους συμμετέχοντες να σκεφτούν πάνω στις εικόνες και να δημιουργήσουν ένα κομικ. Τι λένε οι ήρωες στις 4 διαδοχικές εικόνες; Για ποιο λόγο και με ποιο τρόπο επέρχεται η «λύση» στην τελευταία εικόνα; Αυτές είναι μόνο μερικές από τις ιδέες που μπορούν να σκεφτούν οι συμμετέχοντες για να φτιάξουν την ιστορία του κόμικ. Επίσης, οι συμμετέχοντες μπορούν να χρησιμοποιήσουν ως «τροφή για σκέψη» και να εμπνευστούν από τα λόγια περί δικαιοσύνης, που είπαν ή έγραψαν διάφοροι στοχαστές (βλ. Παράρτημα 8).
- 3ο βήμα: προτείνεται η χρήση απλής σελίδας Word, με τα bubble speech από υπάρχουν στο Εισαγωγή/Σχήματα. Για τους συμμετέχοντες που θα ήθελαν μια ασχοληθούν παραπάνω με την δημιουργία του κόμικ, προτείνεται η χρήση δωρεάν εφαρμογών στο διαδίκτυο, όπως το photo comic <https://play.google.com/store/apps/details?id=gr.gamebrain.comica&hl=en> <https://www.commonsense.org/education/top-picks/classroom-friendly-websites-and-apps-for-making-comics> Ή δωρεάν πλαίσια για κόμικ που βρίσκονται εύκολα στην αναζήτηση στο διαδίκτυο, όπως: <https://www.printablepaper.net/category/comics>
- 4ο βήμα: προτείνεται η δημιουργία αφίσας από τους συμμετέχοντες με την χρήση της δωρεάν εφαρμογής Pic Collage (<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.cardinalblue.piccollage.google&hl=el>) με θέμα την δικαιοσύνη.

ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΟ 2^ο ΤΕΥΧΟΣ ΟΔΗΓΟΥ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 1: Η ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΟ 1^ο ΤΕΥΧΟΣ ΟΔΗΓΟΥ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

- ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 1 - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΎΝΤΑΞΗ – Δραστηριότητες 1.2 & 1.3
- ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 3 - ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ: ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΘΝΟΤΙΚΗΣ ΠΟΙΚΙΛΟΜΟΡΦΙΑΣ- Δραστηριότητες 3.1 & 3.2
- ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 4. - ΑΣΦΑΛΕΙΑ – Δραστηριότητες 4.1 & 4.2

ΠΗΓΕΣ

Η δραστηριότητα «το γλυπτό της δικαιοσύνης» αποτελεί επέκταση της δραστηριότητας «Εγώ βλέπω, εσύ βλέπεις, οι υπόλοιποι βλέπουν;» του βιβλίου «Ενεργός πολίτης μέσα και έξω από την τάξη, ένας οδηγός εμπνευσης και δράσης για την εκπαιδευτική κοινότητα», Δ. Καρδογέρου, Δ.ντιρογιάννη, Μ. Τσαχάλη, εκ. Πατάκης
<https://www.cultofpedagogy.com/social-justice-resources/>

**ΣΧΕΔΙΟ
 ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 2
 ΤΙΤΛΟΣ:**

	ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ
	Κλιματική Δικαιοσύνη
ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ	11-18
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ:	1 ώρα
ΥΛΙΚΑ:	Παράρτημα 10 (συλλογή φωτογραφιών «Απεργία για το Κλίμα») και Παράρτημα 11 (Μελέτες Περίπτωσης), πίνακας
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΙΘΟΥΣΑΣ	Υπολογιστής και/ή βιντεοπροβολέας για την προβολή των βίντεο
ΣΤΟΧΟΙ	<ul style="list-style-type: none"> • Να αντιληφθούν και να αναστοχαστούν τι είναι η κλιματική δικαιοσύνη • Να ερευνήσουν τις αιτίες της κλιματικής αδικίας σε τοπικό και διεθνές επίπεδο • Να συνδεθούν οι έννοιες κλιματική, κοινωνική και οικονομική δικαιοσύνη • Να κινητοποιηθούν και να δράσουν υπέρ της κλιματικής δικαιοσύνης
Βασικές Δεξιότητες Παγκόσμιας Εκπαίδευσης	☒ Συστημική σκέψη ☒ Προνοητική δεξιότητα ☒ Κανονιστική δεξιότητα ☒ Στρατηγική δεξιότητα ☒ Δεξιότητα συνεργασίας ☒ Δεξιότητα κριτικής σκέψης ☒ Δεξιότητα αυτεπίγνωσης ☒ Δεξιότητα επίλυσης προβλημάτων
ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ	ΣΒΑ 16 Δικαιοσύνη της Ειρήνης και ισχυροί θεσμοί ΣΒΑ 1 Μηδενική φτώχεια ΣΒΑ 3 Καλή υγεία και ευημερία ΣΒΑ 6 Καθαρό Νερό και Αποχέτευση ΣΒΑ 8 Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη ΣΒΑ 10 Λιγότερες ανισότητες ΣΒΑ 11 Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες ΣΒΑ 13 Δράση για το Κλίμα ΣΒΑ 14 Η ζωή στο νερό ΣΒΑ15 Η ζωή στη στεριά

Περιγραφή των δραστηριοτήτων:

00:00 – 00:20

Τι είναι η κλιματική δικαιοσύνη;

- Αναρτήστε στον πίνακα ή προβάλετε τη φωτογραφική συλλογή «Πορείες για το Κλίμα», την οποία μπορείτε να βρείτε στο Παράρτημα 10
- Στην ολομέλεια συζητήστε για το τι δείχνουν οι φωτογραφίες και ποιο είναι το κοινό «μήνυμα-στόχος», που αναγράφεται στα περισσότερα πανό, που κρατούν οι διαδηλωτές.
- Όταν φτάσετε στην κοινή παραδοχή ότι αυτό που γράφουν τα πανό σε όλες τις φωτογραφίες είναι η «Κλιματική Δικαιοσύνη», γράψτε τη φράση στον πίνακα και ξεκινήστε έναν καταιγισμό ιδεών γύρω από αυτή την έννοια.

Καταιγισμός Ιδεών (brain storming): Κλιματική Δικαιοσύνη

Ιδέες/συμβουλές για τον καταιγισμό ιδεών:

- Οι απαντήσεις που δίνονται μπορούν να είναι φράσεις, ερωτήσεις ή ιδέες
- Καταγράψτε **τα πάντα** που λένε οι μαθητές και οι μαθήτριες με μορφή σύντομης φράσης ή ερώτησης.
- Αφού ολοκληρώσετε τον καταιγισμό ιδεών, κάντε μια σύντομη ανακεφαλαίωση του τι έχει γραφτεί και να ξεκινήσετε μια ομαδική συζήτηση.
- Ξεκινώντας από όσα ειπώθηκαν και καταγράφηκαν κατά τη διάρκεια του καταιγισμού ιδεών, προσπαθήστε να ορίσετε και να περιγράψετε τι είναι η Κλιματική Δικαιοσύνη. Ο παρακάτω ορισμός θα σας βοηθήσει: «*Η κλιματική δικαιοσύνη είναι ένας όρος που χρησιμοποιείται για να γίνει αναφορά στην υπερθέρμανση του πλανήτη ως ένα πρόβλημα ηθικό και πολιτικό και όχι μόνο περιβαλλοντικό. Έτσι συναρτά την κλιματική αλλαγή με την έννοια της δικαιοσύνης, και ιδιαίτερα την περιβαλλοντική δικαιοσύνη και την κοινωνική δικαιοσύνη. Εξετάζει θέματα όπως η ισότητα, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα συλλογικά δικαιώματα και η ιστορική ευθύνη -κατά κύριο λόγο των "ανεπτυγμένων χωρών"- ως προς την κλιματική αλλαγή. Ένα θεμελιώδες ζήτημα της κλιματικής δικαιοσύνης είναι ότι οι λιγότερο*

00:20 – 01:00

υπεύθυνοι για την κλιματική αλλαγή είναι εκείνοι που υφίστανται τις χειρότερες συνέπειες της.» (Πηγή: Wikipedia)

- Προβληματιστείτε πάνω στον ορισμό της «κλιματικής δικαιοσύνης» και προσπαθήστε να βρείτε την σύνδεσή της με τον Στόχο 16 (ειρήνη, δικαιοσύνη, ισχυροί θεσμοί).

Κλιματική αδικία: οι ρίζες του προβλήματος

- Χωρίστε την ομάδα σε 2 μικρότερες και δώστε στην κάθε μία από μία ιστορία του παραρτήματος 11.
- Δώστε στις ομάδες 15 λεπτά για να διαβάσουν τις ιστορίες και να καταγράψουν σε χαρτί (προτιμήστε ανακυκλώσιμο χαρτί) 3 θέματα-προκλήσεις, που εγείρονται από τις ιστορίες αυτές.
- Επιστρέψτε στην ολομέλεια και ζητήστε από την κάθε ομάδα, μέσω ενός αντιπροσώπου, να παρουσιάσει αυτά τα 3 θέματα-προκλήσεις (πιθανά τα θέματα να είναι κάποια από τα ακόλουθα: *ακραία καιρικά φαινόμενα, φτώχεια, μετακίνηση, αρρώστιες, μετανάστευση*).
- Προσπαθήστε να δημιουργήσετε ένα «διάγραμμα δέντρου» (problem tree) για να αναλύσετε βαθύτερα το πρόβλημα της κλιματικής αδικίας.

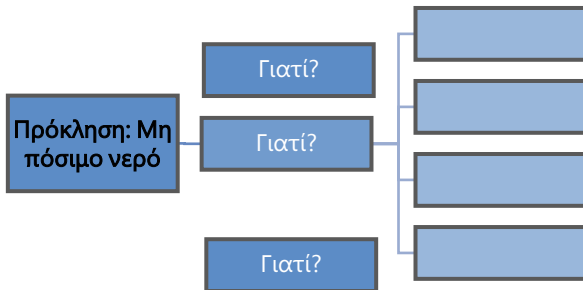
Ιδέες / συμβουλές για το σκίσο/διάγραμμα του δέντρου:

- Ζωγραφίστε στον πίνακα ένα δέντρο με ρίζες και κλαδιά
- Γράψτε στον κορμό του δέντρου το κύριο πρόβλημα
- Στις ρίζες, κατόπιν συζήτησης στην ολομέλεια, γράψτε τις αιτίες του προβλήματος και στα κλαδιά τις συνέπειες του προβλήματος. .
- Εμβαθύνετε στις αιτίες του προβλήματος, αξιοποιώντας συμβολικά το γεγονός ότι κάποιες ρίζες του δέντρου είναι πιο βαθιά στο χώμα και άλλες όχι.

Ιδέες / συμβουλές για το σκίτσο/διάγραμμα του δέντρου:

- Ζωγραφίστε στον πίνακα ένα δέντρο με ρίζες και κλαδιά
- Γράψτε στον κορμό του δέντρου το πρόβλημα ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΔΙΚΙΑ
- Στις ρίζες, κατόπιν συζήτησης στην ολομέλεια, γράψτε τις αιτίες του προβλήματος και στα κλαδιά τις συνέπειες του προβλήματος. .
- Εμβαθύνετε στις αιτίες του προβλήματος, αξιοποιώντας συμβολικά το γεγονός ότι κάποιες ρίζες του δέντρου είναι πιο βαθιά στο χύμα και άλλες όχι.

Εναλλακτικά, ανακαλύψτε τις βαθύτερες αιτίες του προβλήματος, αξιοποιώντας το παρακάτω διάγραμμα, απαντώντας στα βαθύτερα «γιατί» του προβλήματος:

Αναστοχασμός:

- Ξανασκεφτείτε τώρα το αίτημα των διαδηλωτών για «κλιματική δικαιοσύνη». Πόσο επίκαιρο και πόσο ζωτικής σημασίας το βρίσκεται και για ποιο λόγο;
- Κατά πόσο πιστεύετε ότι όλοι οι άνθρωποι στον κόσμο υποφέρουν το ίδιο από την κλιματική αλλαγή; Πώς σας

φαίνεται αυτό;

- Μπορείτε να σκεφτείτε κάποια παραδείγματα της κλιματικής αδικίας που συμβαίνουν στη χώρα μας;
- Τι κατά τη γνώμη σας χρειάζεται να γίνει, για να επέλθει κλιματική δικαιοσύνη σε τοπικό και διεθνές επίπεδο; Χρησιμοποιήστε το διάγραμμα Bronfenbrenner από το Παράρτημα 6.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ

- Συμμετάσχετε σε τοπικά ή παγκόσμια κινήματα και χρησιμοποιήστε τους λογαριασμούς σας στα Κοινωνικά Δίκτυα ή το ιστολόγιο του σχολείου για να αυξήσετε την ευαισθητοποίηση σχετικά με την κλιματική αλλαγή και τη κλιματική δικαιοσύνη
- Κάντε μια έρευνα σχετικά κλιματικές αδικίες στην κοινότητα / χώρα σας και δημιουργήστε δράσεις ευαισθητοποίησης στην κοινότητά σας.
- Γράψτε ένα ποίημα / δοκίμιο ή να ζωγραφίστε #art4climate και μοιραστείτε όσο το δυνατόν περισσότερο!

Ψηφιακή Προσαρμογή της δραστηριότητας

Μπορείτε να πραγματοποιήσετε την δραστηριότητα στο πλαίσιο της σύγχρονης και ασύγχρονης εκπαίδευσης.

Ξεκινήστε πρώτα προβάλλοντας τη φωτογραφική συλλογή, που θα βρείτε στην Πλατφόρμα, κάνοντας share στην οθόνη σας ή εκμεταλλευόμενοι τις δυνατότητες της πλατφόρμας που χρησιμοποιείτε .

Συνεχίστε, υλοποιώντας λεκτικά τον καταιγισμό ιδεών για την κλιματική δικαιοσύνη με τους συμμετέχοντες. Για μεγαλύτερη διαδραστικότητα μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τα παρακάτω δωρεάν ψηφιακά εργαλεία:

<https://gsuite.google.com/>

<https://answergarden.ch/>

Ζητήστε από τον κάθε μαθητή ή μαθήτρια να σχεδιάσει ένα δέντρο και υλοποιήστε την δραστηριότητα, ενθαρρύνοντας τους συμμετέχοντες να γράψουν τουλάχιστον μία αιτία στις ρίζες και μία συνέπεια στα κλαδιά. Για αυτήν την φάση της δραστηριότητας θα ήταν ιδανικό να χρησιμοποιήσετε τις δυνατότητες του ψηφιακού διαδραστικού πίνακα της εφαρμογής jamboard

<https://gsuite.google.com/>

Τέλος, πραγματοποιήστε την συζήτηση του αναστοχασμού στην ολομέλεια

ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΟ 2^ο ΤΕΥΧΟΣ ΟΔΗΓΟΥ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

- Η συγκεκριμένη δραστηριότητα είναι συμπληρωματική με όλες τις δραστηριότητες του 2ου τευχος οδηγου ενημερωσης και εκπαιδευτικων δραστηριοτητων (ανθρώπινο, περιβαλλοντικό, οικονομική διάσταση της κλιματικής αλλαγής και δράσεις)

**ΣΧΕΔΙΟ
ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 2**

ΤΙΤΛΟΣ:

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Ο θησαυρός της οικονομικής δικαιοσύνης

ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ	11-18
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ:	1 ώρα
ΥΛΙΚΑ:	Παράρτημα 11 & 12, αρκετούς μαρκαδόρους (στυλό ή μολύβια)
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΙΘΟΥΣΑΣ:	Θρανία και τραπέζια στην άκρη της αίθουσας, καρέκλες σε κύκλο
ΣΤΟΧΟΙ:	Να αντιληφθούν οι μαθητές/τριες την ανισότητα στην κατανομή των πόρων Να αναλογιστούν οι μαθητές/τριες τις αιτίες που οδηγούν στην οικονομική ανισότητα Να οραματιστούν οι μαθητές/τριες έναν κόσμο με οικονομική δικαιοσύνη
Βασικές Δεξιότητες Παγκόσμιας Εκπαίδευσης	☒ Συστημική σκέψη ☒ Προνοητική δεξιότητα ☒ Κανονιστική δεξιότητα ☒ Στρατηγική δεξιότητα ☒ Δεξιότητα συνεργασίας ☒ Δεξιότητα κριτικής σκέψης ☒ Δεξιότητα αυτεπίγνωσης ☒ Δεξιότητα επίλυσης προβλημάτων
ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ	Στόχος 16, 1, 2, 4, 11, 13
Περιγραφή δραστηριοτήτων	
00:00 – 00:10	Καρέκλες για όλους ; – Παιχνίδι ενεργοποίησης <ul style="list-style-type: none"> Αφού καθίσουν οι μαθητές/τριες στον κύκλο, ζητήστε

από κάποιον/κάποια να σηκωθεί και να σταθεί στη μέση του κύκλου. Η καρέκλα, όμως που καθόταν, παραμένει στον κύκλο κενή.

- Εξηγήστε ότι με το που θα δώσετε το σύνθημα πχ. *πάμε*, θα πρέπει παράλληλα να γίνονται τα εξής: αυτός/ή, που είναι όρθιος/α να προσπαθεί να καθίσει σε μια άδεια καρέκλα του κύκλου και ταυτόχρονα η υπόλοιπη ομάδα να μετακινείται με τέτοιο τρόπο, από καρέκλα σε καρέκλα, ώστε να μην προλαβαίνει το άτομο που είναι όρθιο να καθίσει. Στόχος, λοιπόν, του όρθιου ατόμου είναι να καθίσει σε καρέκλα και στόχος της υπόλοιπης ομάδας είναι να το εμποδίσουν. Τα μέλη της υπόλοιπης ομάδας μπορούν να κινηθούν προς οποιαδήποτε κατεύθυνση, αριστερά, δεξιά ακόμα και να διασχίσουν τον κύκλο.
- Δώστε στο σύνθημα της έναρξης και αφήστε το παιχνίδι να εξελιχθεί για τα επόμενα 3-4 λεπτά και επαναλάβετε, εάν έχετε χρόνο, και με άλλους παίκτες.
- Έπειτα, καθίστε όλοι στον κύκλο και ξεκινήστε μια συζήτηση ενδεικτικά:
  - Πώς νιώσατε κατά την διάρκεια του παιχνιδιού (απευθύνετε την ερώτηση κυρίως στο άτομο που προσπαθούσε να καθίσει αλλά και στην υπόλοιπη ομάδα).
  - Ξεχάστε το ποιος ήταν ο ρόλος σας στο παιχνίδι (ο ένας που προσπαθούσε να καθίσει και οι υπόλοιποι που τον εμπόδιζαν) και ως εξωτερικοί παρατηρητές του παιχνιδιού σκεφτείτε κατά πόσο σας φαίνεται δίκαιο να μην επιτρέπεται σε κάποιον να καθίσει ενώ υπήρχε κενή καρέκλα; Και για ποιο λόγο;
  - Βλέπετε κάποια αναλογία του παιχνιδιού που παίξαμε με την πραγματική μας ζωή και ποια είναι αυτή; Πώς θα σχολιάζατε αυτή την αναλογία;

Καταγράψτε τις απαντήσεις και αξιοποιήστε τις ανάλογα στην φάση του αναστοχασμού της επόμενης δραστηριότητας.

Ο θησαυρός

- Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να σχηματίσουν έναν κύκλο.
- Τοποθετήστε στη μέση του κύκλου αρκετούς μαρκαδόρους (στυλό ή μολύβια ή οτιδήποτε άλλο υπάρχει στην τάξη σε

00:10 – 00:45

- μεγάλη ποσότητα πχ. Συνδετήρες, πλαστικά καπάκια, οδοντογλυφίδες κοκ).
- Εξηγήστε ότι κατά την διάρκεια του παιχνιδιού, αυτοί οι μαρκαδόροι (ή ό,τι άλλο) αντιπροσωπεύουν τον θησαυρό, έναν θησαυρό που επιτρέπει στον καθένα από μας να ζει με αξιοπρέπεια, να μπορεί, δηλαδή, να καλύπτει επαρκώς όλες του τις ανάγκες και κάποιες από τις επιθυμίες του.
  - Ρωτήστε τους συμμετέχοντες ποιες, κατά την γνώμη τους, αποτελούν ανάγκες και ποιες επιθυμίες για έναν άνθρωπο, που θέλει να ζει τη ζωή του με αξιοπρέπεια. Παροτρύνετε τους συμμετέχοντες να σκεφτούν και πιο συμβολικά για τις ανάγκες και τις επιθυμίες πχ. έννοιες όπως: ελευθερία, ισοτιμία, δικαιοσύνη κτλ.
  - Ενθαρρύνετε έναν αγώνα λόγου (debate) , σε περίπτωση που προκύψει, διαφωνία μεταξύ των μαθητών/τριών, ώστε να καταλήξουν σε συμφωνία για τι θεωρούν ανάγκες και τι επιθυμίες. Αυτά που θα συμφωνηθούν, θα αποτελούν και τον «θησαυρό» στο συγκεκριμένο παιχνίδι και καλό θα ήταν να τα καταγράψετε, ώστε να τα βλέπουν όλοι.
  - Μοιράστε τυχαία στο καθένα έναν και στην κάθε μία από μία κάρτα ρόλου (παράρτημα 12). Δώστε λίγο χρόνο να διαβάσουν τον ρόλο τους, χωρίς να τον αποκαλύψουν στους υπόλοιπους. Όταν είστε σίγουροι ότι όλοι κατάλαβαν τους ρόλους τους, συνεχίστε, εξηγώντας ότι για τα επόμενα λεπτά θα προσπαθήσουν να γίνουν οι άνθρωποι που περιγράφονται στις κάρτες ρόλων.
  - Για να βοηθήσετε τους συμμετέχοντες να «μπουν στα παπούτσια» του ρόλου, ζητήστε τους να κλείσουν τα μάτια τους και να προσπαθήσουν να φανταστούν τα εξής: πώς είναι η εξωτερική εμφάνιση του ρόλου τους, πώς είναι το σπίτι που μένει, τι μπορεί να έφαγε σήμερα για πρωινό, ποια ήταν η πρώτη του σκέψη με του που ξύπνησε σήμερα το πρωί και ποια μπορεί να είναι η τελευταία του σκέψη, πριν πέσει για ύπνο σήμερα το βράδυ.
  - Συνεχίστε, δίνοντας τις οδηγίες του παιχνιδιού: θα ακολουθήσουν 14 ερωτήσεις που θα απευθύνονται σε όλους τους ρόλους. Όταν η απάντηση του κάθε ρόλου είναι ΝΑΙ, τότε και μόνο τότε ο μαθητής/τρια θα πηγαίνει και θα παίρνει έναν μαρκαδόρο (ή ό, τι άλλο) από το κέντρο του κύκλου και θα επιστρέφει στην θέση του. Αν, δηλαδή, ένας ρόλος απαντήσει ΝΑΙ σε όλες τις ερωτήσεις, στο τέλος του παιχνιδιού θα πρέπει να κρατά στα χέρια του 14 μαρκαδόρους. Φροντίστε ώστε τα τεμάχια του θησαυρού να είναι αρκετά παραπάνω από τον αριθμό των συμμετεχόντων.
  - Αφού τελειώσει το παιχνίδι, κάθε μαθητής/τρια δείχνει στην

00:45 – 01:00

υπόλοιπη ομάδα πόσους μαρκαδόρους συγκέντρωσε και στην ολομέλεια ξεκινάει η συζήτηση του αναστοχασμού, χωρίς ακόμα να αποκαλυφθούν οι ρόλοι.

Αναστοχασμός (ενδεικτικές ερωτήσεις)

- Ποια πιστεύετε ότι είναι να τα προφίλ των ρόλων που συγκέντρωσαν τους περισσότερους μαρκαδόρους, τους λιγότερους κ.ο.κ και για ποιο λόγο;

Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να αποκαλύψουν τους ρόλους τους και συνεχίστε την συζήτηση αναστοχασμού, ενδεικτικά:

- Είναι κάτι που σας εκπλήσσει σε σχέση με τους ρόλους και τη συγκέντρωση των μαρκαδόρων; Αν ναι, για ποιο λόγο, αν όχι, επίσης, για ποιο λόγο;
- Θυμηθείτε τις 14 ερωτήσεις, όλες οι ερωτήσεις είχαν να κάνουν με την κάλυψη αναγκών (πχ. φαγητό, νερό, στέγη, υγειονομική περίθαλψη, ένδυση, ψυχαγωγία κτλ.), κατά πόσο σας φαίνεται δίκαιο ότι από τους ΧΧ (συνολικός αριθμός συμμετεχόντων στο παιχνίδι) συμμετέχοντες, μόνο οι ΧΧ (αριθμός συμμετεχόντων που κρατούν 14 μαρκαδόρους) μπορούν να καλύψουν επαρκώς τις βασικές τους ανάγκες;
- Σκεφτείτε, επίσης, το θέμα του δικαίου, αναλογιζόμενοι ότι στο κέντρο του κύκλου έχουν απομείνει μαρκαδόροι. Τι μπορεί να σημαίνει αυτό για την κατανομή του θησαυρού και το δίκαιο μίσρασμά του;
- Για ποιο λόγο νομίζετε ότι συμβαίνει αυτό;
- Ποιες αναγωγές του παιχνιδιού θα κάνατε στην πραγματική ζωή;
- Ποια πιθανά είναι η σύνδεση αυτού του παιχνιδιού με το πρώτο που παίξαμε κατά την έναρξη του εργαστηρίου; Ποιες πιθανά οι αναγωγές τους στην πραγματική ζωή;
- Πού νομίζετε ότι μπορεί να οδηγηθεί μια κοινωνία όπου δεν υπάρχει οικονομική δικαιοσύνη;
- Τι θα μπορούμε να κάνουμε εμείς γι' αυτό;

Ψηφιακή προσαρμογή της δραστηριότητας

Επιλογή 1

1ο βήμα: ζητήστε από τους συμμετέχοντες να έχουν κοντά τους 14 οδοντογλυφίδες (αν παίξετε όλες τις ερωτήσεις τότε ο αριθμός των οδοντογλυφίδων θα πρέπει να είναι 20).

2ο βήμα: εξηγήστε ότι θα παίξετε ένα παιχνίδι που έχει να κάνει με τις ανάγκες και τις επιθυμίες ενός ανθρώπου θέλει να ζήσει την ζωή του με αξιοπρέπεια.

3ο βήμα: ζητήστε από τους συμμετέχοντες να συζητήσουν μεταξύ τους και να καταλήξουν ποιες είναι αυτές οι ανάγκες και ποιες αυτές οι επιθυμίες. Σε περίπτωση που το κρίνετε σκόπιμο, ενθαρρύνετε ένα μικρό debate μεταξύ των συμμετεχόντων μέχρι να καταλήξουν σε μια συμφωνία για το ποιες τελικά είναι αυτές οι ανάγκες και ποιες οι επιθυμίες. Παροτρύνετε, τέλος, να σκεφτούν πιθανά ως ανάγκες και πιο αφηρημένες έννοιες, όπως: ελευθερία, ισοτιμία, δικαιοσύνη. Αναφορικά με την καταγραφή των αναγκών και των επιθυμιών, εκμεταλλευτείτε τις δυνατότητες που σας δίνει η πλατφόρμα που χρησιμοποιείτε.

4ο βήμα: εξηγήστε ότι θα παίξετε τώρα ένα παιχνίδι, με το οποίο θα προσπαθήσετε να ανακαλύψετε πόσοι και ποιοι άνθρωποι, κατ' αναλογία, μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες τους και κάποιες από τις επιθυμίες τους, έχοντας μια αξιοπρεπή ζωή. Έπειτα, ζητήστε από τους συμμετέχοντες να διαλέξουν έναν αριθμό από το 1 μέχρι το 24. Ανάλογα με τον αριθμό που θα διαλέξουν, στείλτε τους, εκμεταλλευόμενοι τις δυνατότητες της πλατφόρμας που χρησιμοποιείτε, τον αντίστοιχο ρόλο για να τον διαβάσουν και να μην τον αποκαλύψουν στους άλλους.

5ο βήμα: ακολουθήστε τις οδηγίες του παιχνιδιού, έτσι όπως περιγράφονται παραπάνω στην δραστηριότητα «Ο θησαυρός». Αφού τελειώσετε το παιχνίδι, συνεχίστε με τις ερωτήσεις του αναστοχασμού, όπως αυτές περιγράφονται παραπάνω.

Για μεγαλύτερη διαδραστικότητα, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε την δωρεάν πλατφόρμα [jamboard](https://gsuite.google.com/products/jamboard/) (<https://gsuite.google.com/products/jamboard/>)

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ

- Παροτρύνετε τους μαθητές και τις μαθήτριες να οργανώσουν και να παίξουν το παιχνίδι του θησαυρού με τους συμμαθητές από όλο το σχολείο.
- Δημιουργήστε κάρτες νέων ρόλων, παίξτε ξανά το παιχνίδι και συζητήστε τα αποτελέσματα, ομοιότητες – διαφορές κλπ.
- Ζητήστε από την ομάδα να χωριστεί σε μικρότερες, όπου κάθε μία θα αναλάβει τόσο την οργάνωση όσο και την διεξαγωγή του παιχνιδιού.

Ενδεικτικά:

ομάδα που θα «διαφημίσει» το παιχνίδι στο σχολείο για να έχει συμμετοχές
ομάδα που θα συζητήσει με το διδακτικό προσωπικό του σχολείου για να βρεθεί μέρα

και ώρα, αλλά και να λύσει κάποια πιθανά τεχνικά ζητήματα πχ. μικροφωνική ομάδα που θα αναλάβει την διεξαγωγή του παιχνιδιού. Μπορεί να υπάρξει παραπάνω από ένα άτομο που θα διεξάγει το παιχνίδι ομάδα εμπλουτισμού του υλικού του παιχνιδιού: όπως καινούργιοι ρόλοι, επιπλέον ερωτήσεις κτλ. ομάδα που θα αναλάβει την διεξαγωγή της συζήτησης μετά το τέλος του παιχνιδιού με τους συμμετέχοντες.
Τα παραπάνω αποτελούν μόνο μια ιδέα για το πώς θα μπορούσε να οργανωθεί και να υλοποιηθεί μία τέτοια εκδήλωση.
Σκεφτείτε δημιουργικά και με αφορμή τις δραστηριότητες του κεφαλαίου δικαιοσύνη, βρείτε κι άλλες δράσεις που μπορούν να υλοποιηθούν μέσα και έξω από την τάξη.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΓΙΑ ΝΕΟΤΕΡΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥΣ

- Δεν απαιτείται προσαρμογή για τους νεότερους εκπαιδευόμενους

ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΟ 2^ο ΤΕΥΧΟΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

- ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 3: Η οικονομική διάσταση της Κλιματικής Αλλαγής

ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΟ 1^ο ΤΕΥΧΟΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

- ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 1: Κοινωνική Ενσωμάτωση 1.1
- ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 3: Κοινωνική Ενσωμάτωση 3.1
- ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 4: Κοινωνική Ενσωμάτωση 4.1

ΠΗΓΕΣ: Εμπνευσμένο/Βασισμένο στη δραστηριότητα «Παίρνω ένα βήμα εμπρός» - Πυξίδα - http://www.eycb.coe.int/compass/en/pdf/compass_2012_inside_FINAL.pdf

ΑΔΙΚΙΑ

Εικόνα 1

ΙΣΟΤΗΤΑ

Εικόνα 2

ΙΣΟΤΙΜΙΑ

Εικόνα 3

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Εικόνα 4

<https://myshapeamerica.org/wp-content/uploads/2019/05/Equality-vs-Equity.jpg>

Ρητά – Σκεφτείτε και Εμπνευστείτε

Παράρτημα 9

 <p>Eduardo Galeano</p>	<p>«Δεν πιστεύω στη φιλανθρωπία, αλλά στην αλληλεγγύη. Η πρώτη είναι κάθετη – πηγαίνει από ψηλά προς χαμηλά. Η δεύτερη είναι οριζόντια. Σεβεται τον άλλο άνθρωπο. Και μας θυμίζει πως έχουμε πολλά να μάθουμε από τους άλλους. Να μάθουμε πως Εγώ είμαι ένα άλλο Εσύ».</p> <p>«Το φαγητό της μειονότητας είναι η πείνα της πλειοψηφίας».</p> <p>«Γιατί κάποιοι τοίχοι είναι τόσο δυνατοί και άλλοι βουβοί».</p> <p>«Πολλοί μικροί άνθρωποι, στα μικρά τους μέρη, που κάνουν μικρά πράγματα, μπορούν να αλλάξουν τον κόσμο».</p>
 <p>Αριστοτέλης</p>	<p>«Δεν υπάρχει τίποτα πιο άνιστο από την ίση μεταχείριση των ανίσων».</p> <p>«Η δικαιοσύνη είναι ισότητα αλλά ισότητα τίνος πράγματος».</p>
 <p>Martin Luther King</p>	<p>«Η αδικία οπουδήποτε αποτελεί απειλή για τη δικαιοσύνη παντού».</p> <p>«Δεν γίνεται να είσαι υπέρ της δικαιοσύνης για κάποιους ανθρώπους και να μην είσαι υπέρ της δικαιοσύνης για όλους τους ανθρώπους».</p>
 <p>Albert Einstein</p>	<p>«Αν και είμαι ένας τυπικός μοναχικός άνθρωπος στην καθημερινή μου ζωή, η επίγνωσή μου ότι ανήκω στην αόρατη κοινότητα εκείνων, που αγωνίζονται για την αλήθεια, την ομορφιά και τη δικαιοσύνη με εμπόδιζε από τα συναισθήματα της ατομώσεως».</p>
 <p>Bertolt Brecht</p>	<p>«Αυτός που αγωνίζεται, μπορεί να χάσει. Αυτός που δεν αγωνίζεται, έχει ήδη χάσει».</p>
 <p>Corazon Aquino</p>	<p>«Η συμφιλίωση θα πρέπει να συνοδεύεται από δικαιοσύνη, διαφορετικά δεν θα διαρκέσει. Ενώ όλοι ελπίζουμε για ειρήνη, δεν θα πρέπει να είναι ειρήνη με οποιοδήποτε κόστος, αλλά ειρήνη με βάση τις αρχές, για τη δικαιοσύνη».</p>

Παράρτημα 10 Κλιματική Δικαιοσύνη

© Marcus Trepy/The World

© Blue Planet Project

© ActionAid

© Lorie Shaull Flickr

© ActionAid

© NIOS, Flickr

Μελέτη Περίπτωσης 1: Αρπαγή γης και μετανάστευση στη Γουατεμάλα

Βίντεο με την ιστορία αρπαγής γης στη Γουατεμάλα : <https://youtu.be/EP5CIV8FZl>

Η ιστορία του Domingo

Ο Domingo Caal Gualná από τη Γουατεμάλα έχει ζήσει από κοντά την ιστορία παραγωγής του φοινικέλαιου και σίγουρα ξέρει πόσο κακό έκανε και κάνει στον ίδιο και στην κοινότητα στην οποία ζει. Έχοντας ζήσει όλη του τη ζωή ως αγρότης στην περιοχή Alta Verapaz στο βόρειο κομμάτι της χώρας, είδε την αλλαγή από κοντά. Συγγενείς του, φίλοι του και γείτονες μετά από μεθοδευμένες πιέσεις πείστηκαν να δώσουν τη γη τους σε μεγάλες εταιρείες φοινικέλαιου και από την μία μέρα στην άλλη είδαν την περιοχή τους να αλλάζει.

© Fabio Erdos/ActionAid (Ο Domingo μαζί με τη γυναίκα του και το μικρότερο από τα έξι παιδιά τους)

©ActionAid Μεγάλες εκτάσεις της περιοχής Alta Verapaz έχουν καλυφθεί από φοινικόδεντρα

το έδαφος, καταλήγουν στο νερό κάνοντας τους ανθρώπους να αρρωσταίνουν. Οι αυτόχθονες άλλωστε που ζουν στις αγροτικές περιοχές της Γουατεμάλας παίρνουν νερό κατευθείαν από τις πηγές χωρίς αυτό να έχει φιλτραριστεί προηγουμένως.

Η οργάνωση ActionAid δουλεύει στενά με τις κοινότητες των αυτόχθονων πληθυσμών για την αντιμετώπιση των πολιτικών που ευνοούν την αρπαγή γης από μεγάλες εταιρείες παραγωγής φοινικέλαιου. Η ActionAid ενθαρρύνει τους κατοίκους να διεκδικήσουν το δικαίωμά τους στην ιδιοκτησία γης αλλά και σε πόσιμο νερό, κατασκευάζοντας δεξαμενές νερού, χλωριώνοντας το νερό, κατασκευάζοντας λεκάνες συγκέντρωσης νερού στα σχολεία και επεκτείνοντας το δίκτυο ύδρευσης ώστε να εξασφαλιστεί πρόσβαση σε πόσιμο νερό σε περισσότερες οικογένειες.

Η Maria Elena Gonzales είδε το νερό που παλιά ήταν πηγή ζωής να τους δημιουργεί προβλήματα. «Με την παραγωγή των φοινικόδεντρων να επεκτείνεται συνεχώς, η μόλυνση του περιβάλλοντος μεγαλώνει. Στην περιοχή μου παίρνουμε νερό από το ποτάμι. Με αυτό μαγειρεύουμε, κάνουμε μπάνιο, ξεδιψάμε. Όμως όλοι συζητάμε πια για

Σήμερα μόλις 16 αγρότες από 136 οικογένειες έχουν καταφέρει να κρατήσουν ένα κομμάτι γης, ανάμεσά τους και ο Domingo. «Αν επισκεφθείς το AltaVerapaz θα καταλάβεις ότι είναι όλο περιτριγυρισμένο από φοινικόδεντρα. Πολλοί από εμάς δεχτήκαμε και ακόμα δεχόμαστε πιέσεις για να πουλήσουμε τη γη μας στις μεγάλες εταιρείες».

Καθώς τα δηλητηριώδη λιπάσματα που πέφτουν στις καλλιέργειες των φοινικόδεντρων απορροφώνται από

το πόσο βρώμικο είναι. Ζητήσαμε από τον δήμο να μας δώσει πόσιμο νερό και δεν πήραμε καμία απάντηση. Τα παιδιά μας πεθαίνουν από τη διάρροιά και τους εμετούς αλλά δεν έχουμε άλλη πηγή».

Ο Domingo κατάλαβε νωρίς ότι το να κρατήσει τη γη του και να τη καλλιεργεί ήταν αυτό που θα του εξασφάλιζε το μέλλον το δικό του και ίσως των παιδιών του. «Εγώ ο ίδιος έχω πει όχι πολλές φορές στον εκπρόσωπο της εταιρείας που θέλει να αγοράσει τη γη μου. Δεν θέλω να τη δώσω. Ξέρω πολύ καλά ότι το λίπασμα που χρησιμοποιούν είναι δηλητηριώδες. Το έχουμε καταλάβει. Εγώ έχω έξι παιδιά. Δεν γίνεται η ζωή μας να είναι περιτριγυρισμένη από δηλητήριο».

Μελέτη Περίπτωσης 2: Ο Κυκλώνας Ιντάι οι επιζήσαντες: ο Νοέ

(Ιστορία από τον Daniel Jukes/ActionAid)

Βίντεο: https://drive.google.com/file/d/1Nwwpw1t89VQR6BDQm4Tz0HnsJ-V0T_Nd/view?usp=sharing

Ο Νοέ - η πορτογαλική μορφή του Νώε - γεννήθηκε κατά τη διάρκεια του κυκλώνα Idai. Καθώς η καταιγίδα έφτασε στην επαρχία της Σοφάλα, στη Μοζαμβίκη, οι έντονες βροχοπτώσεις και οι ισχυροί άνεμοι ακολούθησαν πλημμύρες βιβλικών διαστάσεων, προκαλώντας περισσότερους από 1.000 θανάτους και καταστρέφοντας περιουσιακά στοιχεία και καλλιέργειες σε όλη τη Μοζαμβίκη, το Μαλάουι και τη Ζιμπάμπουε.

Η μητέρα του, Ευγένια Caluco, 23 ετών,

περιγράφει την καταιγίδα, μια από τις χειρότερες που έπληξε ποτέ την Αφρική:

«Μερικοί άνθρωποι ετοιμάζονταν να κοιμηθούν, αλλά δεν κοιμήθηκαν ποτέ, υπήρχε πάρα πολύς άνεμος. Έβρεχε στους τοίχους, κατέρρευσαν σπίτια, μερικοί άνθρωποι έτρεξαν στα σπίτια του γείτονά τους για να μείνουν εκεί. Δεν πήραν τίποτα. Το μόνο που πήραν ήταν τα παιδιά τους και έτρεξαν στο διπλανό σπίτι».

Το σπίτι της Ευγενίας καταστράφηκε από την καταιγίδα και κατέφυγε στο σπίτι της πεθεράς της. Τελειόμηνη έγκυος και έχοντας βιώσει επιπλοκές κατά τη γέννηση του πρώτου παιδιού της που σήμαινε ότι έπρεπε να κάνει καισαρική, ανησυχούσε για το τι θα συνέβαινε εάν έφτανε ο τοκετός.

Όταν άρχισε να αισθάνεται πόνους κατά τη διάρκεια της νύχτας, η μητέρα και ο πεθερός της τη βοήθησαν να περπατήσει μέσα από τη δυνατή βροχή και τον ισχυρό

άνεμο σε ένα κοντινό κέντρο υγείας. Αλλά ήταν εγκαταλελειμμένο. Προφυλάχτηκαν εκεί μια νύχτα πριν φτάσουν σε διαφορετικό νοσοκομείο το πρωί. Ευτυχώς βρήκαν μια μαία που είχε φύγει από την καταιγίδα για να καταφύγει στο κτήριο του νοσοκομείου και ο Νοέ γεννήθηκε χωρίς επιπλοκές.

Όταν η Ευγενία επέστρεψε στο χωριό της μετά που γέννησε το Νοέ, βρήκε ότι ο Iдай είχε αφήσει πίσω του καταστροφή.

«Μερικοί άνθρωποι πέθαναν λόγω των πλημμύρων. Το σπίτι μας εδώ καταστράφηκε, τα δέντρα, τα πάντα ήταν κατεστραμμένα, η αυλή μας ήταν γεμάτη νερό, κάθε μονοπάτι ήταν γεμάτο νερό. Κάθε σπίτι καταστράφηκε, το σπίτι της μητέρας μου ήταν το μόνο που έμεινε», λέει.

«Δεν είχαμε τίποτα. Πίναμε μόνο ζεστό νερό. Περάσαμε σχεδόν μια εβδομάδα χωρίς φαγητό. Ανησυχούσα, αλλά δεν μπορούσαμε να κάνουμε τίποτα, το μόνο που μπορούσαμε να κάνουμε ήταν να περιμένουμε. " Καθώς πλησιάζουν τα πρώτα γενέθλια του Νοέ, η Ευγενία ανησυχεί για το πως θα είναι το μέλλον.

Η Μοζαμβίκη χτυπήθηκε από δύο πρωτοφανείς κυκλώνες πέρυσι, με τον Kenneth να χτυπά μόλις έξι εβδομάδες μετά τον Iдай. Εκατοντάδες χιλιάδες στρέμματα καλλιεργήσιμης γης καταστράφηκαν, μόνο για να πληγούν από σοβαρή ξηρασία και πρόσφατες πλημμύρες, γεγονός που έχει αφήσει περίπου δύο εκατομμύρια ανθρώπους να αντιμετωπίζουν την έλλειψη τροφίμων.

«Τώρα, δεν έχουμε τίποτα. Το μόνο που είχαμε σήμερα ήταν καλαμπόκι και νερό. Δεν ξέρω πώς θα ζήσουν οι άνθρωποί μας. " Παρά τις δυσκολίες που βιώνουν, ο Νοέ είναι ένα ευτυχισμένο παιδί, με την οικογένεια γύρω του, που του αρέσει να τρέχει σε λακκούβες.

«Όταν υπάρχει βροχή και λάσπη, του αρέσει να παίζει με λάσπη. Συνήθως του λέω να μην το κάνει, αλλά δεν ακούει. Όταν βλέπει νερό, του αρέσει πολύ να παίζει με νερό», προσθέτει η μητέρα του.

Παράρτημα 12

Είσαι κόρη του διευθυντή της Τράπεζας της Ελλάδος, απόφοιτη Χάρβαντ.	Είσαι γιος του Υπουργού Οικονομικών Νιγηρίας, που μόλις γύρισε από σπουδές στο εξωτερικό.
Είσαι εργάτρια φυτείας τσαγιού, ιδιοκτησίας μεγάλης πολυεθνικής εταιρείας στη Σρι-Λάνκα.	Είσαι 8χρονη κόρη του δημάρχου της Καλκούτα, που φοιτά σε αγγλόφωνο δημοτικό σχολείο.
Είσαι μοντέλο αφρικανικής καταγωγής, που ζει στο Παρίσι.	Είσαι 15χρονος γιος αγρότη από δυσπρόσιτη ορεινή περιοχή της Βολιβίας.
Είσαι 8χρονη άστεγη, που ζει στην Καλκούτα.	Είσαι διάσημος καλλιτέχνης, που ζει στη Νέα Υόρκη, φορέας HIV(AIDS).
Είσαι 25χρονη γυναίκα που ζει σε αγροτική περιοχή του Μαλάουι, φορέας HIV(AIDS).	Είσαι 19χρονος γιος αγρότη από δυσπρόσιτη ορεινή περιοχή της Ελλάδας.
Είσαι 11χρονη από το Μπαγκλαντές, που δουλεύει σε εργοστάσιο κλωστοϋφαντουργίας.	Είσαι 35χρονος Σομαλός περιβαλλοντικός πρόσφυγας, που μένει προσωρινά στο κέντρο προσφύγων Νταντάμ.
Είσαι άνεργη Αγγλίδα δασκάλα, που μόλις έφτασε στην Ελλάδα και ψάχνει για δουλειά.	Είσαι ένας Γερμανός, νεαρός, άντρας, που κινείται μόνο με αναπηρικό καροτσάκι.
Είσαι αγόρι με αυτισμό και μόλις τελείωσες το δημοτικό σχολείο.	Είσαι άνεργη ανύπαντρη μητέρα.

Είσαι 24χρονος πρόσφυγας από τη Συρία.	Είσαι εργαζομένη μητέρα 2 παιδιών, που ζει στο Μεξικό (Mexico City)
Είσαι 35χρονος Κινέζος, που εργάζεται σε μεγάλο ερευνητικό κέντρο της Αμερικής.	Είσαι 35 χρονος δάσκαλος στο Ναιρόμπι της Κένυας.
Είσαι ο/η ιδιοκτήτης/τρια μιας εταιρείας εισαγωγών – εξαγωγών στην Ελλάδα.	Είσαι 35χρονος δάσκαλος Ειδικής Αγωγής στην Ελλάδα.
Είσαι ένας 45χρονος αγρότης στο Κατεχόμενο Παλαιστινιακό Έδαφος.	Είσαι η κόρη του Αμερικανού πρέσβη στη χώρα που τώρα μένεις.

Ερωτήσεις

1. Καλύπτεις τις καθημερινές βασικές διατροφικές σου ανάγκες;
2. Έχεις πρόσβαση σε καθαρό, πόσιμο και άφθονο νερό;
3. Απολαμβάνεις ικανοποιητική κοινωνική και ιατρική προστασία;
4. Έχεις ένα αξιοπρεπές σπίτι με τηλεφωνική γραμμή και τηλεόραση;
5. Μπορείς να προσκαλέσεις φίλους στο σπίτι σου για γεύμα;
6. Μπορείς να πας στο σινεμά ή στο θέατρο ή να βγεις έξω μία φορά την εβδομάδα τουλάχιστον, αν θέλεις;
7. Μπορείς να αγοράζεις ρούχα τουλάχιστον μία φορά τους 6 μήνες, αν θέλεις;
8. Μπορείς να πας μια εκδρομή τουλάχιστον μία φορά τον χρόνο, αν θέλεις;
9. Αισθάνεσαι ότι μπορείς να σπουδάσεις και να ακολουθήσεις το επάγγελμα της επιλογής σου ή μπόρεσες να το κάνεις ήδη;
10. Το σπίτι σου ή η γη, που καλλιεργεί η οικογένειά σου, ανήκει σε εσάς και δεν φοβάσαι ότι θα σας πάρουν ξαφνικά την ιδιοκτησία σας;
11. Μπορείς να χρησιμοποιήσεις και να επωφεληθείς από το internet;
12. Δεν φοβάσαι ότι θα σε σταματήσει η αστυνομία στο δρόμο;
13. Δεν έχεις νιώσει ποτέ διάκριση λόγω της καταγωγής, του φύλου σου, της ηλικίας σου ή όποιου άλλου χαρακτηριστικού σου;
14. Δεν έχεις αντιμετωπίσει ποτέ σοβαρό οικονομικό πρόβλημα;

Επιπλέον ερωτήσεις

15. Το κράτος σου παρέχει ό,τι χρειάζεσαι προκειμένου να κάνεις καλά τη δουλειά σου;
16. Αισθάνεσαι ότι έχεις φίλους που σε ακούν και σέβονται την άποψή σου;
17. Ξέρεις πού να στραφείς για συμβουλή και βοήθεια αν ποτέ χρειαστείς;
18. Έχεις μία ενδιαφέρουσα ζωή και αισθάνεσαι ασφαλής;
19. Δεν φοβάσαι για το μέλλον των αδερφών σου ή της οικογένειάς σου;
20. Σου «επιτρέπεται» να κάνεις παρέα όποιον θέλεις;

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 3

ΙΣΧΥΡΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

**ΣΧΕΔΙΟ
ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 3****ΤΙΤΛΟΣ:****ΙΣΧΥΡΟΙ ΘΕΣΜΟΙ****Τι Είναι Αποτελεσματικοί, Υπολογοί Και Χωρίς Αποκλεισμούς, Θεσμοί;**

ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ	11-18
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ:	1 ώρα
ΥΛΙΚΑ:	Υλικά για τον σχεδιασμό της αφίσσας (κόλλα, στυλό, μαρκαδόρους, κλπ. ή σε ηλεκτρονική μορφή: υπολογιστής)
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΙΘΟΥΣΑΣ:	Δεν υπάρχουν συγκεκριμένες απαιτήσεις. Τραπέζια τα οποία να επιτρέπουν την εργασία στις ομάδες (σχεδιασμός αφίσσας)
ΣΤΟΧΟΙ:	<ul style="list-style-type: none"> • Να εξετάσουν τι σημαίνει «θεσμοί χωρίς αποκλεισμούς» και οι συναφείς έννοιες «αποτελεσματικότητα», «λογοδοσία», «ποικιλομορφία» • Να προσδιορίσουν την έννοια αυτών των λέξεων-κλειδιά • Να κατανοήσουν τα βασικά των ρόλων και των ευθυνών των θεσμών χωρίς αποκλεισμούς.
Βασικές Δεξιότητες Παγκόσμιας Εκπαίδευσης	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Συστημική σκέψη ☒ Προνοητική δεξιότητα ☒ Κανονιστική δεξιότητα ☒ Στρατηγική δεξιότητα ☒ Δεξιότητα συνεργασίας ☒ Δεξιότητα κριτικής σκέψης ☒ Δεξιότητα αυτεπίγνωσης ☒ Δεξιότητα επίλυσης προβλημάτων
ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ	Στόχοι 1, 2, 3, 4, 5, 11, 13,17

Περιγραφή δραστηριοτήτων**00:00 – 00:15**

Ο 16^{ος} Στόχος Βιώσιμης Ανάπτυξης στοχεύει στο να δομήσει αποτελεσματικούς, υπεύθυνους και χωρίς αποκλεισμούς θεσμούς σε όλα τα επίπεδα

Δραστηριότητα 1: Αφόρμηση - Χαρτογράφηση εννοιών

• Ζητήστε από τους μαθητές/τριες να προβληματιστούν γύρω από την έννοια «υπεύθυνος», «αποτελεσματικός» και «χωρίς αποκλεισμούς». Αυτό θα σας επιτρέψει να κατανοήσετε τις προϋπάρχουσες γνώσεις των μαθητών. Θα μπορούσατε να κάνετε καταιγισμό ιδεών στην ολομέλεια της τάξης γράφοντας αυτές τις 3 λέξεις-κλειδιά στον πίνακα και ρωτώντας τους μαθητές/τριες εάν έχουν ακούσει αυτές τις λέξεις στο παρελθόν και τι νομίζουν ότι σημαίνουν, τοποθετώντας τις απαντήσεις τους στον πίνακα όπως φαίνεται παρακάτω:

00:15 – 01:00

Ψηφιακή προσαρμογή

Εάν εργάζεστε με μαθητές διαδικτυακά ή μέσω μιας μεικτής μαθησιακής προσέγγισης, θα μπορούσατε να χρησιμοποιήσετε το Padlet (<https://padlet.com/>), (<https://miro.com/online-brainstorm-tool/>) ή άλλο ψηφιακό μαθησιακό εργαλείο που χρησιμοποιείται ήδη από το σχολείο σας. Θα ζητούσατε ακόμα από τους μαθητές να γράψουν, αν γνωρίζουν, αυτές τις λέξεις και τι σημαίνουν.

Εδώ είναι ο ορισμός για τις 3 λέξεις-κλειδιά:

- Υπεύθυνος/Υπόλογος - Κάποιος που είναι υπόλογος, είναι απολύτως υπεύθυνος για αυτό που κάνει και πρέπει να είναι σε θέση να δώσει ικανοποιητικές εξηγήσεις για αυτό
- Αποτελεσματική - επιτυχή ή επίτευξη των αποτελεσμάτων που θέλετε)
- Χωρίς αποκλεισμούς - Μια ομάδα ή οργανισμός χωρίς

00:15 – 00:20

αποκλεισμούς προσπαθεί να συμπεριλάβει πολλούς διαφορετικούς τύπους ανθρώπων αντιμετωπίζοντάς τους δίκαια και ισότιμα

00:20 – 00:40

Δραστηριότητα 2 – Σε τι χρησιμεύουν τα σχολεία; (Αποτελεσματικότητα)

Τώρα μπορείτε να ασχοληθείτε περαιτέρω με την έννοια της αποτελεσματικότητας. Η πρόκληση που σχετίζεται με τους «αποτελεσματικούς θεσμούς» είναι ότι οι θεσμοί μπορεί να εξυπηρετούν διαφορετικούς σκοπούς, διαφορετικούς πληθυσμούς και διαφορετικά συμφέροντα. Μερικοί άνθρωποι μπορεί να θεωρήσουν ότι ο στόχος των σχολείων είναι να προετοιμάσουν τους μαθητές/τριες για τη μελλοντική τους ζωή, ενώ άλλοι μπορεί να εξετάσουν τον ρόλο του σχολείου ως προς την διασφάλιση όχι μόνο της μάθησης αλλά και την κοινωνικοποίηση και την καθημερινή ευημερία των μαθητών/τριών.

00:40 – 01:00

Δράσεις:

1. Ζητήστε από τους μαθητές να απαντήσουν ατομικά στην ερώτηση «Σε τι χρησιμεύει το σχολείο;»

- Επιπρόσθετα ή εναλλακτικά, θα μπορούσατε να ζητήσετε από τους μαθητές να εξετάσουν τις αντιλήψεις διαφορετικών μελών της σχολικής κοινότητας (π.χ. μαθητές, καθηγητές, γονείς, διοίκηση του σχολείου) και να σκεφτούν τι θεωρεί κάθε μια από αυτές τις ομάδες ως στόχο του σχολείου.

2. Οργανώστε τους μαθητές σε μικρές ομάδες και ζητήστε τους να δημιουργήσουν μια αφίσα με τον τίτλο: «Σε τι χρησιμεύει το σχολείο;» που θα αποτυπώνει όλες τις διαφορετικές απόψεις των μελών της ομάδας.

- Εάν ζητήσατε από τους μαθητές να εξετάσουν τις απόψεις διαφορετικών μελών της σχολικής κοινότητας, στην αφίσα θα πρέπει να αντικατοπτρίζεται αυτό που θεωρούν ως απόψεις των διαφορετικών «εμπλεκόμενων».
- Θα μπορούσατε να υποστηρίξετε την ομαδική εργασία χωρίς αποκλεισμούς για μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες παρέχοντας τους συγκεκριμένους ρόλους, όπως Συντονιστής, Υπεύθυνος καταγραφής χρόνου, Υπεύθυνος ηχογράφησης, Υπεύθυνος υλικών.

3. Ζητήστε από τις ομάδες να παρουσιάσουν τις αφίσες τους στην τάξη και να εξηγήσουν τις ιδέες και τις αποφάσεις τους.

Αξιοποιήστε αυτήν τη στιγμή για να εξερευνήσετε την έννοια της αποτελεσματικότητας **και πώς οι προσδοκίες από τους θεσμούς μπορεί να είναι διαφορετικές για διαφορετικά άτομα.**

Ψηφιακή προσαρμογή της δραστηριότητας

Εάν εργάζεστε με μαθητές διαδικτυακά ή μέσω μιας μεικτής μαθησιακής προσέγγισης , μπορείτε να ζητήσετε από τους μαθητές να χρησιμοποιούν το Microsoft PowerPoint στο διαδίκτυο, τις Παρουσιάσεις Google ή άλλο ψηφιακό μαθησιακό εργαλείο που χρησιμοποιείται ήδη από το σχολείο σας. Οι μαθητές/τριες θα συνεργαστούν για να δημιουργήσουν την αφήσα τους σε παρουσίαση στο PowerPoint (ή κάποια άλλο σχετικό ψηφιακό εργαλείο).

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ

Οι αφίσες που θα δημιουργηθούν από μαθητές θα μπορούσαν να εμφανίζονται στους κοινόχρηστους χώρους του σχολείου και οι μαθητές θα μπορούσαν να ενδυναμωθούν για να συζητούν με τη ευρύτερη σχολική κοινότητα σχετικά με την έννοια της αποτελεσματικότητας και «Για ποιο λόγο υπάρχουν τα σχολεία;»

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΓΙΑ ΝΕΟΤΕΡΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥΣ

Αυτές οι δραστηριότητες είναι κατάλληλες για μαθητές όλων των ηλικιών και ικανοτήτων.

**ΣΧΕΔΙΟ
ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 3****ΤΙΤΛΟΣ:****ΙΣΧΥΡΟΙ ΘΕΣΜΟΙ****Έχουμε Όλοι Ίση Πρόσβαση Στους Θεσμούς;****ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ**

11-18

**ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΗ
ΔΙΑΡΚΕΙΑ:**

1 ώρα

ΥΛΙΚΑ:

Post-it, Παράρτημα 13 - Εάν η φωτογραφία θα χρησιμοποιηθεί ως παραγωγή υλικού για τη δραστηριότητα 2, οι μαθητές πρέπει να έχουν πρόσβαση σε φωτογραφική μηχανή (π.χ. κινητό τηλέφωνο, tablets)

**ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ
ΑΙΘΟΥΣΑΣ:**

Δεν υπάρχουν συγκεκριμένες απαιτήσεις χώρου

ΣΤΟΧΟΙ:

- Να εξετάσουν τι σημαίνει «θεσμοί χωρίς αποκλεισμούς» και οι συναφείς έννοιες «αποτελεσματικότητα», «λογοδοσία», «ποικιλομορφία»
- Να προσδιορίσουν την έννοια αυτών των λέξεων-κλειδιά
- Να κατανοήσουν τα βασικά των ρόλων και των ευθυνών των θεσμών χωρίς αποκλεισμούς.

**Βασικές Δεξιότητες
Παγκόσμιας
Εκπαίδευσης**

- Συστημική σκέψη
- Προνοητική δεξιότητα
- Κανονιστική δεξιότητα
- Στρατηγική δεξιότητα
- Δεξιότητα συνεργασίας
- Δεξιότητα κριτικής σκέψης
- Δεξιότητα αυτεπίγνωσης
- Δεξιότητα επίλυσης προβλημάτων

**ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ
ΑΛΛΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ**

Στόχοι 16, 1, 2, 3, 4, 5, 11, 13, 17

Περιγραφή δραστηριοτήτων**00:00 – 00:30****Ποιος/ποια είμαι εγώ;**

Σε αυτή την ενότητα μπορείτε να ασχοληθείτε με τις έννοιες της ένταξης και της συμπερίληψης, πρώτα εξετάζοντας την έννοια της διαφορετικότητας. Συχνά όταν αναφερόμαστε στην ένταξη, λαμβάνουμε υπόψη την ποικιλομορφία: «Διαφορετικούς τύπους ανθρώπων». Αλλά, τι εννοούμε με την ποικιλομορφία;

[Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού \(UN CRC\)](#) Άρθρο 2 αναφέρεται στη μη διάκριση: Η

Σύμβαση εφαρμόζεται σε κάθε παιδί χωρίς διακρίσεις, ανεξαρτήτως εθνικότητας, φύλου, θρησκείας, γλώσσας, ικανοτήτων ή οποιουδήποτε άλλου καθεστώτος, ό,τι νομίζουν ή πουν, ανεξάρτητα από το οικογενειακό τους υπόβαθρο. Ο Στόχος 16 αναφέρεται στο φύλο, την ηλικία, την αναπηρία και την πληθυσμιακή ομάδα. Συνήθως αναφέρονται σε κατηγορίες όπως:

- Εθνικότητα/Φυλή
- Γλώσσα
- Αναπηρία
- Βιολογικό/ Κοινωνικό φύλο
- Ηλικία
- Θρησκεία
- Κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο

Συχνά, μας ζητείται να περιγράψουμε τον εαυτό μας χρησιμοποιώντας συγκεκριμένες κατηγορίες. Αν και είναι εύκολο, κοινό και πολιτικά αδιαμφισβήτητο να «γιορτάζουμε την ποικιλομορφία» (Eriksen 2006), συχνά «κατηγορίες διαφορών κατασκευάζονται και μετά μετατρέπονται σε συστήματα ανισότητας» (Ore 2003, σ. 2). Σύμφωνα με την Tracy Ore, το ζήτημα δεν είναι ότι «τα λευκά και τα μαύρα είναι διαφορετικά, είναι ότι τα λευκά θεωρούνται ανώτερα» (Ore 2003, σ. 2). Αυτή η διαδικασία θα ισχύει για άλλες κατηγορίες διαφορετικότητας όπως: άνδρες / γυναίκες, άτομα με ειδικές ανάγκες / άτομα χωρίς ειδικές ανάγκες, νέοι / ηλικιωμένοι.

Η Ruth Cigman ρωτάει «Σε ποιο βαθμό θα πρέπει να αντιληφθούμε τη διαφορά;» (2007, σελ.783), το ζήτημα είναι ότι εάν δεν αντιληφθούμε και δεν συλλέγουμε δεδομένα σχετικά με τις «κατηγορίες διαφορετικότητας», δεν θα είμαστε σε θέση να παρακολουθούμε για παράδειγμα το «αναλογίες θέσεων (ανά φύλο, ηλικία, άτομα με αναπηρία και ομάδες πληθυσμού) σε δημόσια ιδρύματα» όπως αναμένεται από τον δείκτη του Στόχου 16.7.1.

00:30 – 01:00

Δράσεις:

1. Ζητήστε από τους μαθητές/τριες να περιγράψουν τον εαυτό τους ατομικά χρησιμοποιώντας τρεις λέξεις που θα γράψουν σε 3 χαρτάκια (post-it).
2. Ζητήστε τους να σηκωθούν και να κολλήσουν τα χαρτάκια τους σ' έναν από τους τοίχους της τάξης και να δοκιμάσουν να τα οργανώσουν σε θέματα ή κατηγορίες

(Εάν χρειαστεί, εσείς θα μπορούσατε να τους υποστηρίξετε, βοηθώντας τους να βρουν τις κατηγορίες που απορρέουν από τις λέξεις που χρησιμοποίησαν για να περιγράψουν τον εαυτό τους, πιθανώς χρησιμοποιώντας μερικές από τις κατηγορίες που προσδιορίζονται παραπάνω.

3. Στην ολομέλεια της τάξης, συζητήστε την εμπειρία που είχαν κάνοντας την δραστηριότητα, για παράδειγμα εξετάζοντας: εάν ήταν εύκολο / δύσκολο να χαρακτηρίσουν με 3 λέξεις τον εαυτό τους, τους τύπους των χαρακτηρισμών που χρησιμοποιήθηκαν και εάν ταιριάζουν στις κατηγορίες που χρησιμοποιούνται συνήθως για να περιγράψουν την ποικιλομορφία, αν πιστεύουν ότι οι χαρακτηρισμοί είναι αρνητικοί ή θετικοί.
- Θα μπορούσατε να χρησιμοποιήσετε τα αποσπάσματα της Tracy Ore για να υποστηρίξετε την τελική συζήτηση στην ολομέλεια: «Οι κατηγορίες των διαφορών κατασκευάζονται και μετά μετατρέπονται σε συστήματα ανισότητας», το ζήτημα δεν είναι ότι «τα λευκά και τα μαύρα είναι διαφορετικά, είναι ότι τα λευκά θεωρούνται ανώτερα»(Ore 2003, σελ.2)

Ψηφιακή προσαρμογή της δραστηριότητας

Εάν εργάζεστε με μαθητές διαδικτυακά ή μέσω μιας μεικτής μαθησιακής προσέγγισης, θα μπορούσατε να χρησιμοποιήσετε το Padlet (<https://padlet.com/>) ή άλλο ψηφιακό μαθησιακό εργαλείο που χρησιμοποιείται ήδη από το σχολείο σας για να καταγράψετε τις λέξεις που χρησιμοποιούν οι μαθητές για να περιγράψουν τον εαυτό τους, και επίσης ζητήστε τους να οργανώσουν τις λέξεις σε θεματικές ομάδες.

Στη συνέχεια, θα μπορούσατε να τους παράσχετε τις παραδοσιακές «κατηγορίες» ποικιλομορφίας που χρησιμοποιούνται διεθνώς και να τους ζητήσετε να προβληματιστούν και να γράψουν για μία ή περισσότερες από τις προτάσεις για τη συζήτηση στην ολομέλεια της τάξης που αναφέρονται παραπάνω στον αριθμό 3.

Ισότητα = Δικαιοσύνη;

«Σε ποιο βαθμό πρέπει να τους αντιμετωπίζουμε όλους ως ίδιο;» (Cigman 2007, σελ.783).

Μία από τις προκλήσεις της ένταξης είναι η απόφαση για το πότε είναι κατάλληλο να αντιμετωπίζουμε τους ανθρώπους το

ίδιο και πότε να τους αντιμετωπίζουμε διαφορετικά. Ο Στόχος 16 αναφέρεται στην «Ίση πρόσβαση», αυτό μπορεί να συσχετιστεί με την «Ίσότητα», ωστόσο θεωρεί ότι όλοι δικαιούνται το ίδιο και, όπως φαίνεται στην εικόνα (Παράρτημα 8), αυτό οδηγεί σε κοινωνική αδικία.

Στην εικόνα βλέπουμε ότι το άτομο που είναι ψηλότερο έχει το ίδιο δικαίωμα με τους άλλους, παρόλο που δεν θα το χρειαζόταν για να παρακολουθήσει τον αγώνα. Σε μια προσπάθεια δημιουργίας «Ίσων Ευκαιριών», συχνά χρησιμοποιούμε την έννοια του «κράτους δικαίου», η οποία θεωρεί ότι παρέχει διαφορετική αντιμετώπιση σε διαφορετικά άτομα, για να τους επιτρέψει να επιτύχουν παρόμοια αποτελέσματα. Οι δύο πρώτες εικόνες αντιπροσωπεύουν θεσμούς με αποκλεισμούς, έχουν εμπόδια στη συμμετοχή και προσπαθούν να αντισταθμίσουν και να βρουν λύσεις μετέπειτα. Η τελευταία εικόνα αντιπροσωπεύει θεσμούς χωρίς αποκλεισμούς. Θεσμοί που είναι ανοιχτοί, ανταποκρίνονται και αφαιρούν εμπόδια στη συμμετοχή όλων των μελών της κοινωνίας.

Δράσεις:

1. Ζητήστε από τους μαθητές/τριες να δουν τις εικόνες στο [Παράρτημα 8](#) και να περιγράψουν τι βλέπουν και να εξερευνήστε τις έννοιες «ισότητα», «δικαιοσύνη» και «ένταξη» προφορικά μαζί τους.
2. Ζητήστε από τους μαθητές/τριες να σκεφτούν, ατομικά, στιγμές και καταστάσεις όταν έχουν βιώσει ή παρακολούθησαν κάποιον να βιώνει:
  - εμπόδια στη συμμετοχή
  - αίσθημα αποκλεισμού
  - αίσθημα συμπερίληψης
3. Τώρα ζητήστε από τους μαθητές να επιλέξουν 1-2 καταστάσεις, όταν βίωσαν / είδαν κάποιον που να αντιμετωπίζει εμπόδια στη συμμετοχή, να αισθάνεται αποκλεισμένος, να αισθάνεται ότι υπολογίζεται και να δημιουργήσει ένα κείμενο για να το μοιραστεί με άλλους, ώστε να ευαισθητοποιήσει αναφορικά μ' αυτό το θέμα. Αυτή η εργασία θα μπορούσε να ολοκληρωθεί με τις παρακάτω ιδέες!
  - Γράψτε ένα / δύο σύντομο/α κείμενα σε μορφή Twitter (280 χαρακτήρες)
  - Τραβήξτε μια φωτογραφία που αντιπροσωπεύει μία από τις καταστάσεις που προσδιορίζονται

παραπάνω (Αυτό θα μπορούσε να οριστεί ως επέκταση ή εργασία στο σπίτι ή πρόκληση, π.χ. διαγωνισμός φωτογραφίας). Στην ιδανική περίπτωση, οι φωτογραφίες θα συλλεχθούν από τους εκπαιδευτικούς και θα κοινοποιηθούν στα κοινωνικά μέσα του Walk the Global Walk.

Συμφωνήστε με τους μαθητές/τριες πώς αυτά τα αποτελέσματα μπορούν/ πρέπει να κοινοποιηθούν στη σχολική κοινότητα.

Ψηφιακή Προσαρμογή της δραστηριότητας

Εάν εργάζεστε με μαθητές διαδικτυακά ή μέσω μιας μεικτής μαθησιακής προσέγγισης, θα μπορούσατε να δημοσιεύσετε τις εικόνες στο ψηφιακό μαθησιακό εργαλείο που έχει ήδη χρησιμοποιηθεί από το σχολείο σας και να ζητήσετε από τους μαθητές να καταγράψουν τις σκέψεις τους σχετικά με τις διαφορετικές εικόνες (μέσω βίντεο, ήχου ή γραφής) . Στη συνέχεια, μπορείτε να τους ζητήσετε να προσδιορίσουν τις καταστάσεις και να μοιραστούν τα αποτελέσματά τους (σε μορφή εικόνας, σύντομου βίντεο ή δημοσίευσης «μορφή twitter»).

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ

Γλωσσάρι

Ζητήστε από τους μαθητές να δημιουργήσουν ένα διαδικτυακό, συνεργατικό γλωσσάριο της τάξης με την βασική ορολογία που χρησιμοποιείται στο ΣΒΑ16.

Ακολουθούν ορισμένοι από τους όρους που θα μπορούσαν να περιληφθούν:

- Υπεύθυνος - Κάποιος που είναι υπόλογος είναι απολύτως υπεύθυνος για ό, τι κάνει και πρέπει να μπορεί να δώσει ικανοποιητικές εξηγήσεις για αυτό (<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/accountable>)
- Αποτελεσματικό - επιτυχής ή επίτευξη των αποτελεσμάτων που θέλετε (<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/effective>)
- Χωρίς αποκλεισμούς - Μια ομάδα ή οργανισμός χωρίς αποκλεισμούς προσπαθεί να συμπεριλάβει πολλούς διαφορετικούς τύπους ανθρώπων και να τους μεταχειρίζεται δίκαια και ισότιμα (<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/inclusive>)
- Εθνικότητα / Φυλή
- Γλώσσα
- Αναπηρία
- Βιολογικό/Κοινωνικό φύλο
- Ηλικία

- Θρησκεία
- Κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο
- Εάν τα σχολεία αποφασίσουν να κάνουν αυτή τη δραστηριότητα επέκτασης, θα μπορούσαμε να παρέχουμε ένα χώρο στην πλατφόρμα WtGW και να στοχεύσουμε στη δημιουργία ενός πολύγλωσσου συνεργατικού γλωσσάριου.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΓΙΑ ΝΕΟΤΕΡΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥΣ

Αυτές οι δραστηριότητες είναι κατάλληλες για μαθητές όλων των ηλικιών και ικανοτήτων χρησιμοποιώντας στρατηγικές διαφοροποίησης. Για παράδειγμα, το γράψιμο θα μπορούσε να αντικατασταθεί με σχέδιο για μαθητές που δεν είναι σε θέση να γράψουν.

**ΣΧΕΔΙΟ
ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
3**

ΤΙΤΛΟΣ:

ΙΣΧΥΡΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

Ποιός Έχει Την Εξουσία;

**ΗΛΙΚΙΑΚΗ
ΟΜΑΔΑ**

11-18

**ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΗ
ΔΙΑΡΚΕΙΑ:**

1 ώρα

ΥΛΙΚΑ:

Παράρτημα 13 και Παράρτημα 14, σύνδεση στο διαδίκτυο

**ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ
ΑΙΘΟΥΣΑΣ:**

Δεν υπάρχουν συγκεκριμένες απαιτήσεις χώρου.

ΣΤΟΧΟΙ:

- Να εξετάσουν τι σημαίνει «θεσμοί χωρίς αποκλεισμούς» και οι συναφείς έννοιες «αποτελεσματικότητα», «λογοδοσία», «ποικιλομορφία»
- Να προσδιορίσουν την έννοια αυτών των λέξεων-κλειδιά
- Να κατανοήσουν τα βασικά των ρόλων και των ευθυνών των θεσμών χωρίς αποκλεισμούς.

**Βασικές
Δεξιότητες
Παγκόσμιας
Εκπαίδευσης**

- Συστημική σκέψη
- Προνοητική δεξιότητα
- Κανονιστική δεξιότητα
- Στρατηγική δεξιότητα
- Δεξιότητα συνεργασίας
- Δεξιότητα κριτικής σκέψης
- Δεξιότητα αυτεπίγνωσης
- Δεξιότητα επίλυσης προβλημάτων

**ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ
ΑΛΛΟΥΣ
ΣΤΟΧΟΥΣ**

Στόχοι 16, 1, 2, 3, 4, 5, 11, 13, 17

Περιγραφή Δραστηριοτήτων

00:00 – 00:30

Δραστηριότητα 1: Ποιος έχει την εξουσία;

Ο πρώτος δείκτης για το κατά πόσον οι θεσμοί έχουν ανταποκρίσιμες, συμμετοχικές, χωρίς περιορισμούς και αντιπροσωπευτικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων είναι το ποσοστό των θέσεων (ανά φύλο, ηλικία, άτομα με αναπηρία και ομάδες πληθυσμού) σε δημόσια ιδρύματα (εθνικές και τοπικές νομοθεσίες, δημόσια υπηρεσία και δικαστικό σώμα) σε σύγκριση με τις εθνικές διανομές.

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα θα ενθαρρύνει τους μαθητές σας να ασχοληθούν με τα ευρωπαϊκά στατιστικά στοιχεία για την εκπροσώπηση των φύλων. Θα μπορούσατε επίσης να εξερευνήσετε δεδομένα σχετικά με την ηλικία ή την αναπηρία.

Δρασεις:

00:00 – 00:10

1. Δείξτε στους μαθητές τα στοιχεία στο Παράρτημα 13 και 14 (Αναλογίες γυναικών και ανδρών σε δημόσια ιδρύματα, οργανωμένα ανά χώρα). Ζητήστε τους να βρουν τη χώρα στην οποία ζουν και να τη συγκρίνουν με μια άλλη χώρα του έργου WiGW.

- Θα μπορούσατε επίσης να καλέσετε τους μαθητές να εξερευνήσουν το προφίλ της χώρας στη διεύθυνση: <https://country-profiles.unstatshub.org> συγκεκριμένα τους δείκτες για το Στόχο 5 (Ισότητα των φύλων). Μπορείτε να κάνετε κλικ στον "Προβολή πίνακα ελέγχου", ο οποίος θα κάνει σύγκριση ανάμεσα σε πολλές χώρες του κόσμου: <https://undesa.maps.arcgis.com/apps/opsdashboard/index.html#/c6d78d35533f4f778602b9d299b30594>

00:10 – 00:25

2. Υποστηρίξτε μια συζήτηση στην οποία οι μαθητές λαμβάνουν υπόψη τις αιτίες πίσω από αυτά τα επίπεδα εκπροσώπησης από διαφορετικές ομάδες πληθυσμού και τον αντίκτυπό τους. Για παράδειγμα, εάν μόνο άνδρες ηλικίας άνω των 50 ετών εκπροσωπούνται σε ένα όργανο λήψης αποφάσεων ενός ιδρύματος, πώς θα λάβουν αποφάσεις χωρίς αποκλεισμούς και θα υποστηρίξουν ανύπαντρες μητέρες 20-30 ετών; (Δείτε την Ιδέα 2 στο πλαίσιο ιδεών επέκτασης και δράσεων)

Δραστηριότητα 2: Είναι το σχολείο μας χωρίς αποκλεισμούς;

Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να επιτευχθεί στο προτεινόμενο χρονικό διάστημα (30 λεπτά), εάν οι αποφάσεις και το ερωτηματολόγιο προετοιμαστούν εκ των προτέρων από τον δάσκαλο και ο πληθυσμός που ερωτήθηκε είναι μόνο η τάξη ή χρειάζεται πολύ περισσότερο χρόνο, εάν οι μαθητές συμμετέχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και εάν το ερωτηματολόγιο εφαρμόζεται σε μια ευρύτερη ομάδα. Για παράδειγμα, το ερωτηματολόγιο θα μπορούσε να διανεμηθεί από τους δασκάλους της τάξης σε όλους τους μαθητές του σχολείου (ή την ομάδα του έτους) και στη συνέχεια θα μπορούσε να συλλεχθεί σε ένα κουτί το οποίο θα βρίσκεται τοποθετημένο σε μια κοινή περιοχή του σχολείου. Ομοίως, η ανάλυση των απαντήσεων θα μπορούσε να γίνει από τον δάσκαλο (για να διαρκέσει λιγότερο) ή στην τάξη από

τους μαθητές (πιθανώς συνδέοντάς το με το αναλυτικό πρόγραμμα των Μαθηματικών).

Εισαγάγετε τη δραστηριότητα στους μαθητές εξηγώντας τις παρακάτω ιδέες (προφορικά / γραπτά).

Ο δεύτερος δείκτης για το κατά πόσον οι θεσμοί έχουν ανταποκρίσιμες, χωρίς αποκλεισμούς, συμμετοχικές και αντιπροσωπευτικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων είναι το ποσοστό του πληθυσμού που πιστεύει ότι η λήψη αποφάσεων είναι χωρίς αποκλεισμούς και ανταποκρίνεται, ανά φύλο, ηλικία, αναπηρία και πληθυσμιακή ομάδα.

Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού (UN CRC) θεωρεί ότι:

- Όλοι κάτω των 18 ετών έχουν όλα τα δικαιώματα στη Σύμβαση.
- Το καλύτερο συμφέρον του παιδιού πρέπει να αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα σε όλες τις αποφάσεις και τις ενέργειες που επηρεάζουν τα παιδιά.
- Κάθε παιδί έχει το δικαίωμα να εκφράζει τις απόψεις, τα συναισθήματα και τις επιθυμίες του σε όλα τα θέματα που το επηρεάζουν και να λαμβάνει σοβαρά υπόψη τις απόψεις του. Αυτό το δικαίωμα ισχύει ανά πάσα στιγμή, για παράδειγμα κατά τη διάρκεια της διαδικασίας μετανάστευσης, των αποφάσεων στέγασης ή της καθημερινής ζωής του παιδιού.
- Κάθε παιδί πρέπει να είναι ελεύθερο να εκφράσει τις σκέψεις και τις απόψεις του και να έχει πρόσβαση σε κάθε είδους πληροφορία, εφόσον εμπίπτει στον νόμο.

Έτσι, η «φωνή των μαθητών» πρέπει να είναι ένα από τα σημάδια ενός σχολείου χωρίς αποκλεισμούς.

- Ζητήστε από τους μαθητές να αναπτύξουν ένα σύντομο ερωτηματολόγιο για να διερευνήσουν εάν οι μαθητές πιστεύουν ότι η λήψη αποφάσεων στο σχολείο είναι «χωρίς αποκλεισμούς και ανταποκρίσιμη». Αυτό θα μπορούσε να αναπτυχθεί στην ολομέλεια ή σε μικρές ομάδες και θα μπορούσε να εφαρμοστεί μόνο σε επίπεδο τάξης, σε τάξη ανά έτος ή σε ολόκληρο το σχολείο.

Δράσεις:

1. Αποφασίστε ποιοι θα συμμετάσχουν (θέλετε να εφαρμόσετε το ερωτηματολόγιο στην τάξη, σε τάξεις ανά έτος, σε ολόκληρο το σχολείο) - Αυτό μπορεί να αποφασιστεί

- προηγούμενως από τον δάσκαλο ή από την τάξη.
2. Αποφασίστε εάν αυτό θα γίνει γραπτώς ή διαδικτυακά.
  3. Εάν πραγματοποιηθεί διαδικτυακά, εντοπίστε μια πλατφόρμα για να το κάνετε (π.χ. Φόρμες Google, Survey Monkey).
  4. Σχεδιασμός ερωτηματολογίου: Ποιες ερωτήσεις θέλουμε να κάνουμε; Πώς αναπτύσσουμε «ουδέτερες» ερωτήσεις που δεν καθοδηγούν τους μαθητές σε συγκεκριμένες απαντήσεις; (Βλέπε προτάσεις παρακάτω) και γράφοντας 1 παράγραφο που εξηγεί το ερωτηματολόγιο και γιατί υποβάλλετε τις ερωτήσεις.
  5. Συλλογή των δεδομένων.
  6. Ανάλυση των αποτελεσμάτων και παρουσίασή τους γραπτώς, για παράδειγμα μέσω διαγραμμάτων.
  7. Παρουσίαση των αποτελεσμάτων στην κοινότητα (τάξη, σχολείο), συμπεριλαμβανομένων συστάσεων προς βελτίωση.

Παραδείγματα πιθανών ερωτήσεων:

- Ηλικία
- Φύλο

Αναλογιστείτε τις παρακάτω ερωτήσεις και απαντήστε χρησιμοποιώντας την ακόλουθη κλίμακα:

1. Ποτέ / καθόλου
2. Σπάνια
3. Μερικές φορές
4. Τις περισσότερες φορές
5. Πάντα / εντελώς

- Πιστεύετε ότι έχετε το δικαίωμα να εκφράσετε τις απόψεις, τα συναισθήματα και τις επιθυμίες σας 1 2 3 4 5
- Πιστεύετε ότι οι απόψεις σας λαμβάνονται υπόψη και λαμβάνονται σοβαρά υπόψη 1 2 3 4 5
- Έχετε κάποιες προτάσεις για να αναπτύξετε τη διαδικασία λήψη αποφάσεων χωρίς αποκλεισμούς στο σχολείο; (Σύντομη απάντηση)

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ

Ιδέα 1

Μπορείτε να ζητήσετε από τους μαθητές να ερευνήσουν τις αναλογίες θέσεων (ανά φύλο, ηλικία, άτομα με αναπηρία ή / και ομάδες πληθυσμού) - αυτό θα μπορούσε να γίνει σε επίπεδο σχολείου, τοπικής αυτοδιοίκησης ή / και εθνικό. Θα μπορούσατε να επιλέξετε μια συγκεκριμένη πτυχή της διαφορετικότητας, π.χ. Άνδρες εναντίον

γυναίκες σε ένα ίδρυμα, σε σχέση με πόσους από αυτούς κατέχουν θέσεις εξουσίας στο ίδιο ίδρυμα; Ή ανά ηλικιακή ομάδα ή εθνικότητα κ.λπ.

Για παράδειγμα, θα μπορούσατε ως μαθητές να διεξάγετε έρευνα στο δικό σας σχολείο και να αναφέρετε το υποστηρικτικό προσωπικό / ηγετικούς ρόλους / εκπαιδευτικούς / εκπροσώπους στην τάξη ανά φύλο ή εθνικότητα ή ηλικία.

Ιδέα 2

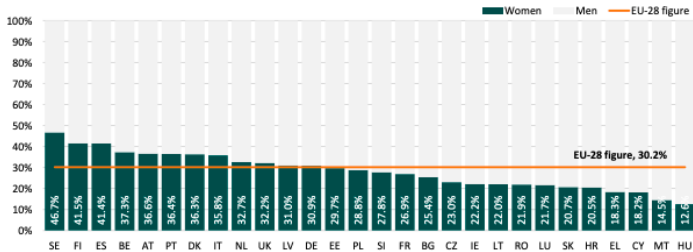
Το θέμα αυτής της συνεδρίασης θα μπορούσε να διερευνηθεί περαιτέρω μέσω μιας συζήτησης μεταξύ μαθητών όπου θα τους ζητηθεί να εκπροσωπήσουν διαφορετικές ομάδες πληθυσμού και να συζητήσουν ένα θέμα σχετικό με την κοινότητά τους και με τον Στόχο 16 (π.χ. Ειρήνη, Δικαιοσύνη).

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΓΙΑ ΝΕΟΤΕΡΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥΣ

Δεν απαιτείται προσαρμογή για τους νεότερους εκπαιδευόμενους

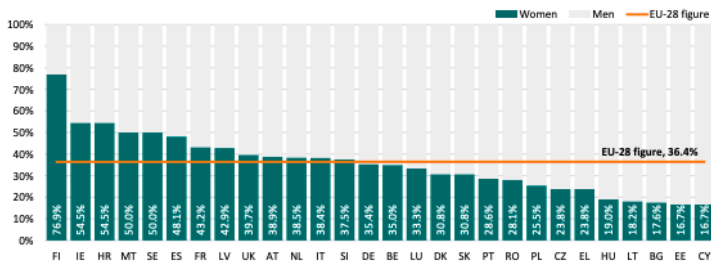
Παράρτημα 13

Σχήμα 14: Αναλογία γυναικών και ανδρών σε θεσμούς του κοινοβουλίου, Νοέμβριος 2018

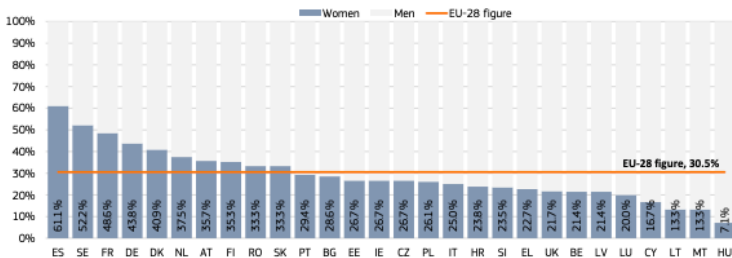
Source: EIGE Gender Statistics Database

Σχήμα 15: Αναλογία γυναικών στην Ευρωβουλή, Νοέμβριος 2010

Source: European Parliament

Σχήμα 16: Ποσοστό γυναικών και ανδρών στα κυβερνητικά σχήματα (ανώτερες υπουργικές θέσεις), Νοέμβριος 2018

Source: EIGE Gender Statistics Database

Data for Latvia refers to 2018Q3, the new cabinet was not yet appointed during the 2018Q4 update.

Παράρτημα 14

Παράδειγμα της ισότητας των φύλων στην Αλβανία. Διαθέσιμο στο: <https://country.profiles.unstatshub.org/>
Πατώντας το 'View Dashboard' θα βρείτε συγκρίσεις ανάμεσα σε χώρες.

SDG Country Profile | Albania

1 No Poverty
2 Zero Hunger
3 Good Health and Well-being
4 Quality Education
5 **Gender Equality**
6 Clean Water and Sanitation
7 Affordable and Clean Energy
8 Decent Jobs and Economic Growth
9 Industry, Innovation and Infrastructure
11 Sustainable Cities and Communities
12 Responsible Consumption and Production
13 Climate Action
14 Life Below Water
15 Life on Land
16 Peace and Justice - Strong Institutions
17 Partnerships for the Goals

5 GENDER EQUALITY

Gender Equality
Achieve gender equality and empower all women and girls

11.8% In 2018, 11.8% of women between 20 to 24 years of age reported having been married before their eighteenth birthday

The proportion of seats held by women in single or lower houses of parliament increased from 5.16% in 2000 to 29.29% in 2019.

Proportion of seats held by women in national parliaments (percent)

View Dashboard

5 Achieve gender equality and empower all women and girls

United Nations SDG Dashboard

5.5.1 Proportion of seats held by women in national parliaments (percent)

Rwanda: 61.25 (in year 2018)
Bahia (Plurinational State of): 53.09 (in year 2018)
Cuba: 48.86 (in year 2018)
Namibia: 46.15 (in year 2018)
Nicaragua: 45.65 (in year 2018)
Sweden: 43.55 (in year 2018)
Mexico: 42.6 (in year 2018)
South Africa: 42.39 (in year 2018)
Finland: 42 (in year 2018)

Rwanda
Ethiopia
Serbia
Sudan
Estonia
Republic of Moldova
Pakistan
Greece
Saint Lucia
Syrian Arab Republic
Burkina Faso
Brunei Darussalam
Sri Lanka

Alghanistan: Proportion of seats held by women in national parliaments (percent)

Trend

Number of geographic areas available 193

ΤΕΛΙΚΗ ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ

Ξεκινήστε την τελική ανατροφοδότηση θέτοντας τις παρακάτω ερωτήσεις:

ΕΡΩΤΗΣΗ ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΥ 4:

Έχοντας χρησιμοποιήσει μερικές ή όλες αυτές τις πηγές στην τάξη, τι αντίκτυπο πιστεύετε ότι είχαν:

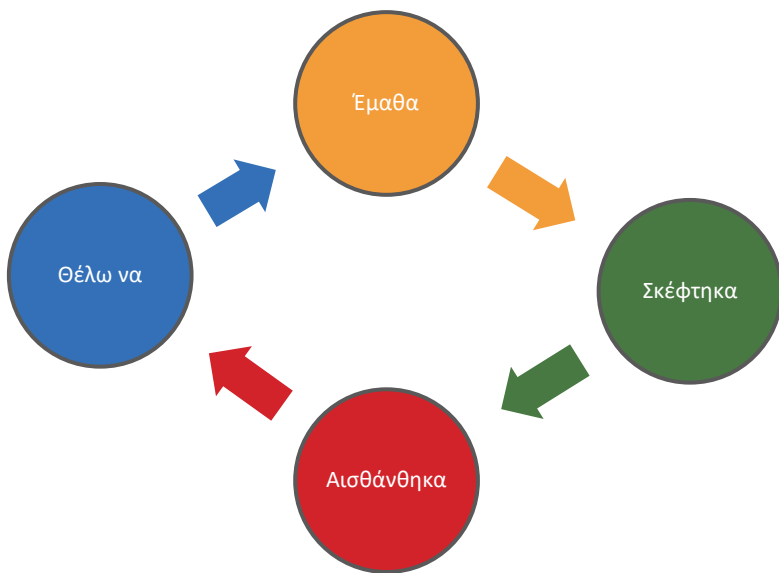
- Σε εσάς ως εκπαιδευτικούς (γνώση, δεξιότητες, εμπιστοσύνη,

ΕΡΩΤΗΣΗ ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΥ 5:

Τι είδους περαιτέρω υποστήριξη και καθοδήγηση χρειάζεστε για να προωθήσετε την Εκπαίδευση για τον Ενεργό Πολίτη στον χώρο εργασίας

Πρόκειται για μια ανοιχτή ερώτηση, την οποία μπορείτε να την θέσετε με μορφή συζήτησης στην ολομέλεια και να κρατήστε σημειώσεις, τις οποίες, μπορείτε να μας τις στείλετε στο: education.hellas@actionaid.org καθώς αυτού του είδους η ανατροφοδότηση θα αποτελέσει και για εσάς και για μας ένα χρήσιμο εργαλείο για να αξιολογήσουμε κατά πόσον η θεματική και οι διδακτικές μεθοδολογίες είχαν θετικό αντίκτυπο σε σας και τους/τις μαθητές/τριες. Θα μπορούσατε, κατ' επέκταση, να ζητήσετε από την ομάδα να οργανώσει τις παραπάνω σημειώσεις σε ένα μικρό κείμενο και να το ανεβάσετε στην ηλεκτρονική πλατφόρμα

Θυμηθείτε το παρακάτω σχήμα που ενδεχομένως να σας φανεί χρήσιμο για μια πιο ολοκληρωμένη και πλαισιωμένη ανατροφοδότηση.

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ WALK THE GLOBAL WALK (2018 – 2021)!

Το Ζετές πρόγραμμα χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και συνδέει 12 Ευρωπαϊκές χώρες: Ιταλία, Γαλλία, Κροατία, Κύπρος, Ουαλία, Σκωτία, Πορτογαλία, Ελλάδα, Ρουμανία, Βουλγαρία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη και Αλβανία. Στην Ελλάδα το πρόγραμμα συντονίζεται από την ActionAid και τον Δήμο Φυλής, ενώ διεθνής συντονιστής του προγράμματος είναι η Περιφέρεια Τοσκάνης και η Oxfam Ιταλίας. Το πρόγραμμα στοχεύει στο να παρέχει σε εκπαιδευτικούς και μαθητές/τριες Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης τα κατάλληλα εργαλεία ώστε να συμπεριλάβουν θεματικές και μεθοδολογίες της Εκπαίδευσης για τον Ενεργό Πολίτη (Global Citizenship Education) στο αναλυτικό πρόγραμμα και να ενισχυθεί η συνεργασία με τις τοπικές αρχές σε θέματα που αφορούν τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (Sustainable Development Goals).

Οι κύριες θεματικές του προγράμματος θα είναι: • Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες (ΣΤΟΧΟΣ 11) • Δράση για το Κλίμα (ΣΤΟΧΟΣ 13) • Ειρήνη, Δικαιοσύνη και Ισχυροί Θεσμοί (ΣΤΟΧΟΣ 16)

Το πρόγραμμα Walk the Global Walk παρέχει στους δασκάλους πολύτιμες ευκαιρίες συνεργασίας πάνω σε παγκόσμια ζητήματα που σχετίζονται με τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης. Εισάγει μοντέλα ενεργού συμμετοχής και ηγεσίας των νέων, ενώ δημιουργεί έναν συνεχή διάλογο γύρω από την ενεργή πολιτιότητα σε παγκόσμιο και τοπικό επίπεδο. Η συμμετοχή στο πρόγραμμα περιλαμβάνει

- Εκπαίδευση εκπαιδευτικών μέσα από βιωματικές δραστηριότητες που βασίζονται στην Εκπαίδευση για τον Ενεργό Πολίτη.
- Υποστήριξη των εκπαιδευτικών κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος.
- Εργαστήρια για μαθητές σχετικά με την ηγεσία και την ιδιότητα του ενεργού πολίτη.
- Δημιουργία επιμέρους ομάδων «νέων ηγετών» από μαθητές/τριες στα σχολεία με στόχο την ευαισθητοποίηση των συμμαθητών τους.
- Διοργάνωση δράσεων για την Εβδομάδας Δράσης για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (Εβδομάδα SDG)
- Συμμετοχή των μαθητών στο Global Walk (Παγκόσμια Πορεία) για τη βιώσιμη ανάπτυξη.
- Συμμετοχή 5 μαθητών/τριών και 1 εκπαιδευτικού στα Διεθνή Θερινά Σχολεία στην Πορτογαλία (2019), Ιταλία (2020) και Ουαλία.

